

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต
สาขาวิชาทัศนศิลป์ศึกษา แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2562

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

รูปรอยความทรงจำ พ่อแม่

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต
สาขาวิชาทัศนศิลป์ศึกษา แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2562

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

PARENTS : MEMORABLE IMPRINTS

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Master of Fine Arts (VISUAL ARTS EDUCATION)
Graduate School, Silpakorn University
Academic Year 2019
Copyright of Graduate School, Silpakorn University

หัวข้อ รุปรอยความทรงจำ พ่อแม่
โดย กุลนันท์ ทองนึ่ม
สาขาวิชา ทัศนศิลป์ศึกษา แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก อาจารย์ ดร. रिญญาภัทร์ นิธิภัทรอนันต์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต

.....คนบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.จุไรรัตน์ นันทานิซ)

พิจารณาเห็นชอบโดย

.....ประธานกรรมการ

(ศาสตราจารย์ เกียรติคุณปรีชา เกาทอง)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

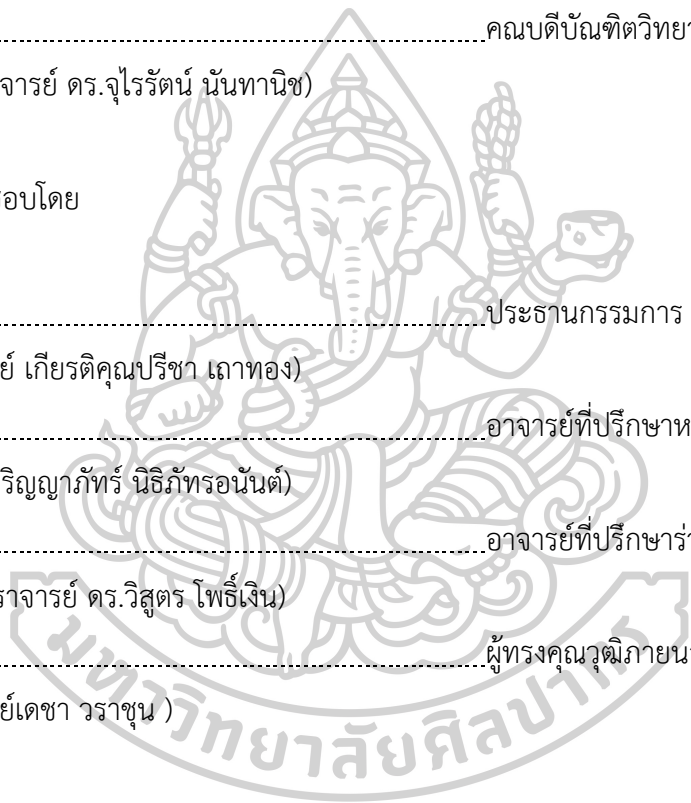
(อาจารย์ ดร. रिญญาภัทร์ นิธิภัทรอนันต์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิสูตร โพธิ์เงิน)

.....ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

(ศาสตราจารย์เดชา วราชุน)

61901303 : ทัศนศิลป์ศึกษา แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโท

คำสำคัญ : รุปรอยความทรงจำ พ่อแม่

นางสาว กุลนันทน์ ทองนิ่ม: รุปรอยความทรงจำ พ่อแม่ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ :
อาจารย์ ดร. ริญญานัทธ์ นิธิภัทรอนันต์

การสร้างสรรคผลงานวิทยานิพนธ์หัวข้อ รุปรอยความทรงจำพ่อแม่ (Parents : Memorable Imprints) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาค้นคว้าการสร้างสรรคงานทัศนศิลป์รูปแบบสื่อผสมสามมิติ (Mixed Techniques) โดยใช้วัสดุและการสร้างรูปขึ้นใหม่ด้วยวัตถุที่เสมือนจริงและใช้สัญลักษณ์เป็นตัวแทนของพ่อและแม่ ได้แก่ วัตถุสิ่งของเครื่องใช้ในกิจกรรมของครอบครัว เช่น เสื้อผ้า เสื้อ เก้าอี้นำมาประกอบหล่อเป็นประติมากรรมด้วยพาราฟิน ผ่านการจัดวางผลงานและการจัดสรรพื้นที่ในลักษณะศิลปะการจัดวาง (Installation Art) โดยนำแรงบันดาลใจจากช่วงเวลาที่ผ่านมาที่ห่างไกลบ้าน ก่อเกิดความคิดถึงพ่อและแม่ซึ่งอยู่ห่างไกล ประสบการณ์และความทรงจำในอดีตส่งผลให้เกิดความรู้สึกคิดถึงและนึกย้อนคำนึงถึงความผูกพันอันเกิดจากประสบการณ์อันดีและการดำเนินชีวิตอยู่กับครอบครัวและยังเป็นสื่อสะท้อนให้คนที่มีความรู้สึกเดียวกันหรืออยู่ในสภาวะเดียวกันตระหนักถึงคุณค่าของเวลาและความคิดถึงที่มีต่อบุคคลอันเป็นที่รัก

ผลงานสร้างสรรค์แสดงออกถึงการเห็นคุณค่าของช่วงเวลาของความรู้สึกคิดถึงพ่อและแม่ผ่านวัตถุสิ่งของและประสบการณ์ด้วยผลงานประติมากรรมเทคนิคสื่อผสมสามมิติ (Mixed Techniques) ในลักษณะศิลปะการจัดวาง (Installation Art) จำนวน 3 ชุด แต่ละชุดมีจำนวนผลงานประมาณ 3 - 6 ชิ้น โดยมีผลงานประติมากรรมสื่อผสมทั้งหมด 3 ชุด คือ 1.หัวใจของบ้าน 2. แดดร่ม ลมตก 3. ช่วงเวลาของครอบครัว

61901303 : Major (VISUAL ARTS EDUCATION)

Keyword : PARENTS : MEMORABLE IMPRINTS

MISS KULLANUN THONGNIM : PARENTS : MEMORABLE IMPRINTS THESIS
ADVISOR : RINYAPHAT NITHIPATTARAAHNAN, Ph.D.

The objective of this thesis “Parents: Memorable Imprints” is to study and research the creation of visual arts in Mixed Techniques by using materials and creating new images with virtual objects and use the symbol to represent the father and mother, such as materials, utensils for family activities such as clothing, mats, chairs to be cast into paraffin sculptures by arranging the work placement and Installation Art, inspired by the moment away from home causing the miss of parents far away, experience and memories in the past, resulting in feelings of nostalgia and recalling the commitment from good experiences and the living with family, and it is also a reflection of those who have the same feeling to realize the value of time and nostalgia for loved ones beloved.

The creative work shows appreciation of the moments of feelings of missing parents through objects with sculptures of mixed techniques by using installation art. There are 3 sets, each set has about 3 - 6 works. Three sets of mixed media sculptures are 1. The family center 2. Before sunset 3. Family moment

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุด “รูปรอยความทรงจำ พ่อแม่” สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีด้วยการให้ความช่วยเหลือแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก อาจารย์ ดร.ริญญาภัทร์ นิธิภัทร อนันต์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม อาจารย์ ดร.ประติมา ธัญบุรณ์ตระกูล ให้ความรู้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ประจำภาควิชาทัศนศิลป์ศึกษา คณะจิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์และคณะศึกษาศาสตร์ทุกท่านที่ให้ความรู้ที่สามารถนำมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานและการทำงานในวิชาชีพครูตลอดการศึกษารวมถึงเจ้าหน้าที่ประจำหลักสูตรทุกท่านที่อำนวยความสะดวกและประสานงานให้ความช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์ การสร้างสรรค์ผลงานค้นคว้าข้อมูลในการศึกษาจัดทำวิทยานิพนธ์ของผู้เขียนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอขอบคุณเพื่อนนักศึกษาสาขาทัศนศิลป์ศึกษา รุ่นที่ 10 ทุกท่านที่ให้กำลังใจและความช่วยเหลือตลอดการศึกษาระดับปริญญาโทมาโดยตลอด

ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา บุคคลอันเป็นที่รักเป็นแรงบันดาลใจ แรงขับเคลื่อนในการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ ให้กำลังใจและการมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์ผลงานโดยทั้งคุณพ่อกำจร ทองนึม คุณแม่สุทาดา ทองนึม เป็นผู้สร้าง ผู้ถ่ายทอด ความรัก ความอบอุ่น ตลอดจนการดำเนินชีวิตให้แก่ลูกและยังเป็นที่มาของความสำเร็จในการศึกษาสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์

ท้ายนี้ผู้เขียนขอโน้มรำลึกถึงอำนาจบารมีของคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายที่อยู่ในสากลโลก อันเป็นที่พึงให้ผู้เขียนมีสติปัญญาในการจัดทำวิทยานิพนธ์ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้เขียนเพียรพยายามอย่างสุดกำลังความสามารถในการสร้างสรรค์ทั้งผลงานศิลปะและงานเขียนวิทยานิพนธ์ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดเท่าที่สามารถทำได้ สำหรับคุณงามความดีอันใดที่เกิดจากการทำวิทยานิพนธ์ “รูปรอยความทรงจำ พ่อแม่ (Parents : Memorable Imprints)” ฉบับนี้ ผู้เขียนขอให้เป็นที่กตเวทิตา แต่บิดา มารดา ตลอดจนครูอาจารย์ที่เคารพทุกท่านที่ให้ความรู้แก่ผู้เขียนจนสามารถทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยดี

กุลนันทน์ ทองนึม

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญภาพ	ญ
สารบัญตาราง.....	ฐ
บทที่ 1	1
บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของการสร้างสรรค์	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค์	2
1.3 กรอบแนวคิดในการสร้างสรรค์.....	3
1.4 สมมุติฐานของการศึกษา	3
1.5 ขอบเขตของการสร้างสรรค์.....	3
1.6 วิธีการศึกษาและการสร้างสรรค์	4
1.7 คำนิยามศัพท์.....	5
1.8 วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างสรรค์.....	5
1.9 งบประมาณที่ใช้ในการสร้างสรรค์	6
1.10 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
บทที่ 2	7
เอกสาร ข้อมูลและศิลปกรรมที่เกี่ยวข้อง	7
อิทธิพลที่มีต่อแนวคิดและแรงบันดาลใจ	7

2. ทฤษฎีและเทคนิคที่เกี่ยวข้อง.....	14
2.1 ทฤษฎีสัญญาวิทยา (Semiology).....	14
2.2 ศิลปะแนวความคิด (Concepture Art).....	17
2.3 ศิลปะสื่อผสม (Mix Media).....	21
2.4 ศิลปะการจัดวาง (Installation Art).....	23
3. ผลงานศิลปกรรมที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อ “รูปรอยความทรงจำ พ่อแม่”	26
3.1 ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ชลุด นิมเสมอ	26
3.2 มณเฑียร บุญมา.....	31
3.3 Orimoto Tatsumi.....	36
3.4 Louise Joséphine Bourgeois.....	39
บทที่ 3	46
วิธีการดำเนินงานวิจัยสร้างสรรค์	46
1. แนวความคิดและแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงาน	46
1.1 แนวความคิด.....	46
1.2 แรงบันดาลใจ.....	46
2. รูปแบบของงานสร้างสรรค์.....	47
3.วิธีการดำเนินงานวิจัยสร้างสรรค์.....	48
3.1 การศึกษา	48
3.2 วิเคราะห์กระบวนการสร้างสรรค์และการพัฒนาผลงาน	49
3.3 พัฒนาการในการสร้างสรรค์ผลงาน.....	52
ชุดที่ 1 “หัวใจของบ้าน”(The family center).....	54
ชุดที่ 2 “แดดร่ม ลมตก”(Before sunset).....	60
ชุดที่ 3 “ช่วงเวลาของครอบครัว”(Family moment)	65
ชุดที่ 4 “สวน ชีวิต”	71

บทที่ 4	78
ผลการวิเคราะห์สร้างสรรค์	78
1. พัฒนาการผลงานช่วงที่ 1	79
สรุป ผลงานช่วงการพัฒนาช่วงที่ 1	82
2. พัฒนาการผลงานช่วงที่ 2	82
วิเคราะห์ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ชุดที่ หลังอาหารกลางวัน	84
สรุป พัฒนาการช่วงที่ 2	85
3. พัฒนาการผลงานช่วงที่ 3	85
วิเคราะห์ผลงานวิทยานิพนธ์ ชุดที่ 1 หัวใจของบ้าน	86
การให้สัญลักษณ์แทนความหมาย	87
วิเคราะห์ผลงานวิทยานิพนธ์ ชุดที่ 2 แดดร่ม ลมตก	90
การให้สัญลักษณ์แทนความหมาย	90
วิเคราะห์ผลงานวิทยานิพนธ์ ชุดที่ 3 ช่วงเวลาของครอบครัว	93
การให้สัญลักษณ์แทนความหมาย	93
การเปรียบเทียบผลงานศิลปกรรมของศิลปินและผลงาน ชุด ช่วงเวลาของครอบครัว	94
สรุป พัฒนาการช่วงที่ 3	96
บทที่ 5	98
สรุปอภิปรายและข้อเสนอแนะในการสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์	98
สรุปการสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์	98
วิเคราะห์และอภิปรายผล	98
รายการอ้างอิง	105
ประวัติผู้เขียน	108

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 กรอบความคิดและวิธีสร้างสรรค์.....	3
ภาพที่ 2 แรงบันดาลใจจากพ่อและแม่อยู่ร่วมกันในบ้าน	9
ภาพที่ 3 แรงบันดาลใจจากกิจกรรมพักผ่อนร่วมกัน.....	9
ภาพที่ 4 แรงบันดาลใจจากอาชีพของพ่อ, ทำนา.....	10
ภาพที่ 5 แรงบันดาลใจจากกิจกรรมของพ่อ, งานช่าง.....	10
ภาพที่ 6 แรงบันดาลใจจากอาชีพของแม่, ทำสวน.....	11
ภาพที่ 7 แรงบันดาลใจจากกิจกรรมของแม่, ดูแลต้นไม้.....	11
ภาพที่ 8 แรงบันดาลใจจากกิจกรรมของพ่อ, ดูแลสวน.....	12
ภาพที่ 9 แรงบันดาลใจจากกิจกรรมของแม่, ประกอบอาหาร	12
ภาพที่ 10 แรงบันดาลใจจากกิจกรรมร่วมกันในครอบครัว	13
ภาพที่ 11 การประกอบอาหารของครอบครัว.....	13
ภาพที่ 12 มาร์แชล ดูชองป์ Fountain (1917).....	19
ภาพที่ 13 ‘เก้าอี้ศิลปะ’ หรือ One and Three Chairs (1965) โจเซฟ โคซูธ (Joseph Kosuth). 20	20
ภาพที่ 14 ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ชลูด นิยมเสมอ.....	26
ภาพที่ 15 ผลงานชุดบันทึกประจำวัน (พ.ศ.2523-2527).....	28
ภาพที่ 16 ผลงานชุดประติมากรรมชนบท-กระเทียม (พ.ศ.2527).....	29
ภาพที่ 17 ผลงานชุดแนวเรื่องการเปลี่ยนแปลง (พ.ศ.2528).....	30
ภาพที่ 18 ผลงานชุดประติมากรรมชนบท (พ.ศ.2528).....	30
ภาพที่ 19 มณฑิธร บุญมา.....	31
ภาพที่ 20 ผลงานชุด Arokhayasala (1995).....	33
ภาพที่ 21 ผลงานชุด Temple of the Mind (1995).....	34
ภาพที่ 22 ผลงานชุด รูปรอยของมือบนดินกับรวงข้าว	35

ภาพที่ 23 ผลงานชื่อ กิจกรรมของมือ	35
ภาพที่ 24 Orimoto Tatsumi.....	36
ภาพที่ 25 Art mama “ small mama and bigshoes”, 1998.....	37
ภาพที่ 26 small mama and bigshoes, 1998.....	38
ภาพที่ 27 Louise Joséphine Bourgeois	39
ภาพที่ 28 “มามอง” (Maman) , 1999.....	40
ภาพที่ 29 Cell , 1998.....	41
ภาพที่ 30 แบบร่างผลงาน(sketch)แผนผังการดำเนินชีวิตของพ่อและแม่.....	50
ภาพที่ 31 แบบร่างผลงาน(sketch)ผลงานชุดที่ 1 “หัวใจของบ้าน.....	50
ภาพที่ 32 แบบร่างผลงาน(sketch) ผลงานชุดที่ 2 “แต่ดรัม ลมตก”.....	51
ภาพที่ 33 แบบร่างผลงาน(sketch) ผลงานชุดที่ 3 “ช่วงเวลาของครอบครัว”	51
ภาพที่ 34 แบบร่างผลงาน(sketch) ผลงานชุดที่ 4.....	51
ภาพที่ 35 ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 1 “หัวใจของบ้าน”	54
ภาพที่ 36 ขั้นตอนที่ 1 การจัดวางตามแบบร่างผลงานชุดที่ 1 “หัวใจของบ้าน”	55
ภาพที่ 37 ขั้นตอนที่ 1 จัดเตรียมวัสดุสิ่งของ เต่าถ่าน, เสื้อ	55
ภาพที่ 38 ขั้นตอนที่ 1 จัดเตรียมวัสดุสิ่งของ ผ้าถุงของแม่	56
ภาพที่ 39 ขั้นตอนที่ 1 จัดเตรียมวัสดุสิ่งของ เครื่องครัว	56
ภาพที่ 40 ขั้นตอนที่ 1 จัดเตรียมวัสดุสิ่งของ เครื่องครัวเคลือบด้วยพาราฟิน	56
ภาพที่ 41 ขั้นตอนที่ 2 เครื่องครัวปะติดลงบนเต่าถ่าน.....	57
ภาพที่ 42 ขั้นตอนที่ 2 รอยกดประทับจิ้งหะมือบนเต่าถ่าน.....	57
ภาพที่ 43 ขั้นตอนที่ 2 เสื้อผ้าและเครื่องครัวปะติดบนเต่าถ่าน	57
ภาพที่ 44 ขั้นตอนที่ 2 ภาพรวมเต่าถ่านที่เสร็จสมบูรณ์	58
ภาพที่ 45 ขั้นตอนที่ 2 ฟินผ่านกระบวนการเคลือบพาราฟิน ประทับรอยมือ.....	58
ภาพที่ 46 ขั้นตอนที่ 2 รอยเท้า ประกอบ ดิน.....	58

ภาพที่ 47	ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 2 แดดร่ม ลมตก.....	60
ภาพที่ 48	ขั้นตอนที่ 1 การจัดวางตามแบบร่างผลงานชุดที่ 2 แดดร่ม ลมตก	61
ภาพที่ 49	ขั้นตอนที่ 1 จัดเตรียมแผ่นไม้ติดฝาผนัง.....	62
ภาพที่ 50	ขั้นตอนที่ 1 ทดลองหล่อรอยเท้าและทดลองการจัดวาง	62
ภาพที่ 51	ขั้นตอนที่ 2 หล่อรอยเท้าด้วยพาราฟินผสมดิน	63
ภาพที่ 52	ขั้นตอนที่ 2 กดประทับรอยเท้าบนแป้งข้าวเจ้า	63
ภาพที่ 53	ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 3 ช่วงเวลาของครอบครัว,.....	65
ภาพที่ 54	ขั้นตอนที่ 1 จัดเตรียมตัดเสื้อผ้าสำหรับติดกระจก(แม่)	66
ภาพที่ 55	ขั้นตอนที่ 1 ทดลองจัดวางเสื้อผ้าตามตำแหน่ง.....	67
ภาพที่ 56	ขั้นตอนที่ 1 ทดลองจัดวางตำแหน่งร่องรอยมือและข้อ.....	67
ภาพที่ 57	ขั้นตอนที่ 2 ประทับรอยมือและจิ้งหะการจับข้อ.....	68
ภาพที่ 58	ขั้นตอนที่ 2 เตรียมนำดินเข้าเตาเผา.....	68
ภาพที่ 60	ขั้นตอนที่ 2 ปะติดเสื้อผ้าลงบนกระจก.....	69
ภาพที่ 59	ขั้นตอนที่ 2 ติดแต่งเสื้อผ้าชายขอบกระจก.....	69
ภาพที่ 61	ผลงานชุดที่ 4 สวน ชีวิต.....	71
ภาพที่ 62	ขั้นตอนที่ 1 จัดเตรียมดินที่ได้จากสวนของพ่อ.....	72
ภาพที่ 63	ขั้นตอนที่ 2 หล่อรอยเท้าด้วยพาราฟินบนดิน.....	72
ภาพที่ 64	ขั้นตอนที่ 2 ประกอบสร้างคราด(พ่อ).....	73
ภาพที่ 65	แผนภาพแสดงพัฒนาการสร้างสรรค์ผลงาน	75
ภาพที่ 66	แบบร่างผลงาน ถังเก็บผัก และผลงานหมวกของแม่.....	80
ภาพที่ 67	พัฒนาการช่วงที่ 1 ผลงานชื่อ ถังเก็บผัก.....	80
ภาพที่ 68	พัฒนาการช่วงที่ 1 ผลงาน ชื่อ หมวกของแม่.....	81
ภาพที่ 69	พัฒนาการช่วงที่ 1 ผลงานชื่อ ถ้วยชาม.....	81
ภาพที่ 70	ผลงานพัฒนาการช่วงที่ 1 ผลงานชื่อ ชามข้าว	82

ภาพที่ 71 พัฒนาการช่วงที่ 2 ผลงานชุด ชักผ้า.....	83
ภาพที่ 72 พัฒนาการช่วงที่ 2 ผลงานชุด หลังอาหารกลางวัน	84
ภาพที่ 73 ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 1 ชื่อชุด หัวใจของบ้าน	86
ภาพที่ 74 ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 2 ชื่อชุด แดคร่ม ลมตก	89
ภาพที่ 75 ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 3 ชื่อชุด ช่วงเวลาของครอบครัว.....	92

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 ตารางวิเคราะห์ผลงานศิลปกรรม.....	44
ตารางที่ 2 ตารางวิเคราะห์ผลงานศิลปกรรม(ต่อ)	45
ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบแรงบันดาลใจของศิลปิน Orimoto Tatsumi กับผู้วิจัยสร้างสรรค์.....	47
ตารางที่ 4 ลักษณะทางกายภาพการพัฒนาการในการสร้างสรรค์ผลงาน	53
ตารางที่ 5 วัตถุประสงค์ ผลงานชุดที่ 1 หัวใจของบ้าน	59
ตารางที่ 6 ผลงานชุดที่ 2 แดคร่ม ลมตก.....	64
ตารางที่ 7 ผลงานชุดที่ 3 ช่วงเวลาของครอบครัว	70
ตารางที่ 8 ผลงานชุดที่ 4 สวน ชีวิต	73
ตารางที่ 9 รายละเอียดของระยะเวลาในการดำเนินงาน.....	76
ตารางที่ 10 รายละเอียดของระยะเวลาในการดำเนินงาน(ต่อ)	76
ตารางที่ 11 ตารางการวิเคราะห์ผลงาน.....	78
ตารางที่ 12 ตารางการวิเคราะห์ผลงาน(ต่อ)	79
ตารางที่ 13 ตารางแสดงสัญลักษณ์และวัสดุที่เลือกใช้ในงานชุด หัวใจของบ้าน.....	87
ตารางที่ 14 ตารางเปรียบเทียบผลงานของศิลปิน ศาสตราจารย์เกียรติคุณชูลูด นิ่มเสมอและผลงานชุด หัวใจของบ้าน.....	88

ตารางที่ 15 ตารางเปรียบเทียบผลงานของศิลปิน Louise Joséphine Bourgeois และผลงานชุด หัวใจของบ้าน.....	88
ตารางที่ 16 ตารางแสดงสัญลักษณ์และวัสดุที่เลือกใช้ในผลงานชุด แดดร่ม ลมตก	90
ตารางที่ 17 ตารางเปรียบเทียบผลงานของศิลปิน ศาสตราจารย์เกียรติคุณชลูด นิมเสมอ และผลงานชุด แดดร่ม ลมตก	91
ตารางที่ 18 ตารางแสดงสัญลักษณ์และวัสดุที่เลือกใช้ในผลงานชุด ช่วงเวลาของครอบครัว.....	93
ตารางที่ 19 ตารางเปรียบเทียบผลงานของศิลปิน มณฑิธร บุญมา และผลงานชุด ช่วงเวลาของครอบครัว.....	94
ตารางที่ 20 ตารางการวิเคราะห์ผลงาน พัฒนาการช่วงที่ 3 (วิทยานิพนธ์).....	95
ตารางที่ 21 ตารางการวิเคราะห์ผลงาน พัฒนาการช่วงที่ 3 (วิทยานิพนธ์ ต่อ).....	96

บทที่ 1

บทนำ

การสร้างสรรคผลงานประติมากรรมสื่อผสม ในหัวข้อ รูปรอยความทรงจำ พ่อแม่ (Parents : Memorable Imprints) เป็นการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะอันมีแรงบันดาลใจจากวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ความรู้สึกของผู้สร้างสรรค์ ศึกษารูปแบบการสร้างสรรคผลงาน รูปแบบการนำเสนอผลงาน นำมาคิดวิเคราะห์ ทดลองเพื่อสร้างสรรค์ผลงานรูปแบบที่เป็นลักษณะเฉพาะตนและได้สร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมสื่อผสมจำนวน 3 ชิ้น ซึ่งเป็นการนำวัสดุ วัตถุ มาประกอบ ประสม เพื่อสื่อความหมาย รวมถึงให้ผู้ชมได้สัมผัสหลายด้าน เช่น การมองเห็น การได้กลิ่น โดยผลงานดังกล่าว มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของการสร้างสรรค์

ผู้สร้างสรรค์มีความจำเป็นต้องห่างไกลพ่อแม่เป็นระยะเวลาาน พ่อและแม่มีอาชีพเกษตรกรซึ่งเป็นทั้งชาวนา ชาวไร่และชาวสวนในเวลาเดียวกัน พ่อ ซึ่งเป็นผู้นำครอบครัวที่มีความแข็งแรงแข็งแรงและทำงานหลากหลายเป็นบุคคลที่คิดทำงานทุกอย่างไม่หยุดนิ่งเพื่อนำพาความสุขสบายมาสู่ลูกและภรรยา แม่ ผู้ซึ่งเป็นผู้หญิงชาวบ้านคนหนึ่งและผู้สร้างสรรค์รักและห่วงใยมาก ท่านคอยดูแลช่วยเหลือคนในครอบครัวอย่างดีมาโดยตลอดด้วยการทำหน้าที่ภรรยาและทำหน้าที่แม่ได้อย่างสมบูรณ์ ตลอดระยะเวลาที่ผู้สร้างสรรค์อยู่กับครอบครัวนั้นได้รับความอบอุ่นจากการดูแลในแบบวิถีของครอบครัวชนบทที่ทำเกษตรกรรมใช้ชีวิตแบบอิสระและมีความสุขในแบบครอบครัวเล็กๆ การย้อนคิดคำนึงถึงประสบการณ์ที่เคยเกิดขึ้นซึ่งห่างหายไปช่วงเวลาหนึ่ง ส่งผลให้เกิดความรู้สึกคิดถึงและนึกย้อนคำนึงถึงความผูกพันอันเกิดจากประสบการณ์อันดีและการดำเนินชีวิตอยู่กับครอบครัวด้วยวิถีชีวิต ซึ่งนั่นเป็นความทรงจำที่ดีที่ทำให้ผู้สร้างสรรค์เกิดความคิดถึงพ่อแม่ที่อยู่ห่างไกล

เมื่อผู้สร้างสรรค์เดินทางกลับบ้านจะพบว่า พ่อและแม่มีความเปลี่ยนแปลงด้านร่างกายที่ร่วงโรยลงทุกครั้งด้วยอายุที่เพิ่มขึ้นที่พบเจอจึงทำให้คิดเสมอว่าเวลาของเราเดินหน้าเราเติบโตขึ้นและดำรงชีวิตปฏิบัติหน้าที่การทำงานแต่เมื่อมองไปยังพ่อแม่พบว่าเวลาของพ่อแม่แม่นั้นกลับเหลือน้อยและใกล้หมดลง เหมือนนาฬิกาของผู้สร้างสรรค์และพ่อแม่เดินสวนทางกัน กิจวัตรประจำวันที่พ่อแม่แม่ทำเป็นประจำรวมถึงกิจกรรมที่ผู้สร้างสรรค์มีส่วนร่วมในครอบครัว เช่น รับประทานอาหารร่วมกัน การทำงานบ้าน การประกอบอาชีพล้วนเป็นประสบการณ์ที่ผู้สร้างสรรค์จดจำ ร่องรอยของการดำเนินชีวิต อุปกรณ์การทำงานของพ่อแม่รวมถึงสิ่งของเครื่องใช้ภายในบ้านสิ่งเหล่านั้นเองเป็นสิ่งที่ผู้สร้างสรรค์นึกถึงเหตุการณ์ประสบการณ์ที่เคยผ่านมาตั้งแต่อดีตตลอดจนถึงปัจจุบัน

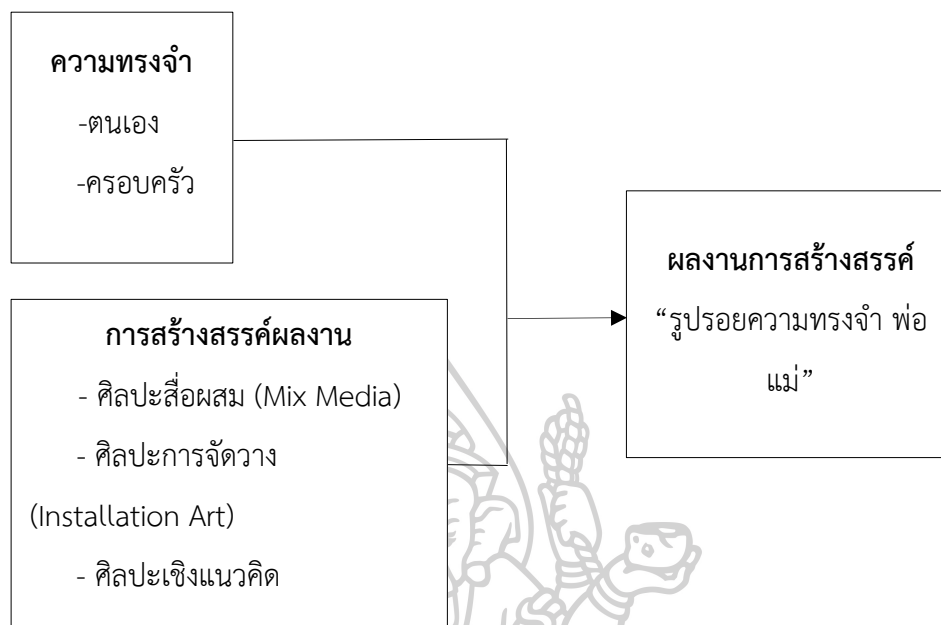
การนำวัสดุสิ่งของเครื่องใช้และร่องรอยของพ่อและแม่ คือ สื่อเชื่อมโยงความรู้สึกคิดถึงในช่วงเวลาที่ห่างไกลบ้านรวมทั้งเป็นสิ่งที่บ่งบอกเวลาและระยะทางของความห่างไกล ร่องรอยการดำเนินชีวิต คือ สื่อซึ่งแสดงออกถึงความทรงจำเหตุการณ์ในการใช้ชีวิตประจำวันซึ่งผู้สร้างสรรค์มีภาพความคิดจากประสบการณ์ที่เคยเกิดขึ้นในครอบครัวที่เคยอาศัยอยู่ โดยวัสดุสิ่งของเครื่องใช้ในวิถีชีวิตประจำวันของพ่อและแม่รวมถึงร่องรอยแห่งความทรงจำเมื่อครั้งยังใช้ชีวิตอยู่ที่บ้าน ประสบการณ์ภาพความทรงจำที่ผู้สร้างสรรค์เคยคลุกคลีกับกิจวัตรประจำวันเป็นสิ่งสำคัญในการเชื่อมโยงความรู้สึกคิดถึงที่มีต่อพ่อและแม่

สิ่งของที่มีความหมายต่อบุคคลอันเกิดจากความคิดถึงที่ถูกตีความ ประกอบวัสดุให้เกิดเป็นรูปธรรม กระทั่งเกิดเป็นวัสดุสิ่งของที่แสดงถึงความคิดถึงที่เกิดขึ้นในความรู้สึกอันจับต้องไม่ได้ให้กลายเป็นความคิดที่จับต้องได้ ผ่านการถูกเคลือบด้วยพาราฟินสีขาวแสดงถึงการห่อหุ้มเก็บรักษาช่วงเวลาและความทรงจำที่กำลังละลายหรือสูญสลายไป ซึ่งผลงานจะถูกจัดวางด้วยรูปแบบประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตจริงสะท้อนความคิดถึงพ่อและแม่ของผู้สร้างสรรค์ยามที่มีความจำเป็นต้องห่างไกลและผลงานนี้ยังเป็นสื่อสะท้อนสังคมให้คนที่มีความรู้สึกเดียวกันหรืออยู่ในสถานะเดียวกันตระหนักถึงคุณค่าของเวลาและความคิดถึงที่มีต่อบุคคลอันเป็นที่รัก

1.2 วัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค์

ศึกษาค้นคว้าการสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์เทคนิคสื่อผสมสามมิติและการใช้ศิลปะการจัดวาง (Installation art) เพื่อให้เกิดความสอดคล้องสัมพันธ์กับเนื้อหาของงานที่ต้องการนำเสนอ โดยใช้วัสดุและการสร้างรูปขึ้นใหม่ด้วยวัสดุที่เสมือนจริงและใช้สัญลักษณ์เป็นตัวแทนของพ่อและแม่ ได้แก่ สิ่งของเครื่องใช้ในกิจกรรมของครอบครัวนำมาเคลือบด้วยพาราฟิน แสดงออกถึงความรู้สึกคิดถึงความรัก ความผูกพันระหว่างกันของคนในครอบครัว

1.3 กรอบแนวคิดในการสร้างสรรค์

ภาพที่ 1 กรอบความคิดและวิธีสร้างสรรค์

1.4 สมมุติฐานของการศึกษา

การสร้างสรรคผลงานทัศนศิลป์เทคนิคประติมากรรมสื่อผสมสามมิติด้วยการประกอบวัตถุ การกดประทับรอยมือและรอยเท้าของเท้า ซึ่งนำมาเป็นสื่อถ่ายทอดความรู้สึกคิดถึง ผูกพัน จากประสบการณ์ในอดีต นำเสนอด้วยรูปแบบศิลปะการจัดวางและจัดสรรพื้นที่เพื่อสอดคล้องสัมพันธ์กับเนื้อหาที่บอกเล่าสื่อสารความคิดถึงและการเห็นคุณค่าของช่วงเวลาที่มีต่อพ่อและแม่ โดยการสร้างสรรคผลงานจากแนวความคิดนำไปสู่การสร้างสรรคผลงานในเทคนิคและรูปแบบที่รองรับแนวความคิดของผู้เขียนตามหลักคิดของศิลปะแนวความคิด(Conceptual art)

1.5 ขอบเขตของการสร้างสรรค์

1. ขอบเขตทางด้านเนื้อหา เป็นการแสดงออกถึงการเห็นคุณค่าของช่วงเวลาของความรู้สึกคิดถึงพ่อและแม่ ผ่านวัตถุสิ่งของและประสบการณ์
2. ขอบเขตทางด้านเทคนิค เป็นการสร้างสรรคผลงานประติมากรรมเทคนิคสื่อผสม (Mixed Techniques) มีการใช้วัตถุสิ่งของเครื่องใช้ เช่น ผ้า เสื้อ ก้าวี่ และวัสดุอื่น ๆ โดยประกอบเป็นประติมากรรมด้วยพาราฟิน รูปแบบและขนาดเท่าวัตถุสิ่งของที่มีอยู่จริง

3. ขอบเขตทางด้านรูปแบบ เป็นการเสนอผลงานในลักษณะศิลปะการจัดวาง (Installation Art) จำนวน 3 ชุด แต่ละชุดมีจำนวนผลงานประมาณ 3-6 ชิ้น

1.6 วิธีการศึกษาและการสร้างสรรค์

วิธีการศึกษา

1. การศึกษาข้อมูล

การศึกษาข้อมูลเพื่อการสร้างสรรค์ผลงาน ได้ศึกษาจากแหล่งข้อมูลและศึกษาจากสถานที่จริงของครอบครัว สัมผัสความรู้สึกคิดถึงความรักความผูกพันรวมถึงศึกษาข้อมูลการเลือกใช้วัสดุที่สามารถสื่อสารความคิดถึง ความรัก ความผูกพัน พร้อมบันทึกลงสมุด และการถ่ายภาพรวบรวมเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการสร้างสรรค์ผลงานชุดนี้

2. การวิเคราะห์ข้อมูลและการสร้างสรรค์ภาพร่าง

วิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลเอกสารต่าง ๆ สถานที่จริงและภาพถ่ายที่เหมาะสมผ่านการดำเนินชีวิตของคนในครอบครัว สื่อสารเนื้อหาความรู้สึกผ่านวัสดุและวัตถุที่แฝงด้วยคุณค่าแห่งความคิดถึง ความผูกพันในเวลาที่ผ่านไปเพื่อสร้างสรรค์ผลงานสื่อผสม ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตามคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษานำไปสู่การปฏิบัติงานจริง

ขั้นตอนของการศึกษาและการสร้างสรรค์

1. ศึกษาวิถีชีวิต วัสดุสิ่งของเครื่องใช้อันเกี่ยวเนื่องกับชีวิตประจำวัน ความสัมพันธ์ตามบริบทของครอบครัว
2. รวบรวมข้อมูลภาคสนาม(ด้วยวิธีการจากสถานที่จริง) โดยวิธีการเก็บบันทึกข้อมูลภาพถ่ายชีวิตประจำวันของพ่อและแม่ เช่น บ้าน พุงนา สวน
3. ศึกษาข้อมูลภาคเอกสารรูปแบบผลงานของศิลปินที่มีลักษณะเรื่องราวเกี่ยวกับความคิดถึง ความผูกพัน รูปแบบการสร้างสรรค์งานศิลปะและเนื้อหาการสร้างสรรค์ผลงานตามวัตถุประสงค์ นำมาวิเคราะห์ข้อมูลความเป็นไปได้ของผลงานทั้งด้านเนื้อหา เทคนิควิธีการสร้างสรรค์ คือ ประติมากรรมสื่อผสม และการนำเสนอผลงานรูปแบบการจัดวาง
4. ร่างแบบด้วยดินสอ ดินสอสี ทดลองร่างแบบด้วยวิธีการจัดวางวัตถุเสมือนจริงและถ่ายภาพ ตามแบบร่างดินสอ และแก้ปัญหาตามคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา
5. ดำเนินการสร้างสรรค์ผลงานทั้ง 3 ชุด ได้แก่ ผลงานชุด “หัวใจของบ้าน”, “แดดร่ม ลมตก”, “ช่วงเวลาของครอบครัว”

6. วิเคราะห์ผลงาน รวบรวมข้อมูลอันเป็นประโยชน์จากการเสนอแนะ วิวิจารณ์ ผลงาน เพื่อนำมาพัฒนาผลงานทั้งด้านเนื้อหาและการสร้างสรรค์ผลงาน

7. สรุปลองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรม สื่อผสม พร้อมทั้งรวบรวมนำเสนอคณาจารย์

8. เขียนวิเคราะห์ในรูปแบบวิทยานิพนธ์

1.7 คำนิยามศัพท์

รูปรอย หมายถึง รูปธรรมของภาพประสพการณ์ ร่องรอยของการกระทำความทรงจำที่เกิดขึ้นในอดีต ประสพการณ์ซึ่งเกิดจากการดำเนินชีวิต เมื่อครั้งอาศัยอยู่กับพ่อและแม่ ในช่วงชีวิตหนึ่ง

คิดถึง หมายถึง ความนึกถึงด้วยใจผูกพัน อันเนื่องมาจากความรักความผูกพันของบุคคลอันเป็นที่รักภายในครอบครัว

ประสพการณ์ หมายถึง เรื่องราว การกระทำที่เคยเกิดขึ้นในช่วงชีวิตหนึ่ง เหตุการณ์ กิจกรรมต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิตร่วมกับพ่อและแม่

พาราฟิน หมายถึง การทอหุ้มเก็บรักษาช่วงเวลาแห่งความสุขและความทรงจำในอดีตที่กำลังละลายหรือสูญสลายไป เช่น กิจกรรมต่างๆ ของบุคคลอันเป็นที่รักทั้งกิจกรรมที่เกิดขึ้นจากคนเดียวและทั้งครอบครัว

1.8 วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างสรรค์

อุปกรณ์ที่ใช้บันทึกข้อมูล

1. กล้องถ่ายรูป
2. สมุดบันทึก
3. ดินสอ
4. ดินสอสี
5. ปากกา
6. คอมพิวเตอร์

อุปกรณ์ที่ใช้สร้างสรรค์ผลงาน

1. กรรไกร
2. มีด
3. เต้าแก๊ส

4. กัดม้ น้ำ
5. เครื่องเป่าลมร้อน

วัสดุที่ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน

1. สิ่งของเครื่องใช้(คราด, ตลับเมตร, กระจวย, เลื่อย, คีมตัดลวด)
2. พาราฟิน
3. ดิน
4. ขี้วสาร
5. แกลบ
6. เสื้อผ้าของพ่อและแม่
7. เครื่องครัว(ชิ่ง, ข่า, ตะไคร้, เมล็ดป๊อปปี้ก๊ก, ถั่ว, พริกไทย)
8. กระจก
9. ไม้เท้า
10. เสื้อ
11. ฟีน
12. เตากลั่น
13. ขี้เถ้า
14. ถ่าน
15. แผ่นไม้
16. ซ้อน

1.9 งบประมาณที่ใช้ในการสร้างสรรค์

180,000 บาท

1.10 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

จากการศึกษาค้นคว้าและทดลองสร้างสรรค์ผลงานศิลปะในหัวข้อ “รูปรอยความทรงจำ พ่อแม่” ได้แนวทางในการสร้างสรรค์ผลงานเทคนิคประติมากรรมสื่อผสมสามมิติ รูปแบบศิลปะการจัดวาง และได้สร้างสรรค์สื่อทางศิลปะที่สามารถกระตุ้นคนให้ตระหนักถึงคุณค่าของเวลาและความคิดถึงที่มีต่อบุคคลอันเป็นที่รัก

บทที่ 2

เอกสาร ข้อมูลและศิลปกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการพัฒนาผลงานสร้างสรรค์ในหัวข้อ รุปรอยความทรงจำพ่อแม่ (Parents : Memorable Imprints) เพื่อค้นหาสาระหลักของการสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์ ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลในเอกสาร ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. อิทธิพลที่มีต่อแนวคิดแรงบันดาลใจ
 - 1.1 แรงบันดาลใจ
 - 1.2 ภาพถ่ายกิจกรรมของพ่อและแม่
2. ทฤษฎีและเทคนิคที่เกี่ยวข้อง
 - 2.1 ทฤษฎีสัญวิทยา (Semiology)
 - 2.2 ศิลปะแนวความคิด (Concepture Art)
 - 2.3 ศิลปะสื่อผสม (Mix Media)
 - 2.4 ศิลปะการจัดวาง (Installation Art)
3. อิทธิพลทางศิลปกรรม
 - 3.1 ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ชลูด นิยมเสมอ
 - 3.2 มณฑิเยร์ บุญมา
 - 3.3 Orimoto Tatsumi
 - 3.4 Louise Joséphine Bourgeois

อิทธิพลที่มีต่อแนวคิดและแรงบันดาลใจ

การสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์ ในหัวข้อ รุปรอยความทรงจำพ่อแม่(Parents : Memorable Imprints) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาค้นคว้าการสร้างสรรคงานทัศนศิลป์รูปแบบสื่อผสมสามมิติโดยใช้วัสดุและการสร้างรูปขึ้นใหม่ด้วยวัตถุที่เสมือนจริงและใช้สัญลักษณ์เป็นตัวแทนของพ่อและแม่ เพื่อให้ผลงานแสดงออกถึงความรู้สึกคิดถึง ความรัก ความผูกพันระหว่างกันของคนในครอบครัว ศึกษาการจัดวางผลงานและการจัดสรรพื้นที่เพื่อให้เกิดความสอดคล้องสัมพันธ์กับเนื้อหาของงานที่ต้องการ

นำเสนอ ดังนั้น การศึกษาเอกสาร ข้อมูลและศิลปกรรมจึงเป็นกระบวนการสำคัญสำหรับการศึกษาค้นคว้าข้อมูลอย่างยิ่ง โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 แรغبันดาลใจ

แรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานเกิดจากในช่วงชีวิตที่ผู้เขียนมีความจำเป็นต้องห่างไกลบ้านจึงเกิดความรู้สึกคิดถึง ประสพการณ์จากการดำเนินชีวิตซึ่งเหตุการณ์และกิจกรรมต่างๆ นั้นเป็นที่มาก่อนเกิดความรู้สึกคิดถึงและมีความสำคัญกับความคิดการดำเนินชีวิตในปัจจุบันของผู้สร้างสรรค์ ประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ ล้วนประกอบด้วยความรัก ความผูกพันระหว่างคนในครอบครัว

ผู้สร้างสรรค์เติบโตมาในครอบครัวชนบทโดยทั้งพ่อและแม่มีอาชีพเกษตรกรรมคือ ทำสวนนาและไร่ ได้รับการเลี้ยงดูตามวิถีชนบท เมื่อถึงช่วงชีวิตที่ต้องศึกษาเล่าเรียนในระดับปริญญาตรีทำให้ผู้สร้างสรรค์ต้องออกจากบ้านโดยที่ห่างไกลพ่อและแม่ ซึ่งหลังจากเรียนจบแล้วยังคงทำงานอยู่ต่างจังหวัดจนถึงปัจจุบัน นานครั้งจึงจะได้กลับบ้าน ส่งผลให้ผู้สร้างสรรค์เกิดความคิดถึงพ่อและแม่คิดถึงประสบการณ์การดำเนินชีวิตในช่วงเวลาที่อยู่บ้าน เป็นความทรงจำที่ดีที่มีความสุขร่วมกับพ่อและแม่ ประสบการณ์ความทรงจำอันดีเหล่านั้นประกอบด้วยกิจกรรมที่ข้าพเจ้าทำร่วมกับพ่อและแม่เมื่อครั้งที่ยังอยู่บ้าน ทุกครั้งที่คิดถึงยังทำให้อยากย้อนเวลากลับไปยังช่วงเวลาเหล่านั้น เพื่อเก็บความรู้สึกและความทรงจำที่มีความสุข

กิจกรรมต่างๆที่คนในครอบครัวทำร่วมกันและกิจกรรมของคนใดคนหนึ่งซึ่งทั้งพ่อและแม่ต่างทำเพื่อคนในครอบครัว ได้แก่ การทำกับข้าวในครัวของแม่ ทำเพื่อทุกคนในบ้านได้กินอิ่มอย่างมีความสุข การทำงานของพ่อคือ ทำสวน ทำนาและทำไร่เป็นกิจกรรมซึ่งก่อให้เกิดความสุขสบายมาสู่คนในครอบครัวเป็นอาชีพที่หาเลี้ยงครอบครัว การรับประทานอาหารร่วมกันพร้อมกันทั้งสามคน เป็นกิจกรรมที่เป็นความทรงจำของผู้เขียนซึ่งเป็นช่วงเวลาแห่งความสุขที่ทุกคนในครอบครัวอยู่ร่วมกันพูดคุย ถามไถ่ งานประจำของแม่ที่แสดงถึงความรักดูแลเอาใจใส่ด้วยกิจกรรมการซักผ้าหรือกิจกรรมประจำของพ่อกับการเป็นช่างซ่อมทุกอย่างภายในบ้าน เช่น ซ่อมไฟ น้ำ เครื่องใช้ไฟฟ้า เครื่องจักร รถจักรยานยนต์ยังแสดงถึงความรับผิดชอบที่มีต่อคนในครอบครัว รวมถึงสถานที่ประจำที่พ่อและแม่พักผ่อนหลังทำงานเสร็จ พ่อนอนพักผ่อนหลังอาหารกลางวัน แม่พักผ่อนบนแคร่ดูโทรทัศน์ เป็นกิจกรรมเฉพาะของแต่ละคนเป็นพื้นที่ส่วนตัวที่อยู่ในความทรงจำของข้าพเจ้า

จากประสบการณ์ก่อให้เกิดความรู้สึกต่าง ๆ ซึ่งเป็นแรงผลักดันให้เกิดการสร้างสรรคผลงานทัศนศิลป์ ได้ศึกษาเทคนิค รูปแบบและวิธีการในการทำเสนอผลงานเพื่อรองรับแนวความคิดและเพื่อถ่ายทอดความคิดความรู้สึกอย่างเป็นรูปธรรม

1.2 ภาพถ่ายกิจกรรมของพ่อและแม่

จากการศึกษาวิเคราะห์เอกสารและภาคสนามมีภาพถ่ายแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานที่หลากหลาย ซึ่งเป็นภาพถ่ายกิจกรรมของพ่อและแม่ และภาพถ่ายที่ทำให้นึกย้อนถึงความทรงจำในอดีต ได้นำมาเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงาน ดังนี้

ภาพที่ 2 แรงบันดาลใจจากพ่อและแม่อยู่ร่วมกันในบ้าน

ภาพที่ 3 แรงบันดาลใจจากกิจกรรมพักผ่อนร่วมกัน

ภาพที่ 4 แรงบันดาลใจจากอาชีพของพ่อ, ทำนา

ที่มา : ถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์, สิงหาคม 2562

ภาพที่ 5 แรงบันดาลใจจากกิจกรรมของพ่อ, งานช่าง

ที่มา : ถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์, สิงหาคม 2562

ภาพที่ 6 แรงบันดาลใจจากอาชีพของแม่, ทำสวน
ที่มา : ถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์, สิงหาคม 2562

ภาพที่ 7 แรงบันดาลใจจากกิจกรรมของแม่, ดูแลต้นไม้
ที่มา : ถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์, สิงหาคม 2562

ภาพที่ 8 แรงบันดาลใจจากกิจกรรมของพ่อ, ดูแลสวน

ที่มา : ถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์, สิงหาคม 2562

ภาพที่ 9 แรงบันดาลใจจากกิจกรรมของแม่, ประกอบอาหาร

ที่มา : ถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์, สิงหาคม 2562

ภาพที่ 10 แรغبันดาลใจจากกิจกรรมร่วมกันในครอบครัว
ที่มา : ถ่ายโดยผู้สร้างสรรค, สิงหาคม 2562

ภาพที่ 11 การประกอบอาหารของครอบครัว
ที่มา : ถ่ายโดยผู้สร้างสรรค, สิงหาคม 2562

จากการศึกษาภาคสนามได้ข้อมูลและภาพถ่ายซึ่งเป็นแรงบันดาลใจสำคัญในการนำมาสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ในหัวข้อ “รูปรอยความทรงจำ พ่อแม่”

2. ทฤษฎีและเทคนิคที่เกี่ยวข้อง

2.1 ทฤษฎีสัญญวิทยา (Semiology)

ผลงานสร้างสรรค์ในหัวข้อ รูปรอยความทรงจำ พ่อแม่ มีเทคนิคเป็นประติมากรรมสื่อผสมสามมิติ รูปแบบศิลปะการจัดวางโดยใช้วัสดุ วัตถุสิ่งของเครื่องใช้ในการสร้างสรรค์ ดังนั้น ในแนวความคิดและการสร้างสรรค์จึงใช้สื่อในการสื่อสารที่หลากหลายในแต่ละชุดผลงานจะมีลักษณะที่แตกต่างกัน ผู้ชมผลงานสามารถรับสัมผัสได้หลายด้าน เช่น การดู ได้กลิ่นหรือแม้แต่การเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของผลงาน ดังนั้นการสื่อสารความหมายในเชิงสัญลักษณ์จึงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก

“สัญศาสตร์” หรือ “สัญวิทยา” มาจากคำว่า Semiotics และ Semiology ทั้งสองคำมาจากรากศัพท์ภาษากรีกคำเดียวกัน คือ Semeion แปลว่า Sign หรือสัญลักษณ์ Semiotics เป็นคำที่นักปรัชญาชาวอเมริกัน Charles S. Peirce (ค.ศ. 1839-1914) ใช้และทำให้เป็นที่รู้จักกันแพร่หลายในวงวิชาการในสหรัฐอเมริกา ส่วน Semiology เป็นคำที่นักภาษาศาสตร์ชาวสวิสผู้มีชื่อเสียงคือ Ferdinand de Saussure (ค.ศ. 1857-1913) ตั้งขึ้นและนิยมใช้ในหมู่นักวิชาการชาวยุโรป¹ สัญลักษณ์(sign) หมายถึง สิ่งใดๆ (คำ/ภาพ/วัตถุ ฯลฯ)ที่อ้างอิงความหมายถึงสิ่งอื่น “สัญศาสตร์ กับ ภาพแทนความ,”²

การศึกษาเกี่ยวกับสัญศาสตร์จะเป็นการหาความสัมพันธ์ระหว่างรูปสัญลักษณ์ และ ความหมายสัญลักษณ์ เพื่อดูว่าความหมายถูกสร้างและถูกถ่ายทอดอย่างไร ซึ่ง Saussure อธิบายว่าในทุก ๆ สัญลักษณ์ต้องมีส่วนประกอบทั้ง 2 อย่างได้แก่³

¹ Brian Anthony Curtin, **สัญศาสตร์ กับ ภาพแทนความ**, ผู้แปล เถกิง พัฒโนภาษ, วารสารวิชาการ คณะ

สถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2551:35

² Brian Anthony Curtin, **สัญศาสตร์ กับ ภาพแทนความ**, ผู้แปล เถกิง พัฒโนภาษ, วารสารวิชาการ คณะ

สถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2551:35

³ กาญจนา แก้วเทพ. **การวิเคราะห์สื่อแนวคิดและเทคนิค** . กรุงเทพมหานคร: คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552

1. รูปสัญลักษณ์ (Signifier) คือสิ่งที่เราสามารถรับรู้ผ่านประสาทสัมผัส เช่น การมองเห็น ตัวอักษร รูปภาพ หรือการได้ยินคำพูดที่เปล่งออกมาเป็นเสียง (acoustic-image)

2. ความหมายสัญลักษณ์ (Signified) หมายถึงความหมาย คำนิยามหรือความคิดรวบยอด (concept) ที่เกิดขึ้นในใจหรือในความคิดของผู้รับสาร

อย่างไรก็ตาม กาญจนา แก้วเทพ กล่าวว่าสิ่งที่จะเรียกว่าเป็นสัญลักษณ์ นั้นต้องประกอบด้วยคุณสมบัติ 3 ประการ ดังนี้ คือ

1) มีลักษณะทางกายภาพซึ่งอาจเป็นภาพ เสียง อักษร หรือวัตถุอื่น ๆ

2) มีความหมายมากไปกว่าตัวเอง

3) ผู้ใช้สัญลักษณ์ต้องตระหนักว่ารูปธรรมดังกล่าวนั้นเป็นสัญลักษณ์

สัญลักษณ์เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบ 3 ส่วน ได้แก่

1. ของจริง (Reference)

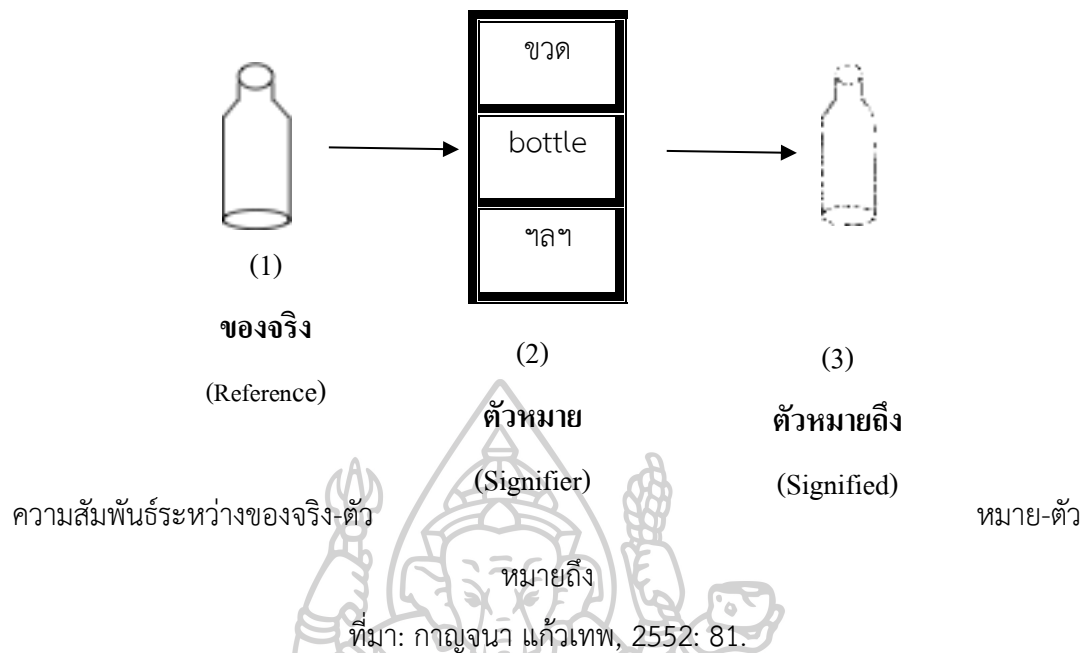
2. รูปสัญลักษณ์หรือตัวหมาย (Signifier หรือ Sound image) หมายถึงสิ่งที่เป็นตัวสื่อ

3. ความหมายสัญลักษณ์หรือตัวหมายถึง (signified หรือ concept) ซึ่งหมายถึง

ความคิดที่รูปสัญลักษณ์ต้องการสื่อถึงแสดงในภาพ⁴

การศึกษาสัญลักษณ์ตามทัศนะของ Saussure ศึกษา “ภาษา” ในฐานระบบเครื่องหมายอย่างหนึ่ง เขาได้เสนอว่ายังมีระบบเครื่องหมายรูปแบบอื่น ๆ ที่สามารถจะแสดงความหมายและความคิดของผู้ส่งสารได้ ไม่ว่าจะเป็นภาษาใบ้ พิธีกรรม สัญลักษณ์อาหาร อาหาร อาการเจ็บป่วย ฯลฯ กล่าวคือ ทุกสิ่งทุกอย่างสามารถจะเป็นสัญลักษณ์ได้หากถูกนำมาใช้แสดงความหมายได้ Saussure ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของสัญลักษณ์เอาไว้ดังแผนภาพนี้

⁴ กาญจนา แก้วเทพ. การวิเคราะห์สื่อแนวคิดและเทคนิค . กรุงเทพมหานคร: คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552

ทั้งนี้นอกเหนือจากแนวคิดสัญวิทยาและการสร้างความหมาย ของโซซูร์ Roland Barthes นักสัญวิทยาชาวฝรั่งเศสได้นำแนวคิดของโซซูร์มาพัฒนาต่อได้แบ่งประเภทความหมายของสัญลักษณ์ออกเป็น 2 ระดับ คือ ประเภทความหมายตรงและความหมายโดยนัย⁵

1. ความหมายตรงหรือความหมายโดยอรรถ (Denotative meaning) ได้แก่ ความหมายที่เข้าใจกันตามตัวอักษร เป็นความหมายที่เข้าใจตรงกัน โดยส่วนใหญ่ และมักเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป เช่น แม่คือสตรีที่ให้กำเนิดลูก

2. ความหมายโดยนัย (Connotative meaning) เป็นความหมายทางสังคมซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงไปตามวัฒนธรรมในแต่ละบริบททางสังคม ความหมายทางสังคมจะเกิดขึ้นได้จากการกำหนดรูปแบบของตัวหมายซึ่งสามารถแปรไปตามสภาวะทางเศรษฐกิจ สังคม และตามยุคสมัย ทางประวัติศาสตร์ รวมถึงการให้ความหมายของผู้รับสารที่อาจแตกต่างกันได้ตามประสบการณ์ ส่วนบุคคลและการเรียนรู้ทางสังคมที่ไม่เหมือนกัน เช่น คำว่าแม่อาจหมายถึงความเจ็บปวดเมื่อนึกถึงสำหรับคนหนึ่งแต่อาจหมายถึงความอบอุ่น อ่อนโยนของอีกคนหนึ่งก็เป็นได้

⁵ กาญจนา แก้วเทพ. การวิเคราะห์สื่อแนวคิดและเทคนิค . กรุงเทพมหานคร: คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552

ในทุกสัญญาณจะต้องประกอบด้วยความหมายทั้งสองควบคู่กันเสมอเพียงแต่จะมีสัดส่วนความหมายโดยอรรถและโดยนัยมากน้อยแตกต่างกัน และในมุมมองของบาร์ธส์ มายาคติ คือ การพูดการใช้ภาษาชนิดหนึ่งที่มีเจตนาเฉพาะ มายาคติจึงไม่ใช่วัตถุ สิ่งของ ความคิด แต่เป็นระบบ ระเบียบ และรูปแบบวิธีการสร้างความหมาย แบบหนึ่ง ที่ช็อกกับเงื่อนไขทางประวัติศาสตร์เฉพาะชุดหนึ่ง มีขีดจำกัดของการใช้ และมี กระบวนการทำให้เกิดการยอมรับในสังคมวงกว้าง การวิเคราะห์มายาคติจึงเป็นการศึกษาที่พยายามเผยให้เห็นถึง “สิ่งที่เกิดขึ้นแต่ไม่นิยมพูดถึงกัน” (what goes without saying) หรือความชัดเจนอันจอมปลอมนั่นเอง⁶

ดังนั้น ในฐานะผู้สร้างสรรค์จึงมีความสนใจการสื่อสารความหมายผ่านผลงานโดยใช้วัตถุ สิ่งของเครื่องใช้ เพื่อต้องการให้ผู้ชมผลงานรับรู้ผ่านประสาทสัมผัส เช่น การมองเห็น การได้กลิ่น และจากการมองเห็นแล้วผู้ชมมองเห็นแล้วสามารถตีความหรือแปลความหมายจากการรับสัมผัส ร่วมกับ การใช้ประสบการณ์ส่วนตัวของผู้ชมผลงานเอง ผู้สร้างสรรค์เลือกใช้รูปสัญญาณหรือสื่อ ในการสื่อความหมายตามประสบการณ์ของผู้สร้างสรรค์เองและยังเลือกใช้สื่อที่ผู้ชมสามารถรับรู้และแปลสัญญาณได้ ด้วยการเลือกใช้สื่อที่ผู้ชมรับรู้ง่ายและเห็นบ่อย การศึกษาและนำทฤษฎีสัญศาสตร์มาใช้ในผลงานวิทยานิพนธ์ นั้นผู้สร้างสรรค์เชื่อว่าจะทำให้ผู้สร้างสรรค์สามารถสื่อสารให้ผู้ชมผลงานรับรู้ความหมายเรื่องความทรงจำ ความคิดถึงผ่านผลงานรูปรอยความทรงจำ พ่อแม่ ทั้ง 3 ชุด โดยง่ายและสมบูรณ์

2.2 ศิลปะแนวความคิด (Concepture Art)

ผลงานศิลปะแต่ละยุคสมัย ย่อมมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมตลอดเวลา เปลี่ยนไปตามสังคม ชุมชน ผู้คน กาลเวลา ซึ่งทุกอย่างย่อมมีความสัมพันธ์กับความคิดความรู้สึกของมนุษย์ ผลงานศิลปะย่อมสะท้อนความคิดความรู้สึกตัวตนของศิลปิน การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและความคิดของศิลปินเองส่งผลให้เกิดการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงของศิลปะในทุกช่วงเวลา

นับตั้งแต่ ค.ศ. 1960 เป็นต้นมาคำศัพท์นี้ก็นิยมนำมาใช้เรียกทั้งแนวคิดและกระบวนการสร้างสรรค์ในทวีปยุโรป มาเซล ดูซงป์ ศิลปินผู้พลิกหน้าประวัติศาสตร์วงการศิลปะและผู้เริ่มต้นการทำงานศิลปะแบบ ศิลปะเชิงแนวคิด อย่างจริงจัง หากแต่ก่อนหน้านั้น คำว่า คอนเซ็ปชวลอาร์ต

⁶ ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. ภาษากับการเมือง/ความเป็นการเมือง. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2551, 127-128

(Conceptual Art) มาจากคำว่า Concept Art จากการเขียนบทความของศิลปินในกลุ่มฟุกซุส ชื่อ เฮนรี ฟลินต์ เขากล่าวว่า ศิลปะที่สร้างภายหลังมาเซล ดูของบี เป็นงานคอนเซ็ปชวลอาร์ต (Conceptual Art) ทั้งสิ้นเพราะ ศิลปะเป็นเรื่องของความคิดทั้งหมด ต่อมาได้เปลี่ยนเป็นคำว่า Conceptual Art โดยการเขียนบทความโดย ซอลเลวิทท์⁷

เมื่อเกิดศิลปะคอนเซ็ปชวลในปลายปีคริสต์ศตวรรษที่ 20 ทฤษฎีศิลปะในอดีต 2 ทฤษฎี คือ ทฤษฎีสถาบัน และทฤษฎีวิวัฒนาการเท่านั้นที่สามารถอธิบายแนวคิดคอนเซ็ปชวลได้ เพราะศิลปะคอนเซ็ปชวลไม่เกี่ยวกับฝีมือความประณีตที่จะทำให้เหมือน⁸

นักวิชาการด้านศิลปะได้ให้ความหมายของศิลปะแนวความคิด หรือ Conceptual Art ไว้ ดังนี้

คำว่า Conceptual เป็นคำคุณศัพท์ มีความหมายเมื่อแปลเป็นภาษาไทยว่า “เกี่ยวกับความคิด” เกี่ยวกับการสร้างความคิด ดังนั้นเมื่อรวมเป็นคำว่า Conceptual Art จึงอาจจะหมายถึง ศิลปะมโนทัศน์

“คอนเซ็ปชวลอาร์ต” เป็น แนวทางที่มุ่งนำเสนอกรอบความคิดของศิลปินมากกว่าสุนทรียะหรือความงาม เริ่มต้นและเป็นที่ยอมรับอย่างมาก โดยเฉพาะในสหรัฐอเมริกา ยุโรป และกระจายมาถึงเอเชีย⁹

แนวคิดสำคัญในการพัฒนาหลักสุนทรียศาสตร์ของศิลปินคอนเซ็ปชวล คือ ศิลปะไร้รูปทรง (Formless art) ศิลปะคอนเซ็ปชวลยึดแนวคิดว่าเป็นสิ่งสำคัญที่สุด ส่วนฝีมือและความประณีตนั้นไม่สำคัญ¹⁰

⁷ Daniel Marzona, **คอนเซ็ปชวลอาร์ต**, แปลจาก CONCEPTUAL ART, แปลโดย อธิมา ทักษิณทร์ (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ TASCHEN, 2552), 60.

⁸ ไพโรจน์ ชุมณี, **สูจิบัตรการแสดงผลงานแห่งชาติ ครั้งที่ 56**, เข้าถึงเมื่อ 1 พฤษภาคม 2563, 56

เข้าถึงได้จาก https://issuu.com/artcentre/docs/_a0459842b70a70

⁹ ภาณุ บุญพิพัฒนาพงศ์, 2017, **Conceptual Art ศิลปะของนักคิดเข้าใจยากหรือมั่งง่าย**, วันที่ค้น ข้อมูล 15

เมษายน 2563 เข้าถึงได้จาก <https://minimore.com/b/art-is-art/3>

¹⁰ วิทย์ เทียงบุรณธรรม, **มโนทัศน์ศิลป์**, 2541: 175

จากการวิเคราะห์ความหมายของ Concepture Art คือ ศิลปะที่ผู้สร้างสรรค์ได้การกลั่นกรองจากแรงบันดาลใจจนเกิดแนวความคิด นำไปสู่การสร้างสรรค์ผลงานเพื่อตอบสนองแนวความคิดที่ชัดเจนโดยใช้สื่อที่หลากหลาย โดยศิลปะแนวความคิด(Conceptual Art)นั้น มีความสำคัญที่แนวความคิดของศิลปิน

คอนเซ็ปชวลอาร์ตได้รับอิทธิพลอย่างสูงจากมาร์แชล ดูชองป์(Marcal Duchamp)และศิลปะลัทธิ dada นอกจากนี้ยังมักได้แรงบันดาลใจจากทฤษฎีปรัชญา จิตวิทยา การเมือง ประวัติศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ประเด็นทางการเมือง การเรียกร้องสิทธิมนุษยชน การวิพากษ์วิจารณ์ความเหลื่อมล้ำ รวมถึงการเปิดโปงความเสแสร้งจอมปลอมในสังคม¹¹

ภาพที่ 12 มาร์แชล ดูชองป์ Fountain (1917)

ที่มา : เข้าถึงเมื่อ 15 เมษายน 2563, เข้าถึงได้จาก <https://tonkit360.com/36126>

“Fountain” ผลงานศิลปะชิ้นโด่งดังของมาร์แชล ดูชองป์(Marcal Duchamp) คือ โถฉี่กระเบื้องเคลือบสีขาวธรรมดาที่จัดวางหงายอยู่บนแท่นโชว์และเขียนนามแฝงไว้บนโถฉี่นี้ว่า R.Mutt ซึ่งมาจากคำว่า J.L.Mott Iron Works ชื่อของบริษัทขายอุปกรณ์สาธารณูปโภคและสุขภัณฑ์เจ้าโถฉี่ แต่คำว่า “Mott” เปลี่ยนเป็น “Mutt” ซึ่งยืมจากตัวละครในการ์ตูน และตัว R. ย่อมาจาก Richard

¹¹ ภาณุ บุญพิพัฒนาพงศ์ ,2017 ,Conceptual Art ศิลปะของนักคิดเข้าใจยากหรือมักง่ายวันที่ , 2563 เมษายน 15 ค้นข้อมูล<https://minimore.com/b/art-is-art/3>

เป็นศัพท์แสดงของคำว่า Moneybags หรือถุงใส่เงินในภาษาฝรั่งเศสโดยเป็นการกระทบเสียดสีเรื่อง ความศักดิ์สิทธิ์ของศิลปะว่า แม้แต่ภาชนะรองรับสิ่งปฏิภูลอย่างถ้อยยังกลายเป็นของมีค่าไปได้

จากแนวความคิดและการเลือกใช้วัสดุ วัตถุ Readymades พบว่า การสร้างสรรค์ผลงานนั้น ศิลปินให้ความสำคัญกับเรื่องแนวความคิดก่อนเป็นอันดับแรกเป็นสำคัญและใช้สื่อที่หาง่ายเพื่อ ตอบสนองเนื้อหาและแนวความคิดนั้น

ภาพที่ 13 ‘เก้าอี้ศิลปะ’ หรือ One and Three Chairs (1965)

โจเซฟ โคซูธ (Joseph Kosuth)

ที่มา : เข้าถึงเมื่อ 15 เมษายน 2563,

เข้าถึงได้จาก <https://www.wikiart.org/en/joseph-kosuth/one-and-three-chairs>

จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลศิลปะแนวความคิด (Concepture Art) เป็นศิลปะที่มุ่งเน้นด้าน แนวความคิดก่อนเป็นหลักแล้วจึงนำไปสู่การสร้างสรรค์ผลงาน ผลงานสร้างสรรค์หัวข้อ รูปรอย ความทรงจำ พ่อแม่ ผู้สร้างสรรค์เริ่มจากแรงบันดาลใจ แนวความคิด ความรู้สึก แล้วจึงนำไปสู่การคิด เทคนิครูปแบบการสร้างสรรค์ผลงาน กล่าวคือผู้สร้างสรรค์ได้ให้ความสำคัญกับแนวความคิดและแรงบันดาลใจเป็นอันดับแรก และเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการสร้างสรรค์ผลงานหัวข้อ รูปรอยความทรงจำ พ่อแม่

2.3 ศิลปะสื่อผสม (Mix Media)

ศิลปะสื่อผสมถือเป็นงานศิลปะประเภทหนึ่งที่เกิดขึ้นจากการคิดสร้างสรรค์ของศิลปินในแวดวงศิลปะ ซึ่งเป็นความเคลื่อนไหวและการเปลี่ยนแปลงอันเกิดจากสภาพแวดล้อม สังคม ส่งผลต่อความคิดความรู้สึกของศิลปิน ซึ่งศิลปินมีการสร้างสรรค์ศิลปะรูปแบบใหม่ตลอดเวลาโดยศิลปะสื่อผสมถือกำเนิดขึ้นในปี 2524

ปี 2524 เริ่มเกิดคำว่า ผลงานประเภสื่อผสม (Mixed media) ขึ้นมาเพื่อรองรับศิลปะรูปแบบใหม่ที่ใช้สื่อตั้งแต่สองประเภทขึ้นไปมาประสมกัน¹² โดยผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปะสื่อผสมและนักวิชาการด้านศิลปะได้ให้ความหมายของคำว่า ศิลปะสื่อผสม(Mixed Media) ไว้ ดังนี้

ชลุด นิมเสมอ กล่าวเรื่องสื่อผสมว่า สื่อผสมเป็นผลงานการนำสื่อและวิธีการ หรือเทคนิคมาประกอบกันหลายประเภท เข้าไปรวมด้วยกันในผลงานศิลปะ เรื่องราวแล้วแต่ผู้สร้างสรรค์ผลงานเฉพาะตน จะเป็นทัศนศิลป์ที่เป็นรูปแบบ 2 มิติ และ 3 มิติ ถึงแม้ศิลปินจะแสดงออกด้วยหลายๆอย่างก็ตาม แต่โดยทั่วไปแล้วจะมีสื่อหนึ่งประเภทเป็นโครงสร้างสำคัญในงานนั้นและอื่นๆจะเป็นส่วนประกอบ เช่น ในงานชิ้นหนึ่งมีสีและแสงเป็นตัวละครสำคัญ งานนั้นก็จะจัดอยู่ในสาขาจิตรกรรมหรือในงานที่มีลักษณะทางปริมาตรของวัตถุหรือของที่วางเป็นโครงสร้างสำคัญแล้วมีสี แสง เสียง เป็นส่วนประกอบ ก็เป็นงานในสาขาประติมากรรม ทั้งนี้ยอมแล้วแต่จินตนาการของศิลปินและผลที่ได้รับจากงานชิ้นนั้นเป็นสำคัญแต่อาจจะมีงานบางชิ้นที่มีสื่อต่างๆ ผสมกันในลักษณะที่ไม่อาจแยกออกได้ว่าสื่อใดเด่นกว่าและเป็นเจตนาของศิลปินที่จะให้เป็นเช่นนั้นด้วย ก็มักจะเรียกศิลปะชิ้นนี้ว่า ศิลปะสื่อผสม(Mixed Media Art)

ศิลปะสื่อผสม(Mixed media art) เป็นงานวิจิตรศิลป์ที่ผสมผสานสื่อหลายๆประเภทเข้าด้วยกัน ได้แก่ งานจิตรกรรม ประติมากรรมหรืองานวาดเส้น ศิลปะสื่อผสมอาจมี 2 ลักษณะ เป็น 2 มิติ หรือ 3 มิติ ก็ได้¹³

¹² วิโชค มุกตมณี, สื่อประสมและศิลปะแนวจัดวางในประเทศไทย, (กรุงเทพฯ: หอศิลป์มหาวิทยาลัยศิลปากร, 15, 2545)

¹³ Sukun padungted, Sukun padungted 058, เข้าถึงเมื่อ 1 พฤษภาคม 2563, เข้าถึงได้จาก <http://scademics.satitpatumwan.sc.th>

คำว่า “ Mixed media” ในแง่ของศิลปะสามารถจำแนกได้เป็นสองความหมายคือ วัสดุที่ใช้เป็นสื่อในการแสดงออกในงานศิลปะและกรรมวิธีหรือวิธีการในการสร้างสรรค์ศิลปะ ดังนั้นความหมายของคำว่า “Mixed media” คือการใช้วัสดุผสมหรือการใช้กรรมวิธีหรือวิธีการในการสร้างสรรค์ในลักษณะผสม¹⁴

สื่อผสม ได้แก่ ผลงานทัศนศิลป์ที่เกิดจากการผสมผสานสื่อหรือวัสดุ ศิลปะสาขาเดียวกันหรือต่างสาขาเข้าไว้ด้วยกันในผลงานชิ้นใดชิ้นหนึ่งด้วยวิธีอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลากหลายวิธีการเพื่อเป้าหมายการสร้างสรรคงานศิลปะชิ้นนั้นบรรลุผล ทั้งนี้ โดยมีสื่อหรือวัสดุสาขาทัศนศิลป์เป็นส่วนประกอบหลักและมีสื่อสาขาอื่นเป็นส่วนประกอบ¹⁵

สมพร บุญรอด ได้ให้ความหมายของ Mixed media ในงานศิลปะนั้น คือ การใช้วัสดุที่หลากหลายชนิดผสมกัน หรือการใช้กรรมวิธีหรือวิธีการในการสร้างสรรค์ในลักษณะผสม เช่น กรรมวิธีของจิตรกรรมผสมผสานกับกรรมวิธีของประติมากรรม¹⁶

ในงานศิลปะประเภทต่างๆ สามารถมีลักษณะสื่อประสมได้ เช่น จิตรกรรมสื่อประสม ซึ่งเรียกว่า Mixed media paints งานประติมากรรมสื่อผสมเรียกว่า Mixed media sculpture ภาพพิมพ์สื่อประสม เรียกว่า Mixed media prints และในงานศิลปะประเภทอินสตอลเลชันอาร์ต (ศิลปะการจัดวาง) ศิลปินจำนวนไม่น้อยใช้วัสดุและกรรมวิธีทางศิลปะ ผสมผสานเรียกว่า Mixed media installation ศิลปะแนวนี้มีได้เจาะจงเฉพาะผลงานที่ใช้เพียงวัสดุนานาชนิดผสมผสานเท่านั้น ในปัจจุบันมีการสร้างสรรค์ศิลปะที่เป็นการข้ามศาสตร์ เช่น การนำผลงานทัศนศิลป์ผสมผสานกับดนตรี วรรณกรรม หรือการใช้ภาษาในลักษณะต่างๆด้วย

ศิลปะในแนวสื่อผสมมิใช่แยกเป็นประเภทของงานเท่านั้น บางครั้ง “สื่อผสม” ยังแทรกและแฝงอยู่ในงานศิลปะประเภทต่างๆ งานจิตรกรรมมีวัสดุที่เข้าไปผสมปนเปออยู่ด้วยนั้นเรียกว่า “Mixed

¹⁴ สมพร บุญรอด, *บทความสู่จิตศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ 37*, เข้าถึงเมื่อ 1 พฤษภาคม 2563, เข้าถึงได้

จาก <https://issuu.com/artcentre/docs/cff2045517cd57>

¹⁵ อารี สุทธิพันธุ์, *ศิลปะนิยม*, (กรุงเทพฯ : พรินติ้ง เฮ้าส์.เอส., 4, 2535)

¹⁶ สมพร บุญรอด, *บทความสู่จิตศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ 37*, เข้าถึงเมื่อ 1 พฤษภาคม 2563, เข้าถึงได้

จาก <https://issuu.com/artcentre/docs/95a3fb8be0368b>

media painting” หมายถึงว่า จิตรกรรมนั้นมีใช้เป็นการระบายสีลงบนแผ่นระนาบซึ่งเป็นจิตรกรรมบริสุทธิ์(Pure painting) ส่วนประติมากรรมที่มีวัสดุที่หลายประเภทประกอบเข้าด้วยกัน เรียกว่า “Mixed media sculpture” นอกจากนี้ศิลปินบางท่านยังใช้คำว่า Mixed media environment หรือ Mixed media installation เพื่อแสดงให้เห็นว่าเขาใช้วัสดุและกรรมวิธีผสมผสานกันในลักษณะต่าง ๆ ประกอบกันขึ้นเป็นรูปทรง และพื้นที่ ตลอดจนสร้างสรรค์บรรยากาศของบริเวณติดตั้งผลงานให้มีการสื่อความหมายและมีความเป็นเอกภาพ ดังเช่น ผลงาน “หลอดสี” ผลงานสร้างสรรค์ของ กมล ทศนาถุชลี “บิลบอร์ด” ศิลปะแนวสื่อผสมกับสิ่งแวดล้อม ผลงานของ จอร์จ ซีเกลป์ และ “แม่และเด็ก” ประติมากรรมสื่อผสม ผลงานของ ปาโบล ปิกัสโซ

จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเนื้อหาศิลปะสื่อผสมแล้ว ผู้สร้างสรรค์พบว่า การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะด้วยเทคนิคสื่อผสมมีความเหมาะสมตรงตามแนวความคิด แรงบันดาลใจและศิลปะสื่อผสมสามารถเป็นสื่อเพื่อสื่อสารแนวความคิดส่งต่อถึงผู้ชมผลงานได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์และตรงไปตรงมา การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะสื่อผสมโดยใช้วัสดุ วัตถุที่มีสัญลักษณ์ในเชิงความหมายของพ่อและแม่มาประกอบประสมเข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดผลงานสร้างสรรค์หัวข้อ รุปรอยความทรงจำ พ่อแม่(Parents : Memorable Imprints) ซึ่งมีแรงบันดาลใจจากความคิด ความรู้สึกและประสบการณ์อันดีที่เกิดขึ้นจริงในชีวิต

2.4 ศิลปะการจัดวาง (Installation Art)

“ศิลปะการจัดวาง” (installation art) เป็นรูปแบบของผลงานศิลปะที่นักศึกษาศิลปะหรือผู้สนใจศิลปะมักได้ยินบ่อยครั้ง พูดถึงกันอย่างกว้างขวาง ซึ่งคำว่า ศิลปะการจัดวางในภาษาไทย และด้วยความคุ้นชินกับความหมายของคำ อาจทำให้หลายคนเข้าใจความหมายผิด หรือยังไม่เข้าใจความหมายโดยแท้จริงอย่างลึกซึ้ง

ความหมายโดยทั่วไปของคำว่า “อินสตอลเลชัน”(installation) คือ การติดตั้งหรือการจัดวาง แต่คำว่า “installation art” หรือศิลปะในรูปแบบของอินสตอลเลชันมีความหมายที่แตกต่างไปจากความหมายทั่วไปโดยสิ้นเชิง การแปลชื่อศิลปะในลักษณะนี้เป็นภาษาไทยว่าศิลปะติดตั้งหรือศิลปะจัดวาง นั้นอาจมีผลทำให้นักศึกษาศิลปะและผู้สนใจทั้งหลายเกิดความเข้าใจผิดโดยคิดว่าเป็นการนำวัสดุ สื่อต่าง ๆ หรือผลงานศิลปะมาติดตั้งและจัดวางที่ไหนแห่งไหนก็ได้ ความจริงในวงการ

ศิลปะนานาชาติประเทศจะไม่แปลคำว่าอินสตอลเลชันอาร์ตเป็นภาษาของเขาเนื่องจากว่าเป็นศัพท์เฉพาะ และจะเรียกทับศัพท์โดยตรง¹⁷

กัจจกร สุนพงษ์ศรี ได้ให้ความหมายไว้ว่า ศิลปะจัดวาง(installation art) หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ศิลปะติดตั้งซึ่งความหมายของ “ติดตั้ง” มาจากการแปลความหมายของคำว่า install ซึ่งแปลว่าการติดตั้ง¹⁸

ศิลปะแนวอินสตอลเลชันเป็นรูปแบบของงานศิลปะที่แสดงให้เห็นถึงการแสวงหาแนวทางใหม่ในการแสดงออกของศิลปิน ซึ่งเริ่มมีบทบาทในช่วงทศวรรษของปี ค.ศ. 1970 ในประเทศอเมริกาและยุโรป ในส่วนของประเทศไทยเองได้มีจุดเริ่มต้นของการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะรูปแบบการจัดวางในโดยศิลปินคนไทย ชื่อ กมล ทัศนัญชลี เดินทางกลับจากประเทศสหรัฐอเมริกาพร้อมกับนำศิลปะรูปแบบคอนเซ็ปชวลอาร์ต (concepture art) เข้าสู่ประเทศไทยเป็นรายแรกซึ่งขณะนั้นการประกวดศิลปกรรมแห่งชาติยังไม่มีสาขาการประกวดเพิ่มเพื่อรองรับผลงานศิลปะแนวนี้จนกระทั่งปี พ.ศ.2524 จึงเริ่มเกิดคำว่า ผลงานประเภทสื่อผสม(Mixed media) ขึ้นมาเพื่อรองรับศิลปะรูปแบบใหม่ที่ใช้สื่อตั้งแต่สองประเภทขึ้นไปมาประสมกัน หลังจากนั้นไม่นานมีความเคลื่อนไหวของสถาบันทางศิลปะหลายแห่ง ดังเช่น ผลงานของ อภินันท์ โปษยานนท์ ชื่อผลงาน “สอนศิลป์ให้ไก่กรุง” เป็นศิลปะการจัดวาง(installation art) ด้วยรูปแบบการติดตั้งของสื่อที่มีความแตกต่าง รวมทั้งกระแสศิลปินคอนเซ็ปชวลอาร์ต(concepture art) โดยการนำของมณฑิร บุญมา ศิลปินกลุ่มนี้ส่วนหนึ่งรวมตัวกันอยู่ที่ภาคเหนือร่วมมือกันจัดการแสดงศิลปะที่สร้างปฏิสัมพันธ์ร่วมกับพื้นที่ทางสังคม เช่น กิจกรรมเชียงใหม่จัดวางสังคมในปี 2535 หลังจากจุดเริ่มต้นสำคัญของศิลปะการจัดวาง(installation art)ที่เกิดขึ้นในประเทศไทยแล้วทำให้มีกระแสของรูปแบบงานนี้ ทำให้มีจำนวนศิลปินในประเทศไทยที่ทำงานศิลปะรูปแบบการจัดวางอย่างแพร่หลายจนถึงปัจจุบัน

ศิลปะในรูปแบบอินสตอลเลชัน คือ งานศิลปะที่สามารถสร้างในพื้นที่ เฉพาะเจาะจง(Site-Specific Installtion) หรือเป็นพื้นที่แห่งหนใดก็ได้ พื้นที่ดังกล่าวจะต้องถูกสร้างหรือแปรสภาพให้

¹⁷ สมพร บุญรอด, *บทความสู่จิตศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ 54*, เข้าถึงเมื่อ 1 พฤษภาคม 2563, เข้าถึงได้

จาก <https://issuu.com/artcentre/docs/95a3fb8be0368b>

¹⁸ กัจจกร สุนพงษ์ศรี *สุนทรียศาสตร์ หลักปรัชญาศิลปะ ทฤษฎีทัศนศิลป์ ศิลปะวิจารณ์*, (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)

เป็นส่วนหนึ่งของงานซึ่งมีความหมายแตกต่างไปจากเดิม ศิลปินที่ทำงานแนวนี้จะไม่นำสิ่งต่าง ๆ มาจัดวางในพื้นที่เพียงเพื่อความสวยงามหรือความเหมาะสม แต่เป็นการสร้างพื้นที่ขึ้นใหม่ตามกรรมวิธี เทคนิคหรือการใช้สื่อต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นวัสดุเหลือใช้ วัสดุสำเร็จรูป งานจิตรกรรม ภาพถ่าย ภาพพิมพ์ ประติมากรรมหรืองานวาดเส้นมาสร้างสรรค์ให้เป็นศิลปะตามความคิด อารมณ์ความรู้สึกและจินตนาการของศิลปิน¹⁹ ผลงานศิลปะการจัดวางจะมีลักษณะที่แตกต่างจากผลงานศิลปะรูปแบบอื่น ๆ คือ ศิลปินที่สร้างสรรค์ผลงานศิลปะในลักษณะนี้จะทำได้แค่ นำผลงานมาวางหรือติดตั้ง โดยคำนึงแค่แสงเงา แสงไฟ หรือคำนึงถึงการมองเห็นเพียงอย่างเดียว แต่ผลงานศิลปะรูปแบบการจัดวางนั้น ศิลปินจะต้องมีเจตนา แนวความคิด ในการสร้างสรรค์ผลงานโดยอาจใช้พื้นที่ สถานที่แสดงผลงานนั้นเป็นส่วนหนึ่งหรือองค์ประกอบหนึ่งของผลงานรวมถึงแนวคิดและการสร้างสรรค์ได้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของผู้ชมผลงานที่สามารถเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของผลงานได้หรือกระทั่งผู้ชมผลงานอาจเป็นส่วนหนึ่งของผลงานศิลปะชิ้นนั้นด้วย ศิลปะการจัดวางหรือศิลปะติดตั้งนี้ เป็นรูปแบบวิธีการที่ศิลปินสามารถเลือกใช้เทคนิคด้านทัศนศิลป์อย่างหลากหลายมาบูรณาการตามแนวความคิด แรงบันดาลใจและความต้องการซึ่งนิยมใช้เทคนิคสื่อผสม(Mixed media) เป็นการนำวัสดุ วัตถุที่หลากหลายมาสร้างงานศิลปะ

ศิลปะการจัดวางมีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์ผลงานในหัวข้อ รุปรอยความทรงจำ พ่อแม่ เป็นอย่างมาก เนื่องจากแรงบันดาลใจนั้นเกิดจากของความคิดถึง ความทรงจำ ศิลปินต้องการถ่ายทอดนำเสนอความรู้สึกผ่านกิจกรรม โดยมีสิ่งของเครื่องใช้ วัสดุสิ่งของ สร้างบรรยากาศ สถานการณ์ความผูกพัน ในการติดตั้งผลงาน จากการศึกษาค้นคว้าและทดลองสร้างสรรค์ผลงานชุดนี้แล้วพบว่า รูปแบบทางศิลปะที่สามารถรองรับแนวความคิด แรงบันดาลใจ วัตถุประสงค์อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ และสามารถนำเสนอสิ่งที่ศิลปินต้องการสื่อสารถึงผู้ชมผลงานได้อย่างเหมาะสม คือ การนำเสนอผลงานผ่านรูปแบบศิลปะการจัดวาง

¹⁹ สมพร บุญรอด, บทความสู่จิตศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ 54, เข้าถึงเมื่อ 1 พฤษภาคม 2563, เข้าถึงได้

3. ผลงานศิลปกรรมที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อ “รูปรอยความทรงจำ พ่อแม่”

3.1 ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ชลุด นิมเสมอ

ภาพที่ 14 ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ชลุด นิมเสมอ

ที่มา : Art eye View เข้าถึงเมื่อ 30 เมษายน 2563, เข้าถึงได้จาก

<https://mgronline.com/celebonline/detail/9580000063212>

ในการศึกษาวิธีการสร้างสรรค์ผลงานเทคนิคประติมากรรมสื่อผสมสามมิติ รูปแบบศิลปะการจัดวาง (Installation art) โดยผ่านผลงานของศาสตราจารย์เกียรติคุณ ชลุด นิมเสมอ ที่มีการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะตลอดเวลาในทุกประเภท ซึ่งหนึ่งในผลงานของท่านที่มีชื่อเสียงอย่างมากเป็นผลงานประติมากรรมสื่อผสมรูปแบบศิลปะการจัดวาง อีกทั้งยังเป็นผลงานที่เป็นการบันทึกเรื่องราวความทรงจำ ผลงานที่เกี่ยวข้องกับชนบท ล้วนแต่นำวัสดุสิ่งของที่หลากหลายมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ชลุด นิมเสมอ เป็นบุคคลสำคัญด้านการศึกษาศิลปะของประเทศไทยเป็นอย่างมาก เกิดเมื่อวันที่ 2 พฤษภาคม พ.ศ.2472 ที่จังหวัดธนบุรี ท่านเป็นหนึ่งในศิษย์รุ่นแรกของอาจารย์ศิลป์ พีระศรี จบการศึกษาทางศิลปะจากวิทยาลัยเพาะช่างและได้เข้าศึกษาในคณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ต่อจากนั้นได้มีโอกาสศึกษาต่อที่ประเทศอิตาลี ท่านเป็นผู้ก่อตั้งภาควิชาภาพพิมพ์และภาควิชาศิลปะไทย คณะจิตรกรรม

ประติมากรรม และภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับรางวัลศิลปินชั้นเยี่ยม ประเภทจิตรกรรม นับได้ว่า ศาสตราจารย์ชูลูด นิ่มเสมอ เป็นบุคคลสำคัญแห่งวงการศิลปะของประเทศไทยเป็นอย่างมาก

“ไม่ว่าจะสังคมไหนยุคไหน ศิลปะก็เป็นอาหารที่จำเป็นสำหรับจิตวิญญาณของมนุษย์ตลอดมา ยิ่งในสังคมยุคใหม่ที่ฝ่ายวัตถุเจริญขึ้นอย่างมากและรวดเร็วท่วมท้น บดบังด้านจิตใจเกือบมืดเช่นนี้ ศิลปะก็ยิ่งเป็นสิ่งจำเป็นมากขึ้นในการถ่วงดุลให้ชีวิตดำรงอยู่ได้ ศิลปะเป็นผลิตผลทางพุทธปัญญาของมนุษย์ไม่ว่าจะสร้างขึ้นในสมัยใด จะใช้วัสดุวิธีการหรือแนวความคิดอย่างไรความเป็นศิลปะแท้ของมัน ก็คงเป็นอย่างเดียวกันให้ผลต่อจิตวิญญาณของมนุษย์ในการรับรู้แบบเดียวกันสิ่งที่ต่างกันเพียงวัสดุวิธีการ แนวความคิดและรายละเอียดบางส่วนซึ่งเป็นภายนอกเท่านั้น”²⁰ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ชูลูด นิ่มเสมอ เป็นผู้สร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่หลากหลาย ทั้งวาดเส้น จิตรกรรม ประติมากรรม ภาพพิมพ์ สื่อผสม รวมถึงศิลปะสมัยใหม่อย่างศิลปะการจัดวาง (installation art) ท่านเป็นศิลปินที่อยู่ในยุครอยต่อของยุคใหม่ของวงการศิลปะสมัยใหม่ของไทย เป็นผู้ที่มีความคิดก้าวหน้าร่วมสมัย โดยท่านมีความเชื่อว่า ศิลปะคือสิ่งที่แสดงออกซึ่งแก่นแท้ของความเป็นมนุษย์ เพื่อความเป็นมนุษย์ที่ขึ้นของมนุษยชาติ ศิลปินทุกคนแสดงความเป็นมนุษย์ตามทัศนคติส่วนตัวออกมาในงานของตนไม่ด้านใดก็ด้านหนึ่งเสมอ “ความเป็นมนุษย์คือความดี และความดีนั้นแสดงออกได้ด้วยความงาม”²¹

ผลงานของศาสตราจารย์เกียรติคุณ ชูลูด นิ่มเสมอ มีการใช้เทคนิคประติมากรรมสื่อผสม ศิลปะรูปแบบศิลปะการจัดวาง ด้วยการประกอบ ประสม วัสดุที่หลากหลายและผลงานศิลปะแสดงออกถึงความรักความผูกพันเกี่ยวกับลูกสาว เช่น ผลงานชุดบันทึกประจำวัน (พ.ศ.2523-2527) ผลงานชุดประติมากรรมจากชนบท (2525-2527) ผลงานชุดวาดเส้นลูกสาว (พ.ศ.2528) ผลงานดังกล่าวของศาสตราจารย์เกียรติคุณ ชูลูด นิ่มเสมอ ล้วนเป็นผลงานศิลปะที่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์สำหรับการศึกษาศิลปะของนักศึกษาศิลปะ ผู้สร้างสรรค์จึงคัดเลือกผลงานที่สร้างแรงบันดาลใจ และศึกษาผลงานที่มีความใกล้เคียงทั้งด้านแนวความคิดและด้านกายภาพของผลงาน ดังนี้

²⁰ ชูลูด นิ่มเสมอ, **สุจิตร์ศิลปกรรมแห่งชาติครั้งที่ 40**, เข้าถึงเมื่อ 2 พฤษภาคม 2563, เข้าถึงได้จาก https://issuu.com/artcentre/docs/___0858a8b9b4a501

²¹ ชูลูด นิ่มเสมอ, **ศิลปินบนเวิร์ลด์ไวด์เว็บ**, เข้าถึงเมื่อ 30 เมษายน 2563, เข้าถึงได้จาก <http://www.era.su.ac.th/Artists/thai/chalood/a8.html>

2.1.1 ผลงานชุดบันทึกประจำวัน

ผลงานชุดบันทึกประจำวันเป็นงานประเภทประติมากรรมสื่อผสมมาสร้างขึ้นด้วยการนำวัสดุสำเร็จรูปต่างๆ มาติด แขนวน รวมกันให้เกิดรูปทรงและความหมายตามความต้องการ ส่วนมากเป็นกระดาษที่พิมพ์หรือเขียนข้อความต่าง ๆ จัดหมายรวมทั้งหนังสือราชการและเอกชน ภาพถ่ายที่มีความสำคัญช่วยเตือนให้ระลึกถึง ภาพร่างวาดเส้นขึ้นเล็กๆ แขนวนด้วยเชือกไนลอนหลากหลายสี ห้อยเกี่ยวกับแผ่นทองเหลืองรูปกลมที่เป็นประติมากรรมโลหะเชื่อมเป็นการเก็บบันทึกเหตุการณ์ที่น่าสนใจในแต่ละวัน เริ่มตั้งแต่ระยะแรกที่มีของแขวนอยู่ไม่กี่ชิ้น จนเมื่อเวลาผ่านไปนานหลายปี สิ่งของหรือเรื่องที่บันทึกก็เพิ่มมากขึ้นบางชิ้นก็ถูกปลดลงเมื่อหมดความสำคัญ จึงเป็นรูปทรงที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เนื้อหาของงานส่วนใหญ่เป็นเนื้อหาทางความคิดที่อาศัยเรื่องราวของวัตถุสิ่งของที่มีความหมายในตัวเองแต่ละชิ้น ให้ความคิดในเรื่องการเปลี่ยนแปลงทั้งเนื้อหาและรูปทรงที่ค่อยเป็นค่อยไปตามเวลาและเหตุการณ์

ภาพที่ 15 ผลงานชุดบันทึกประจำวัน (พ.ศ.2523-2527)

ที่มา : ศิลปินบนเวิร์ลด์ไวด์เว็บ เข้าถึงเมื่อ 30 เมษายน 2563, เข้าถึงได้จาก

<http://www.era.su.ac.th/Artists/thai/chalood/a8.html>

จะเห็นได้ว่าศิลปินนำสิ่งที่อยู่รอบตัวเกิดขึ้นอยู่ตลอดทุกวันนำมาสร้างสรรค์ผลงานโดยผ่านการสังเกต คิด วิเคราะห์ จัดการกับรูปแบบการนำเสนอแบบศิลปะการจัดวางโดยนำลักษณะของการผูก ห้อย ซึ่งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของคนไทยมาใช้ในการนำเสนอผลงาน ทำให้ผลงานมีการสื่อการง่ายขึ้นกับประสบการณ์การใช้ชีวิตของคนไทย

จากการศึกษาผลงานชุด บันทึกประจำวันของศาสตราจารย์ชูลูด นิยมเสมอ พบว่า วัตถุและวัสดุที่ศิลปินเลือกใช้รวมถึงวิธีการนำเสนอผลงานสร้างสรรค์ล้วนมีสัญลักษณ์ในเรื่องความทรงจำและการ

บันทึกในการสื่อความหมายทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งในส่วนนี้เองผู้สร้างสรรค์คิดว่าสามารถศึกษาและนำมาพัฒนาเพื่อสร้างสรรค์ผลงาน หัวข้อ รุปรอยความทรงจำ พ่อแม่ ได้อย่างดี

3.1.2 ผลงานชุดประติมากรรมจากชนบท

ผลงานชุดประติมากรรมจากชนบท ประกอบด้วยประติมากรรมหลายชิ้น เช่น ประติมากรรมชนบท-กระเทียม, แนวเรื่องและการเปลี่ยนแปลง, ประติมากรรมชนบท 4/2525 เป็นต้น ซึ่งผลงานล้วนถูกถ่ายทอดจากประสบการณ์ผลงานชุดประติมากรรมจากชนบทเป็นหนึ่งใน การเปลี่ยนแปลงการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะของท่านเองและเป็นการเปลี่ยนแปลงของวงการศิลปะครั้งสำคัญที่สร้างความตื่นตัว ความรู้ครั้งใหม่ให้กับคนไทย การเปลี่ยนแปลงในการคิดและการทำงาน คือ จากประสบการณ์ที่ได้จากการทำงานและการสอนศิลปะในช่วงเวลาหนึ่งทำให้ท่านขยายขอบเขตความคิดด้านศิลปะจากการค้นหาความจริงภายในไปสู่การผสมผสานกับความจริงภายนอก จากการแสดงอารมณ์ความรู้สึกด้วยรูปทรงไปสู่การแสดงออกทางความคิดมากขึ้น จากรูปทรงที่สำเร็จสมบูรณ์ในตัวไปสู่รูปทรงส่วนรวมในสิ่งแวดล้อม และจากการแสดงลักษณะส่วนตนเพียงอย่างเดียว ขยายวงออกไปถึงความจำเป็นที่จะแสดงเอกลักษณ์บางด้านของท้องถิ่นและของชาติ จากการพบเห็นวัตถุสิ่งของ เครื่องมือเครื่องใช้ในการประกอบอาชีพ สิ่งของเครื่องใช้ประจำวันและรวมถึงสิ่งของที่ถูกใช้แล้วและทิ้งขว้างอยู่ทั่วไป จากการมองเห็นสิ่งเหล่านี้ทำให้ท่านคิดว่าสิ่งแวดล้อมเหล่านี้เป็นวัฒนธรรมความเป็นอยู่ชีวิตของคนชนบทในท้องถิ่นนั้น จากการมองเห็นสิ่งเหล่านี้เองนำให้ท่านนำวัตถุสิ่งของ มาสร้างสรรค์เป็นรูปผลงานใหม่ด้วยลักษณะลีลาเอกลักษณ์ของการดำเนินชีวิตเป็นการสื่อสารให้ผู้ชมรู้สึกถึงวิถีชีวิตและวิญญาณของชนบทไทยอย่างลึกซึ้ง

ภาพที่ 16 ผลงานชุดประติมากรรมชนบท-กระเทียม (พ.ศ.2527)
ที่มา : ศิลปินบนเวิร์ลด์ไวด์เว็บ เข้าถึงเมื่อ 30 เมษายน 2563, เข้าถึงได้
จาก <http://www.era.su.ac.th/Artists/thai/chalood/a8.html>

ภาพที่ 17 ผลงานชุดแนวเรื่องการเปลี่ยนแปลง (พ.ศ.2528)

ที่มา : ศิลปินบนเว็รลด์ไวด์เว็บ เข้าถึงเมื่อ 30 เมษายน 2563, เข้าถึงได้จาก
<http://www.era.su.ac.th/Artists/thai/chalood/a8.html>

ภาพที่ 18 ผลงานชุดประติมากรรมชนบท (พ.ศ.2528)

ที่มา : ศิลปินบนเว็รลด์ไวด์เว็บ เข้าถึงเมื่อ 30 เมษายน 2563, เข้าถึงได้จาก
<http://www.era.su.ac.th/Artists/thai/chalood/a8.html>

จากการศึกษาผลงานชุดประติมากรรมจากชนบท ของศาสตราจารย์ชูลูด นิ้มเสมอ พบว่า ผลงานชิ้นนี้ถูกสร้างสรรค์จากประสบการณ์และการจับประเด็นจุดสำคัญหรือเอกลักษณ์ของวิถีความเป็นอยู่มาใช้เพื่อสื่อสาร ซึ่งสามารถสื่อสารถึงผู้ชมผลงานได้รู้สึกถึงวิถีชีวิตและวิญญาณของชนบทได้อย่างดี มีลักษณะการจัดติดตั้ง การจัดวางอย่างมีลีลาเช่น การผูก ห้อยสิ่งของ เลือกใช้สิ่งของที่เป็ชนบทในวิถีชีวิตและนำแนวคิดแรงบันดาลใจที่หลากหลายมาประกอบกับความเป็นชนบทอย่างแนบเนียนและการนำเสนอผลงานในรูปแบบศิลปะการจัดวางมีการสร้างบรรยากาศ การจัดสรรพื้นที่ และการติดตั้งผลงานทั้งภายในหอศิลป์และสถานที่จริงทำให้ผู้ชมเข้าถึงและรับรู้สารที่ศิลปินต้องการสื่อสารได้อย่างง่ายและเข้าใจมากขึ้น

จากการศึกษาผลงานของศาสตราจารย์ชูลูด นิ้มเสมอ ทุกชิ้นแสดงถึงความเข้าใจถึงการสื่อสาร การเลือกใช้วิธีการ เทคนิค ที่นำมาซึ่งการสร้างสรรค์อันมีการสื่อสารถึงผู้ชมผลงานอย่างดี ท่านมีความเข้าใจถึงการรับรู้ของมนุษย์ เข้าใจตนเองและสามารถดึงเอกลักษณ์ร่วมของสังคมวิถีชีวิตมาใช้ในการสื่อสารได้อย่างแยบยล ผลงานประติมากรรมสื่อผสมของท่านล้วนเกิดจากความเข้าใจวัสดุ วัสดุสิ่งของ และเข้าถึงวิญญาณของชนบทไทย รูปแบบการนำเสนอผลงานแบบจัดวางนั้นยิ่งทำให้ผู้ชมเข้าใจและเข้าถึงแนวคิด สิ่งที่สื่อสารได้ดีมาก

3.2 มณฑิธร บุญมา

ภาพที่ 19 มณฑิธร บุญมา

ที่มา : หอจดหมายเหตุ มณฑิธรบุญมา เข้าถึงเมื่อ 30 เมษายน 2563

เข้าถึงได้จาก <https://www.slideshare.net/museumrefocused/ss-78119053>

มณฑิเยร บัญมา เป็นศิลปินที่มีชื่อเสียงมากในฐานะศิลปินผู้สร้างสรรค์ศิลปะแนวใหม่ เกิดเมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2496 และเสียชีวิต พ.ศ. 2543 จบการศึกษาศิลปะบัณฑิตและศิลปมหาบัณฑิตจากสาขาจิตรกรรม มหาวิทยาลัยศิลปากร และจบปริญญาเอกจากประเทศฝรั่งเศส ผลงานศิลปะของมณฑิเยร บัญมา มีความแปลกใหม่ตั้งแต่สมัยเรียนอยู่ระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 4 เช่น ต่อโต๊ะจริงจากภาพ 2 มิติ ตามหลักทัศนียภาพ ใช้สนิมและครามละลายน้ำแทนสี ราวลงบนกระดาษที่มีเม็ดข้าวสารเรียงเป็นรูปสามเหลี่ยม เหมือน ผลงานชุดนี้ ศิลปินต้องการนำเสนอให้คนดูตระหนักว่าโลกที่เราอยู่นั้นกำลังเปลี่ยนแปลงไปโดยอารยธรรมสมัยใหม่ ข้าวปลาที่เรากินถูกปนเปื้อนด้วยสารเคมี เป็นต้น และเริ่มมีการทดลองเทคนิค ศิลปะรูปแบบใหม่เรื่อยมา ผลงานเปลี่ยนแปลงไปเรื่อยจากจิตรกรรมเป็นศิลปะสื่อผสมโดยนำวัสดุต่างๆมาใช้ เช่น ดิน กระจก สุ่มไก่ ถังปูน ขี้เถ้า ฟาง ผงซักฟอก กระดาษ เทียนไข เครื่องปั้นดินเผา ฯลฯ มาสร้างเป็นผลงานสะท้อนแง่มุมต่างๆ ของสังคม อย่างชาญฉลาดรวมถึงการกระทบร่องรอยการทำงานของเกษตรกรร่วมกับ อุปกรณ์การเกษตร ดังเช่น ผลงานชุด กิจกรรมของมือ การใช้วัตถุร่วมกับการวิปัสสนา ทำสมาธิ

ผลงานของมณฑิเยร บัญมา ส่วนใหญ่เป็นประติมากรรม รูปแบบศิลปะการจัดวางที่เผยแพร่ปรัชญาในการดำรงชีวิตอย่างสงบและการสื่อสารธรรมะในพระพุทธศาสนาอันเป็นการรู้แจ้งสภาวะความเจ็บป่วยของตนเองและภรรยา ผลงานที่สร้างชื่อเสียงสื่อผสมสายพันธุ์ใหม่ที่ใช้วัสดุ อาทิ ขี้เถ้า ดิน ขี้ผึ้ง ทอง เครื่องดินเผา และซีเมนต์ ผลงานมีความมุ่งเน้นการเปลี่ยนแปลงและแรงกดดันระหว่างความดั้งเดิมกับสมัยใหม่ชนบทกับสังคมเมือง มหาอำนาจกับโลกที่สาม ผลงานศิลปะระยะหลังของมณฑิเยร บัญมา ผลงานช่วงปี 1991-1993 แร้งบันดาลใจจากความศรัทธาในศาสนา ร่วมกับอาการป่วยของภรรยา จึงเกิดผลงานที่เป็นเรื่องจิต สมาธิ

ผู้สร้างสรรค์ได้ศึกษาประวัติและผลงานของมณฑิเยร บัญมา และเลือกผลงานที่ลักษณะเด่น และมีความสัมพันธ์กับการใช้วัตถุ วัสดุ ประกอบ ประสม การสร้างผลงานที่มีพื้นที่เป็นส่วนประกอบ นำกลิ่นมาร่วมกับงานเพื่อเกิดผัสสะที่เพิ่มขึ้นรวมถึงการกด ประทับร่องรอยกิจกรรมต่างๆ ของเกษตรกร ดังต่อไปนี้

ผลงานชุด Temple of the Mind

ความขัดแย้งภายในจิตใจโดยใช้วัสดุ เช่น เชือก กระดาษ ดิน ทราย ขี้เถ้าและเทียนไขในการสร้างงาน ซึ่งผลงานยังมีผูกพันเรื่อง ความตาย จิต และสมาธิ ผลงานระยะต่อมาได้ใช้สมุนไพรโดยได้รับแรงสะท้อนใจจากการรักษาอาการป่วยของภรรยาซึ่งเนื้อหาสำคัญ คือเรื่องของความหวังโดยมีกลิ่นอายของความเป็นไทยแสดงออก มีทัศนคติแบบพื้นบ้านและมีเจตนาแสดงออกอย่างตรงไปตรงมา

ผลงานเช่น Temple of the Mind สร้างขึ้นในปี ค.ศ.1995 เป็นผลงานที่สร้างสรรค์จากสมุนไพรหลากหลายชนิดซึ่งมีจุดประสงค์ต้องการให้ผู้ชมผลงานสามารถเข้าไปสัมผัสกลิ่นของสมุนไพรซึ่งเป็นยาพื้นบ้านของคนไทยโดยการประกอบสร้างเป็นลักษณะสถาปัตยกรรมใช้โครงสร้างที่เป็นด้านบวกและด้านลบโดยใช้พื้นที่ เรื่องการไหลเวียนหมุนเวียนของอากาศและพื้นที่ ภายในบรรจุประติมากรรมรูปปอดของมนุษย์ที่มีกลิ่นสมุนไพรเป็นสิ่งที่ได้จากธรรมชาติรวมถึงเป็นศาสตร์และความรู้ของไทย เชื่อมโยงการใช้งานของปอดกับสมาธิและสติด้วยการหายใจเข้าออก ต้องการเปลี่ยนสภาวะหอคิลป์ให้เป็นสภาวะของโบสถ์ วิหาร เพื่อสร้างความรู้สึกลงบทางจิตใจและบำบัดสติของมนุษย์ให้เกิดความครุ่นคิดและระลึกถึงความเป็นธรรมชาติของทุกสิ่ง”²²

ภาพที่ 20 ผลงานชุด Arokhayasala (1995)

ที่มา : NGA National Gallery of Australia ,เข้าถึงเมื่อ 30 เมษายน 2563, เข้าถึงได้จาก

<https://nga.gov.au/boonma/edu.cfm>

²² มณฑิเตอร์ บุญมา, “ตายก่อนดับ” มณฑิเตอร์ บุญมา, เข้าถึงเมื่อ 15 เมษายน 2563, เข้าถึงได้จาก <https://www.youtube.com/watch?v=2wDdlHsxQjc&t=649s>

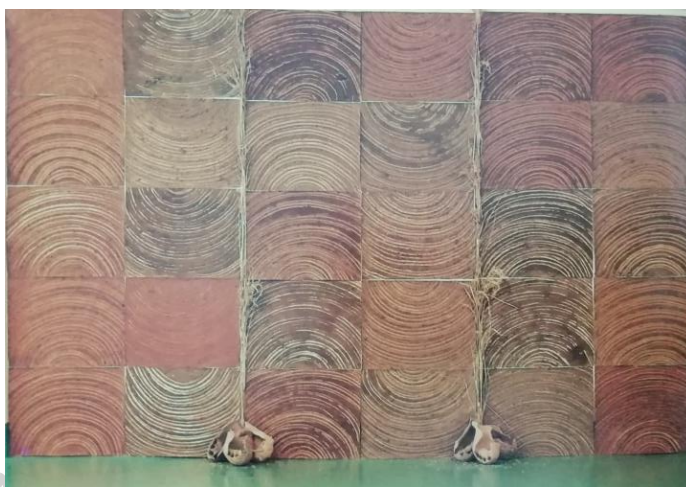
ภาพที่ 21 ผลงานชุด Temple of the Mind (1995)

ที่มา : NGA National Gallery of Australia , เข้าถึงเมื่อ 30 เมษายน 2563, เข้าถึงได้จาก

ผลงานชุด Temple of the Mind (1995) มีความหลากหลายในการจัดการเรื่องวัสดุและการสื่อความหมาย ศิลปินนำแรงสะท้อนใจจากตนเอง ทางออกด้านศาสนา มาวิเคราะห์จัดการกับวัตถุและพื้นที่ เลือกใช้การสื่อสารที่สำคัญที่สามารถสื่อสารถึงผู้รับสารได้อย่างหลากหลาย ไม่ใช่แค่มองเห็นแต่ยังมีผัสสะเรื่องการสุดคม คือ กลิ่นซึ่งเกิดจากสมุนไพรซึ่งมาจากการทางออกรักษาอาการป่วยซึ่งเป็นความหวัง เรื่องการเข้าอยู่ในพื้นที่ซึ่งผู้ชมจะรับรู้กลิ่นอายจากโครงสร้างทางสถาปัตยกรรมทางพุทธศาสนา

ผลงานชุด “กิจกรรมของมือ” ร่วมกับผลงานชื่อ “รูปรอยของมือบนดินกับรวงข้าว” แรغبันดาลใจจากความประทับใจในกิจกรรมของชาวไร่ ชาวนาไทยในชนบท ผู้ใช้พลังร่างกายด้วยมือและความบากบั่นเข้าสู่งานหนักและจากความประทับใจในภาพจิตรกรรมฝาผนังไทยที่ใช้สีจากธรรมชาติมาสร้างเป็นผลงานขึ้น การนำผลงานประติมากรรมชุด “กิจกรรมของมือ” สองชิ้นซึ่งใช้เครื่องมือทางการเกษตรของไทย เช่น เสียม จอบ และเครื่องมือหาปลา เช่น แห สร้างประกอบกับรอยพิมพ์เป็นประติมากรรมดินเผามาประกอบเข้ากับจิตรกรรมฝาผนัง “รูปรอยมือบนดินกับรวงข้าว” แสดงถึงการดำเนินชีวิตของผู้คนในชนบทไทยที่อาศัยพลังกายเข้าสู่งานหนักอย่างตรงไปตรงมา กับธรรมชาติ โดยการแสดงออกด้วยสัญลักษณ์หลายอย่าง ทั้งรอยปีบของมือลงบนดินเหนียว การจับ

อุปกรณ์ต่าง ๆ รวมถึงการใช้ลายน้ำ มาทำเป็นจิตรกรรมฝาผนังแสดงถึงความเป็นไทย การนำวัสดุจริงที่มีชีวิตจริงมาอยู่ในงานศิลปะเพื่อสื่อความหมาย ด้านรูปแบบการจัดวางลงตัว และกลมกลืน แม้ว่าจะเป็นงานคนละประเภทคือ จิตรกรรมและประติมากรรม ผลงานสมบูรณ์ด้วยการสื่อความหมายและวัสดุที่มีความจริงใจ ท่าทางของประติมากรรมที่จริงจังด้านความรู้สึก ผลงานมีผลกระทบโดยตรงต่อความรู้สึกด้วยประสบการณ์ของผู้ชมและความเป็นไปอย่างจริงจังของผลงาน ผู้ชมรับรู้ได้ถึงความหนักหน่วง ความหมุนเปลี่ยนก้าวไปของการเกษตรและผู้คนในชนบท

ภาพที่ 22 ผลงานชุด รูปรอยของมือบนดินกับรวงข้าว

ที่มา : ศิลปะกับสิ่งแวดล้อม , กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร

ภาพที่ 23 ผลงานชื่อ กิจกรรมของมือ

ที่มา : ศิลปะกับสิ่งแวดล้อม , กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย

จากการศึกษาผลงานผลงานชุด “กิจกรรมของมือ” ร่วมกับผลงานชื่อ “รูปรอยของมือบนดินกับรวงข้าว” ประติมากรรมสื่อผสมรูปแบบศิลปะการจัดวางของ มณฑิเยร บุนญา มีความเป็นไทยด้วยการนำลักษณะลีลาช่วงจังหวะการทำงานของมือจากอาชีพเกษตรกร โดยเลือกลักษณะการกำมือจับวัตถุสิ่งของเพื่อการทำงาน ใช้ดินเผา ซึ่งดินเป็นส่วนหนึ่งของเกษตรกรรม และใช้จำนวนการซ้ำของผลงานจัดวางตามรูปแบบวิถีของเกษตรกรไทย ศิลปินเลือกใช้วัสดุที่มีที่มาจากต้นเหตุแรงบันดาลใจ และเลือกวัสดุที่ใช้สื่อสารอย่างเป็นสากลในแบบวิถีไทย

3.3 Orimoto Tatsumi

ภาพที่ 24 Orimoto Tatsumi

ที่มา : เข้าถึงเมื่อ 5 พฤษภาคม 2563, เข้าถึงที่ facebook.com/tatsumi.orimoto

ศิลปิน Performance sculpture เกิดปี ค.ศ.1964 ชาวเมืองคาวาซากิ ประเทศญี่ปุ่นที่นำขนมปังมาร่วมกับศิลปินในการแสดงสดทางทัศนศิลป์ เพื่อต้องการให้เกิดความแปลกแยกในชุมชนสังคม การนำขนมปังมาใช้เพียงเพื่อบอกว่า สิ่งเหล่านี้เป็นส่วนประกอบของงานประติมากรรมเป็น Living sculpture โดนน้าเสนอในวิธีการ Performance

การนำขนมปังมาปกปิดใบหน้าเพื่อพูดถึงความแปลกแยก ความคุ้นชิน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เมื่อปรากฏตัวในสาธารณะทำให้ผู้คนมีนงในวิถีชีวิตปกติ ซึ่งมีปฏิกริยาที่ขัดแย้งกันทั้งมีนงและต่อต้าน นั้นทำให้ผลงานของเค้ามีปฏิกริยากับพื้นที่ด้วย การเชื่อเชิญ ทำทาย การเล่นกับการไม่ถูกกาลเทศะ สิ่งที่ต้องการพูดถึงคือ การทำทาย เผอิญหน้ากับความรู้สึกของคนารู้สึกแปลกแยกทางสังคมเป็นปฏิกริยาของผู้คนในสถานที่ที่แตกต่างกันทางสังคม การเข้าไปอยู่ในวิถีชีวิต การผิด

กาลเทศะถือเป็นสิ่งที่ต้องการให้ปรากฏขึ้น เมื่อผู้คนเห็นว่าแปลกแยก แล้วอาจเกิดความคุ้นชิน อาจตรงกับจารีต Kabuki ซึ่งเป็นวัฒนธรรมของญี่ปุ่น ศตวรรษที่ 17 ในประเทศญี่ปุ่นเองที่พูดถึงการล้อเล่นกับสิ่งต่างๆ จนเกิดการยอมรับ²³

อีกสิ่งหนึ่งที่เป็นผลของการสร้างสรรค์ผลงานเกิดจากความรักที่ได้รับจากแม่ของศิลปิน การดำเนินชีวิตในฐานะศิลปินที่ต้องดูแลแม่ที่เป็นอัลไซเมอร์ ทำให้การดำเนินชีวิตนั้นมีผลต่อการสร้างสรรค์ผลงาน โดยนำการดำเนินชีวิตมาผสมผสานกับการสร้างสรรค์ผลงานรวมถึงเกิดจากรากทางวัฒนธรรมของการดูแลบุพการี และการสร้างสรรค์ผลงานนี้สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาสังคมผู้สูงอายุ ที่ถูกทอดทิ้ง ดังเช่นผลงานของศิลปินที่เมื่อแสดงตัวที่ใด มักถูกผลักไสออกเช่นเดียวกับชีวิตของศิลปินที่หน้าที่การงานหรือวิถีชีวิตมักจะผลักไสให้แยกจากบุคคลที่รัก

ผลงานชุด Art mama “small mama and bigshoes”

ภาพที่ 25 Art mama “small mama and bigshoes”, 1998
ที่มา : เข้าถึงเมื่อ 5 พฤษภาคม 2563, เข้าถึงที่ <http://www.kelterborn-collection.com/artwork/small-mama-and-big-shoes/>

²³ สัตตะ, ศิลปะช่วยดูแลความรักกับความจำเสื่อม, เข้าถึงเมื่อ 15 เมษายน 2563, เข้าถึงได้จาก <https://www.youtube.com/watch?v=2wDdlHsxQjc&t=649s>

ภาพที่ 26 small mama and bigshoes, 1998

ที่มา : เข้าถึงเมื่อ 5 พฤษภาคม 2563, เข้าถึงที่facebook.com/tatsumi.orimoto

ผลงานชุด “Art mama” ชื่อผลงาน small mama and bigshoes เกิดจากการดูแลแม่หรือคนแก่ที่ถูกทอดทิ้งเกิดจากแม่ของศิลปินเป็นโรคความจำเสื่อม แต่สิ่งที่แม่จำได้ในขณะนั้นคือมนุษย์ขมขมปังที่อยู่ในบ้านที่แม่เห็นว่ามนุษย์ขมขมปังนั้นดูแลแม่ตลอดเวลาโดยที่แม่ไม่รู้ว่านั้นคือลูก ผลงานศิลปะนี้แสดงให้เห็นถึงความรัก การดูแลเอาใจใส่ระหว่างแม่กับลูก ผลงาน “Art mama” ด้วยมาของศิลปะนั้น ถือเป็นวัตถุพยานของความรักที่ Orimoto มีต่องานศิลปะ ในขณะเดียวกันเนื้อหาประเด็นของงานชุดนี้คือการสร้างแนวคิดเรื่องความผูกพัน เอาใจใส่ โดยศิลปินสร้างร่องเท้าขนาดใหญ่ให้แม่ใส่ร่องเท้าเดินปรากฏตัวเข้ามาในสถานที่จัดแสดงและจบลงที่แม่นั่งลงบนรถเข็นและลูกซึ่งเป็นศิลปิน เป็นคนเข็นรถเข็นนั้นพร้อมกับพูดคำว่า “ขอบคุณๆ” และเดินออกจากที่แสดง

ผลงาน Art mama เกิดจากความรัก ความผูกพัน การดูแลเอาใจใส่แม่ที่สูงอายุ ศิลปินเลือกให้แม่ผู้เป็นที่รักร่วมอยู่ในผลงานด้วยและร่วมแสดงด้วยเพื่อสื่อสารอย่างตรงประเด็นทำให้ผู้ชมเข้าใจความหมายที่ต้องการสื่อสารได้อย่างซาบซึ้ง ศิลปินเลือกใช้วัสดุที่มีความหมายถึงการดูแล คือร่องเท้าที่สวมใส่ ที่มีขนาดใหญ่แสดงถึงปริมาณของความรักและการดูแลเอาใจใส่แต่เมื่อได้เห็น Bread Man

ก็ยังจำได้ว่า เคยเห็นมนุษย์หน้าตาขมขืนนี้ในบ้านของเขา Bread Man จึงเป็นตัวเชื่อม Orimoto เข้ากับความทรงจำพรา่เลือนของมารดา

3.4 Louise Joséphine Bourgeois

ภาพที่ 27 Louise Joséphine Bourgeois

ที่มา : หลุยส์ บูซัวร์ มาสเตอร์พีซในวัยแปดสิบ เข้าถึงเมื่อ 5 พฤษภาคม 2563

เข้าถึงที่ <https://web.tcdc.or.th/th/Articles/Detail>

Louise Joséphine Bourgeois คือ ชื่อเต็มของบูซัวร์ เป็นศิลปินเชื้อสายฝรั่งเศส-อเมริกัน เดิมบูซัวร์ผ่านการทำงานอย่างหลากหลายอาชีพ ไม่ได้เรียนจบในด้านศิลปะทั้งที่เกิดขึ้นในครอบครัว ร้านขายผ้าผ่านโบราณในปารีส ซึ่งมีหน้าที่ช่วยงานแม่ซ่อมผ้าและเขียนลายผ้าแต่ต้องการเลือกเรียน สายวิชาที่มีกฎเกณฑ์แน่นอนแต่สุดท้ายกลับมาเรียนศิลปะ ชีวิตแต่งงานกับศิลปินอเมริกัน จึงใช้เวลา ในช่วงชีวิตหนึ่งไปกับการสร้างครอบครัวแต่ยังคงทำงานศิลปะสอนพิเศษศิลปะ Louise Joséphine Bourgeois ใช้เวลากับการทำงานศิลปะมาตลอดร่วมกับอาชีพพาร์ตไทม์ คนขายภาพพิมพ์ ครูสอน ศิลปะและศิลปิน

Louise Joséphine Bourgeois สร้างสรรค์ผลงานที่มีเนื้อหาหนักหน่วง เข้มข้น โดยมาจาก ความเจ็บปวดที่ฝังลึกลงในจิตใจตั้งแต่สมัยเด็กที่รับรู้ปัญหาครอบครัวโดยเฉพาะเรื่องราวเกี่ยวกับพ่อ เหตุนี้เองทำให้บูซัวร์สร้างสรรค์ผลงานที่เป็นไปในทางจิตใต้สำนึกที่มีความเจ็บปวด แสดงผลงาน รูปแบบเหนือจริง(Surrealism)ลัทธิสตรีนิยม รวมถึงสร้างสรรค์ผลงานสามมิติที่เป็นรูปแบบที่ทำได้

ยาก จากการทดลองสร้างสรรค์งานศิลปะอย่างหลากหลาย เมื่อนำผลงานมารวมกันแล้วยังคงมีเอกลักษณ์ของตนเองไว้อย่างน่าทึ่ง

สร้างสรรค์ผลงานด้วยวัสดุที่หลากหลาย เช่น บรอนซ์ หินอ่อน ปูนปลาสเตอร์และผ้าทอ ทั้งนี้ แรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานจากความรู้สึกและสิ่งที่พบเจอในชีวิต Louise Joséphine Bourgeois สร้างสรรค์ผลงานมาตลอดชีวิตและตักตะกอนในวัย 80 ปี ด้วยผลงานที่โด่งดังไปทั่วโลก และมีผลงานติดตั้งอยู่ทั่วโลก ชื่อ “มามอง”

ภาพที่ 28 “มามอง” (Maman) , 1999

ที่มา : หลุยส์ บูซัวร์ มาสเตอร์พีซในวันแปดสิบ

เข้าถึงเมื่อ 5 พฤษภาคม 2563, เข้าถึงที่ <https://web.tcdc.or.th/th/Articles/Detail>

“Maman” แปลว่า “แม่” ในภาษาฝรั่งเศส สำหรับหลุยส์ แมงมุมก็คือแม่ เพราะแมงมุมเป็นผู้ถักทอ (ใยแมงมุม) สร้าง (บ้าน) และปกป้อง (ลูก) ในขณะเดียวกันแมงมุมก็มีความน่ากลัวและขัดแย้ง เช่น แข็งแรง แต่ในขณะเดียวกันก็บอบบาง เมื่อดูจากประวัติและหลักฐานต่างๆ อาจสรุปได้ว่า แมงมุมมามองก็คือ มารดาของบูซัวร์ที่พยายามรักษาครอบครัวที่กำลังจะแตกสลายไว้นั่นเอง²⁴

²⁴ กัญญาชลา นาวานุเคราะห์, หลุยส์ บูซัวร์...มาสเตอร์พีซในวันแปดสิบ, เข้าถึงเมื่อ 15 เมษายน 2563,

โดยเธอเคยให้ความเห็นเกี่ยวกับผลงานของเธอว่า “แมงมุมคือนักซ่อมแซม ถึงคุณจะทำลายใยของมัน แต่แมงมุมก็ไม่เคยเดือดร้อน และพร้อมจะชักใยขึ้นใหม่เพื่อซ่อมแซมมัน” (The spider is a repairer. If you bash into the web of a spider, she doesn’t get mad. She weaves and repairs it.)²⁵

ภาพที่ 29 Cell , 1998

ที่มา : หลุยส์ ชัวร์ กับการกลับมาใน To Unravel a Torment

เข้าถึงเมื่อ 5 พฤษภาคม 2563, เข้าถึงที่ www.jwd-artspace.com/news/หลุยส์-ชูว์กับการกลับ/?fbclid=artspace.com เข้าถึงได้จาก <https://web.tcdc.or.th/th/Articles/Detail>

ผลงานชื่อ Cell สร้างสรรค์เทคนิคประติมากรรม รูปแบบศิลปะการจัดวาง ประกอบสร้างจากบรอนซ์ หินอ่อน ปูนปลาสเตอร์ ยาง และผ้าทอ ซึ่งแสดงสภาวะทางจิตและอารมณ์ที่ซ่อนอยู่ภายในออกมา ได้แก่ ความกลัว ความโกรธ ความโดดเดี่ยว

²⁵ Moma, Louise Bourgeois, เข้าถึงเมื่อ 15 เมษายน 2563, เข้าถึงได้จาก <https://www.moma.org/artists/710>

จากการศึกษาผลงานของ Louise Joséphine Bourgeois แนวความคิดของการสร้างสรรค์ผลงานเกิดจากจิตใต้สำนึกที่สะสมจากประสบการณ์ตลอดชีวิตของศิลปินจนตกผลึกเป็นผลงานที่ยิ่งใหญ่ทั้งด้านแนวความคิด รูปแบบ ขนาดและเทคนิคที่มีการรองรับเชื่อมโยงกันเป็นอย่างดี ตอบสนองแสดงความคิดรวมถึงการใช้สัญลักษณ์ที่สื่อสารถึงเนื้อหาแนวความคิดที่เกี่ยวกับแม่ซึ่งผู้ชมสามารถเข้าใจได้

สรุปการวิเคราะห์ผลงานของ ศาสตราจารย์เกียรติคุณชูลูด นิมเสมอ, มณฑิธร บุญมา, Orimoto Tatsumi และ Louise Joséphine Bourgeois จากการศึกษาศิลปะและวิเคราะห์ผลงานของศิลปินทั้ง 4 ท่าน ศิลปินมีพัฒนาการของผลงานที่มีความหลากหลาย คิดอย่างตกตะกอนด้วยประสบการณ์ การทดลองและพัฒนาตนเองด้วยการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะตลอดเวลา แต่ละช่วงอายุจะมีการสื่อสาร การนำเสนอและแม้แต่นำแนวคิดที่แตกต่างกัน ด้วยสภาพแวดล้อม สภาพทางจิตใจ

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ชูลูด นิมเสมอ มีความเชี่ยวชาญสนใจศิลปะหลากหลายประเภท หนึ่งในนั้นคือผลงานประติมากรรมสื่อผสม รูปแบบศิลปะการจัดวาง ซึ่งนำลักษณะลีลาของวิถีชีวิตชนบทมาใช้ในการนำเสนอผลงาน จัดแสดงในพื้นที่หอศิลป์และพื้นที่จริง เลือกใช้วัสดุที่อยู่ในวิถีชนบทเพื่อการสื่อสารที่ง่ายตามประสบการณ์

จากการศึกษาและวิเคราะห์ผลงานศิลปะของศาสตราจารย์เกียรติคุณชูลูด นิมเสมอ พบว่าการสร้างสรรค์ทั้งแรงบันดาลใจ ด้านเทคนิคและรูปแบบการนำเสนอผลงาน ผู้สร้างสรรค์สามารถศึกษาและนำมาพัฒนาต่อยอดได้ทั้ง 3 ด้าน โดยแรงบันดาลใจในชุด บันทึกประจำวัน ซึ่งเนื้อหา กล่าวถึงการบันทึกเรื่องราว ซึ่งมีความคล้ายคลึงกันและใกล้เคียงกันเรื่องความทรงจำและการเก็บรักษาความทรงจำที่ดี ผลงานชุดประติมากรรมชนบท ซึ่งเป็นแรงบันดาลใจหนึ่งของผู้เขียนมีความรู้สึกถึงบรรยากาศชนบทของศิลปิน ด้านเทคนิค ใช้เทคนิคประติมากรรมสื่อผสมในการสร้างสรรค์รูปแบบศิลปะการจัดวางซึ่งสอดคล้องกับผู้เขียนซึ่งเลือกศึกษาและพัฒนาผลงานสร้างสรรค์เพื่อตอบสนองแนวความคิดและแรงบันดาลใจโดยใช้วัสดุ วัสดุสิ่งของที่เป็นสัญลักษณ์ และมีความหมายเฉพาะของผู้สร้างสรรค์

มณฑิธร บุญมา ศิลปินนำความประทับใจในวิถีเกษตรกรรมชนบทและมีแรงสะท้อนใจจากชีวิตตนเองและคู่ชีวิต ได้นำแรงสะท้อนใจเหล่านั้นมาสร้างสรรค์ผลงานที่มีผัสสะหลากหลาย นำวัสดุที่หลากหลาย เช่น ดิน เทียนไข ขี้เถ้า อุปกรณ์เกษตร เป็นต้น นำมาสร้างสรรค์ผลงาน ร่วมกับการใช้โครงสร้างสถาปัตยกรรม รวมถึงสมุนไพรเพื่อการสื่อสาร โดยเนื้อหาแบ่งเป็นสองส่วน คือ 1. วิถีชีวิตเกษตรกรรม 2. ศาสนาและความหวัง ศิลปินนำสื่อ วัสดุ วัตถุ มาประกอบ ประสม เพื่อเกิดผลงานศิลปะและจัดวางเพื่อสื่อสารโดยมีนัยยะ

จากการศึกษาวิเคราะห์ผลงานศิลปะของมณฑิเยร บุกูมา พบว่าแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานมีความสำคัญเป็นอย่างมาก ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญสิ่งแรกในการสร้างสรรค์ผลงาน แรงบันดาลใจของมณฑิเยร บุกูมา เกิดจากความรักความผูกพันที่มีต่อบุคคลอันเป็นที่รัก เลื่อนนำวัสดุวัตถุสิ่งของที่สื่อความหมายด้วยสัญลักษณ์และการใช้ผัสสะด้านต่างๆ เพื่อให้ผู้ชมผลงานเข้าถึงผลงานศิลปะได้ดีขึ้น นำเสนอผลงานด้วยรูปแบบศิลปะการจัดวาง(Installation Art) การจัดสรรพื้นที่โดยให้ผู้ชมผลงานมีส่วนร่วมและสัมผัสได้ครบถ้วน ซึ่งตรงกับเจตนาของผู้เขียนทั้งสิ้น

Orimoto Tatsumi ศิลปินผู้นำแรงบันดาลใจจากความรัก ความผูกพัน ที่มีต่อแม่ผู้มีความจำพร่าเลือน มนุษย์ขนมปังเป็นสิ่งเดียวที่แม่จำได้ นั้นเป็นสิ่งที่ศิลปิน Performance นำแม่มาร่วมแสดงผลงานด้วย แม่จึงเป็นส่วนหนึ่งของผลงานและเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ผู้ชมผลงานรับรู้สิ่งที่ศิลปินต้องการสื่อสาร

จากการศึกษาวิเคราะห์ผลงานของ Orimoto Tatsumi พบว่า แรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานเกิดจากความรักความผูกพันระหว่างศิลปินกับแม่ซึ่งเป็นบุคคลอันเป็นที่รัก เมื่อแม่เป็นโรคความจำเสื่อมแต่สิ่งเดียวที่แม่จำได้คือ สัญลักษณ์ของลูก นั่นคือขนมปัง ดังนั้นการสร้างสรรค์ผลงานของศิลปินจึงสร้างสรรค์จากการนำแรงบันดาลใจจากความทรงจำในอดีตที่แม่เคยดูแลเป็นอย่างดีตั้งแต่เด็ก มาสร้างสรรค์ผลงาน

Louise Joséphine Bourgeois ศิลปินที่มีแนวความคิดและแรงบันดาลใจอันเข้มข้นจากประสบการณ์ในชีวิตซึ่งมีความซึมซับเข้าสู่ภายในจิตใจ ถึงขั้นจิตใต้สำนึก ผลงานตั้งแต่รุ่นแรกที่สร้างสรรค์จนถึงปัจจุบันมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว พัฒนาการสร้างสรรค์ผลงานตลอดชีวิตนั้นนำมาสู่การสร้างสรรค์ผลงานชิ้นเอกในอายุ 80 ปี ซึ่งทั้งแนวความคิด เทคนิคและรูปแบบการสร้างสรรค์ผลงานผ่านกระบวนการทุกอย่างจนตกตะกอนนำไปสู่ผลงานที่สมบูรณ์

จากการศึกษาวิเคราะห์ผลงานของ Louise Joséphine Bourgeois พบว่า แรงบันดาลใจและแนวความคิดของศิลปินเกิดจากประสบการณ์ซึ่งสะสมมาตั้งแต่เด็กจนเกิดความซึมซับสู่จิตใจ นำไปสู่การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่สมบูรณ์ทั้งรูปแบบของผลงานและด้านการสื่อสารด้วยสัญลักษณ์ ซึ่งตรงกับผู้สร้างสรรค์ที่แรงบันดาลใจมาจากความรู้สึกที่เกิดขึ้นภายในจิตใจจนสามารถนำไปสู่แนวความคิดที่สามารถสื่อสารได้ด้วยสัญลักษณ์และให้ผู้ชมผลงานเข้าใจสิ่งที่ต้องการสื่อสาร

ตารางที่ 1 ตารางวิเคราะห์ผลงานศิลปกรรม

เนื้อหา ศิลปะป็น	แรงบันดาลใจ, แนวความคิด	เทคนิค	รูปแบบ	ส่วนที่เข้าร่วมกัน
ชะลูด นิมเสมอ 	ความประทับใจวิถี ชีวิต, จังหวะลีลา เอกลักษณ์ของความ เป็นไทย	ประติมากรรม สื่อผสม	ศิลปะการจัด วาง	แรงบันดาลใจ เกี่ยวกับวิถีชีวิต ซึ่ง เป็นชาวบ้านชนบท, รูปแบบศิลปะการจัด วาง เทคนิค สื่อผสม
มณฑิเยร์ บุญมา 	ความประทับใจวิถี ชีวิตเกษตรกร, นำ ลักษณะการทำงาน ของชาวเกษตรกร, แรงบันดาลใจจาก ภาระที่ป่วย, ความหวัง	สื่อผสม, การ ใช้สมุนไพรวัด วัสดุ วัตถุที่ หลากหลายมา ประกอบ ประสม เป็น ผลงานสื่อผสม	ศิลปะการจัด วาง	แรงบันดาลใจ เรื่องราวของวิถีชีวิต ชนบท, เทคนิค สื่อผสมโดยใช้วัสดุ รูปแบบศิลปะการจัด วาง
Orimoto Tatsumi 	ความรักความผูกพัน ระหว่างศิลปินกับแม่ ,ดูแลเอาใจใส่แม่จาก ลูก	Performance sculpture	การแสดงสด ทางทัศนศิลป์	แรงบันดาลใจจาก ความรักความผูกพัน ระหว่างคนใน ครอบครัว, พ่อแม่

ตารางที่ 2 ตารางวิเคราะห์ผลงานศิลปกรรม(ต่อ)

เนื้อหา ศิลปิน	แรงบันดาลใจ, แนวความคิด	เทคนิค	รูปแบบ	ส่วนที่ใช้ร่วมกัน
Louise Joséphine Bourgeois 	ความรักที่มีต่อแม่ จากประสบการณ์ที่ เกิดขึ้นในชีวิตจริง	ประติมากรรม	ศิลปะการจัด วาง	แรงบันดาลใจที่เกิด จากความรู้สึกในชีวิต จากประสบการณ์ , เทคนิค ประติมากรรม, รูปแบบสื่อผสม

จากการศึกษาศิลปินทั้ง 4 ท่าน ได้แก่ ศาสตราจารย์เกียรติคุณชูลุด นิมเสมอ, มณฑิธร บุญ
 มา, Orimoto Tatsumi และ Louise Joséphine Bourgeois มีกระบวนการคิด แรงบันดาลใจที่
 ชัดเจน มีการศึกษาทดลอง สร้างสรรค์ผลงานอย่างต่อเนื่อง และมีการสื่อความหมาย การนำเสนอ
 ผลงานที่สามารถทำให้ผู้ชมมีความเข้าใจ เข้าถึง และซาบซึ้ง โดยกระบวนการเฉพาะตัวของแต่ละคน
 และด้วยความแตกต่างของทั้ง 4 ศิลปิน ผู้สร้างสรรค์ได้ศึกษาและวิเคราะห์เทียบเคียงกับผลงานของ
 ผู้เขียนเอง เพื่อทำให้นำเทคนิควิธี แนวความคิด เทคนิคและรูปแบบวิธีการเพื่อเรียนรู้ พัฒนาและ
 นำไปใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานหัวข้อ “รูปรอยความทรงจำ พ่อแม่” ต่อไป

บทที่ 3

วิธีการดำเนินงานวิจัยสร้างสรรค์

จากการศึกษาเอกสาร ข้อมูลภาคสนาม ผลงานศิลปะและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องทำให้เกิดแนวคิด แรบงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ ศึกษาผลงานศิลปะแนวความคิด (Conceptual art) การศึกษารูปแบบผลงานทางศิลปะการจัดวาง (installation art) วางแผนวิธีการดำเนินงาน สร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมสื่อผสมสามมิติ การใช้สัญลักษณ์แทนความหมายในลักษณะต่างๆ เพื่อสื่อสารสื่อความหมาย รวมถึงการเลือกใช้วัสดุ วัสดุสิ่งของ นำมาวิเคราะห์เชื่อมโยงเกิดประเด็นทางการศึกษา สร้างสรรค์เป็นโครงร่าง รูปแบบผลงานประติมากรรมสื่อผสมโดยมีวิธีการดำเนินการ สร้างสรรค์ผลงาน ดังต่อไปนี้

1. แนวความคิดและแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงาน

1.1 แนวความคิด

ผลงานประติมากรรมเทคนิคสื่อผสมสามมิตินำลักษณะวัสดุสิ่งของเครื่องใช้ใน ชีวิตประจำวันประกอบ ติดเข้ากับวัสดุอื่น และจัดวางตามรูปแบบแนวคิดที่ต้องการ แสดงถึง โครงสร้าง รูปแบบของสิ่งของเครื่องใช้ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ตัวแทนความรู้สึกคิดถึง ความผูกพันที่มีต่อ บุคคลอันเป็นที่รัก รวมถึงสะท้อนผู้คนในสังคมที่มีความจำเป็นต้องห่างไกลพ่อแม่ซึ่งเป็นสถานที่ แห่งความรักของครอบครัวและสะท้อนถึงคุณค่าของความรัก ความผูกพันของคนในครอบครัว

1.2 แรงบันดาลใจ

ความรู้สึกคิดถึงพ่อแม่ที่อยู่ห่างไกล ความหวั่นหาคำนิ้งรวมความผูกพันอันเกิดจาก ประสบการณ์อันดีในอดีตครั้งเมื่อยังใช้ชีวิตอยู่ที่บ้านกับพ่อแม่และแม่ เมื่อวันหนึ่งที่ข้าพเจ้าต้องห่างไกล จากบ้านเพื่อเรียนและทำงาน การใช้ชีวิตคนเดียวสู้กับปัญหาหรือเรื่องราวที่ผ่านเข้ามาในชีวิตทำให้เกิดความคิดถึงพ่อแม่ที่เคยเลี้ยงดูอย่างอบอุ่น คิดถึงช่วงเวลาที่เคยผ่านมาเมื่อครั้งอาศัยอยู่ที่บ้าน ประสบการณ์อันดี คือการดำเนินชีวิตอยู่กับครอบครัว วิถีชีวิตประจำวันเป็นความทรงจำที่มีความสุข ซึ่งความรู้สึกเหล่านี้เองทำให้เกิดความคิดถึงพ่อแม่

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบแรงบันดาลใจของศิลปิน Orimoto Tatsumi กับผู้วิจัยสร้างสรรค์

แรงบันดาลใจของ Orimoto Tatsumi ผลงานชุด “Art mama”	แรงบันดาลใจของผู้วิจัยสร้างสรรค์ หัวข้อ “รูปรอยความทรงจำ พ่อแม่”
<p>บุคคลสำคัญในชีวิตของ Orimoto Tatsumi คือ แม่ ผู้ให้ความรักความอบอุ่น ผูกพัน แม่และ Orimoto Tatsumi ใช้ชีวิตอยู่ด้วยกันมาตลอดจนกระทั่งแม่เป็นโรคความจำเสื่อม สิ่งเดียวที่แม่จำได้คือ ลูก ซึ่งมีเอกลักษณ์เฉพาะตนและความทรงจำเดียวที่แม่เหลืออยู่เกิดจากความรักรักความผูกพันระหว่างกัน ในการสร้างสรรค์ผลงานของ Orimoto Tatsumi จึงนำความทรงจำครั้งที่แม่เคยดูแลเมื่อครั้งยังเด็กมาสร้างสรรค์ผลงานชุด Art mama</p>	<p>ความรู้สึกคิดถึงเมื่อครั้งที่อยู่ห่างไกลพ่อแม่และคิดถึงประสบการณ์ ความทรงจำอันดีที่มีความสุขเมื่อครั้งยังใช้ชีวิตอยู่ที่บ้าน โดยได้รับการเลี้ยงดู ดูแลเอาใจใส่จากพ่อแม่ ด้วยวิถีชีวิตชนบทแบบเรียบง่าย</p>

ผลงานหัวข้อ รูปรอยความทรงจำ พ่อแม่ เปรียบเทียบกับผลงานของศิลปิน Orimoto Tatsumi ในเรื่องของแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์เกิดจากความรัก ความผูกพันที่มีต่อบุคคลอันเป็นที่รักและในด้านการนำเสนอผลงานใช้สื่อที่มีความสามารถในการสื่อสารได้อย่างชัดเจน โดยใช้สัญลักษณ์ในการแสดงออกที่เกิดจากความทรงจำ ความผูกพันของบุคคลอันเป็นที่รัก

ทั้งนี้ ผลงานสร้างสรรค์ในหัวข้อ รูปรอยความทรงจำ พ่อแม่ และผลงานสร้างสรรค์ของ Orimoto Tatsumi ใช้สื่อสัญลักษณ์ที่มีความรักความผูกพันที่ทำให้ผู้ชมผลงานสามารถรับรู้ความรู้สึกของศิลปินได้เป็นอย่างดี ดังเช่น การใช้ขนมปังซึ่งเป็นความทรงจำเดียวของแม่ที่เหลืออยู่มาใช้ในการสื่อสาร ซึ่งมีความหมายสอดคล้องกับผลงานสร้างสรรค์หัวข้อ รูปรอยความทรงจำ พ่อแม่ ที่นำวัตถุสิ่งของอันเป็นสัญลักษณ์ของพ่อแม่มาสร้างสรรค์ผลงานเพื่อสื่อสารความรู้สึกคิดถึง

ในการศึกษาการเลือกใช้วัสดุ วัสดุสิ่งของเครื่องใช้จากผลงานสร้างสรรค์ของ ศาสตราจารย์เกียรติคุณชูลุด นิมเสมอ และมณฑิธร บุญมา มีการใช้วัสดุสิ่งของและวัสดุที่หลากหลายสามารถสื่อสารด้านความหมายอย่างเป็นสากลและเป็นปัจเจกบุคคล โดยการนำวัสดุ วัตถุที่พบเห็นในวิถีชีวิตประจำวันมาสร้างสรรค์เพื่อสื่อความหมายในรูปแบบศิลปะการจัดวางโดยการจับจังหวะวิถีชีวิตมาสร้างสรรค์

2. รูปแบบของงานสร้างสรรค์

การเสนอผลงานในลักษณะศิลปะการจัดวาง (Installation Art) จำนวน 3 ชุด แต่ละชุดมีจำนวนผลงานประมาณ 3-6 ชิ้น แสดงออกถึงการเห็นคุณค่าของช่วงเวลาของความรู้สึกคิดถึงพ่อแม่

แม่ ผ่านวัสดุสิ่งของและประสบการณ์สร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมเทคนิคสื่อผสม (Mixed Media) โดยใช้วัสดุ วัสดุสิ่งของเครื่องใช้ เช่น ผ้า เครื่องครัว แก้ว อี และวัสดุอื่นๆ โดยประกอบ ประสมเป็นประติมากรรมถูกเคลือบด้วยพาราฟิน รูปแบบและขนาดเท่าวัสดุสิ่งของที่มีอยู่จริง

3.วิธีการดำเนินงานวิจัยสร้างสรรค์

3.1 การศึกษา

3.1.1 การศึกษาข้อมูลภาคเอกสาร

รูปรอยความทรงจำ เกิดจากความ “คิดถึง” เป็นความนึกถึงด้วยใจผูกพัน อันเนื่องมาจากความรักความผูกพัน ของบุคคลอันเป็นที่รักภายในครอบครัว ความรู้สึกคิดถึงความรักและผูกพันเป็นความรู้สึกที่มนุษย์ล้วนมีและเกิดขึ้นได้กับทุกคน ความทรงจำเกิดจากความคิดถึงประสบการณ์ที่เคยเกิดขึ้น นึกย้อนถึงอดีต

การสร้างสรรคผลงานในหัวข้อ รูปรอยความทรงจำ พ่อแม่ มีจุดมุ่งหมายศึกษาค้นคว้าการสร้างสรรคงานทัศนศิลป์รูปแบบสื่อผสมสามมิติโดยใช้วัสดุและการสร้างรูปขึ้นใหม่ด้วยวัตถุที่เสมือนจริง และใช้สัญลักษณ์เป็นตัวแทนของพ่อและแม่ ได้แก่ สิ่งของเครื่องใช้ในกิจกรรมของครอบครัวนำมาหล่อพาราฟิน เพื่อให้ผลงานแสดงออกถึงความรู้สึกคิดถึง ความรัก ความผูกพันระหว่างกันของคนในครอบครัว นำเสนอผลงานด้วยจัดวางผลงานและการจัดสรรพื้นที่เพื่อให้เกิดความสอดคล้องสัมพันธ์กับเนื้อหาของงาน สร้างบรรยากาศและสถานการณ์ของผลงาน

ฉะนั้น การสร้างสรรคผลงานทัศนศิลป์ในหัวข้อ รูปรอยความทรงจำ พ่อแม่ แสดงถึงความรู้สึกคิดถึง ความรัก ความผูกพันของคนในครอบครัวการศึกษาผลงานของศิลปินทั้ง 3 ท่าน ส่งผลให้ผู้เขียนได้สร้างสรรคผลงานผ่านกระบวนการคิด วิเคราะห์ ทดลอง เพื่อสร้างสรรคผลงานประติมากรรมสามมิติ รูปแบบศิลปะการจัดวาง โดยนำสัญลักษณ์และผัสสะที่มีผลกระทบต่อการรับรู้ของผู้ชมมาร่วมเป็นแนวทางในการสร้างสรรคผลงาน

การสร้างสรรคผลงานหัวข้อ รูปรอยความทรงจำ พ่อแม่ จากแรงบันดาลใจที่เกิดจากความรู้สึก ความคิด ความทรงจำรวมถึงความผูกพัน นำสู่แนวความคิดในการสร้างสรรคผลงานที่ตอบสนองความคิดและจุดมุ่งหมายก่อให้เกิดผลงานสร้างสรรค

3.1.2 การศึกษาข้อมูลภาคสนาม

การศึกษาข้อมูลเพื่อการสร้างสรรคผลงาน ได้ศึกษาจากแหล่งข้อมูลและศึกษาจากสถานที่จริงของครอบครัว สัมผัสความรู้สึกคิดถึงความรักความผูกพันรวมถึงศึกษาข้อมูลการเลือกใช้วัสดุที่สามารถสื่อสารความคิดถึง ความรัก ความผูกพัน พร้อมบันทึกลงสมุดและการถ่ายภาพ รวบรวมเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการสร้างสรรคผลงานชุดนี้ นอกจากศึกษาข้อมูลภาค

เอกสารแล้วและเพื่อนำความรู้แรงบันดาลใจผ่านการวิเคราะห์ที่ได้แนวคิดและวัตถุประสงค์แล้ว ต้องลงพื้นที่ภาคสนามเพื่อค้นหาองค์ความรู้แรงบันดาลใจเพิ่มเติมเพื่อนำไปสร้างสรรค์ผลงานจากข้อมูลจริงให้มีความสมบูรณ์ต่อไป

- 1.) การสัมภาษณ์ คุณพ่อกำจรทองนึ่ง และคุณแม่สุชาดา ทองนึ่ง ซึ่งเป็นบุคคลแรงบันดาลใจของผู้สร้างสรรค์ ท่านให้ความรู้ ข้อสังเกต แรงบันดาลใจและความรู้สึกบางสิ่งบางอย่างที่ผู้สร้างสรรค์ไม่เคยทราบเป็นความรู้สึกและความรู้ที่สามารถนำไปพัฒนาผลงานศิลปะเพื่อให้ผลงานมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น
- 2.) การสังเกตการณ์ สัมภาษณ์พฤติกรรมการดำเนินชีวิตของพ่อและแม่ตลอดเวลาในแต่ละวันที่ผ่านไปกับกิจกรรมของพ่อและแม่เพื่อให้ได้แง่มุมและมุมมองที่มีความเชื่อมโยงกับความรู้ความทรงจำในอดีตของผู้สร้างสรรค์

3.1.3 เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล

การสร้างสรรค์ผลงาน ชุด รุปรอยความทรงจำ พ่อแม่ เป็นการวิจัยเชิงสร้างสรรค์ ดังนั้นจะใช้ข้อมูลภาคสนามที่แสดงถึงความผูกพัน ความสัมพันธ์ของคนในครอบครัวด้วยเครื่องมือดังต่อไปนี้

- 1.) การถ่ายภาพ ถ่ายภาพสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ ในการดำเนินชีวิต ภาพกิจกรรมต่างๆของพ่อและแม่
- 2.) จดบันทึก เก็บบันทึกข้อมูลรายละเอียดของข้อมูล

3.2 วิเคราะห์กระบวนการสร้างสรรค์และการพัฒนาผลงาน

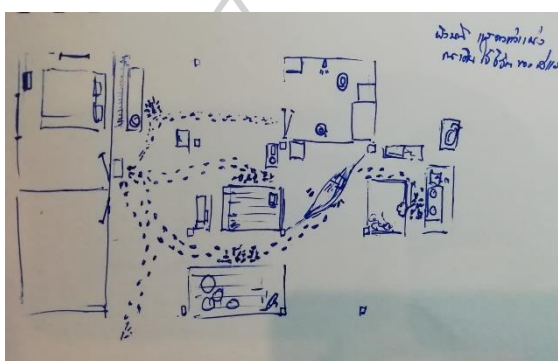
จากการศึกษาข้อมูลเอกสาร ข้อมูลภาคสนามและการศึกษาผลงานศิลปกรรม ผลงานทัศนศิลป์ที่เป็นต้นแบบ พบว่า การสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์เพื่อนำเสนอถ่ายทอดแรงบันดาลใจ แนวความคิดของผู้สร้างสรรค์ที่มีต่อผู้ชมผลงานผ่านการเรียนรู้สัมผัสหลากหลายด้านด้วยการใช้สื่อที่มีความหมายเชิงสัญลักษณ์ ผู้สร้างสรรค์จึงได้กำหนดขั้นตอนในการสร้างสรรค์ผลงาน ดังนี้

3.1.4 การออกแบบโครงร่าง(Sketch Design)

เป็นการนำเสนอแนวความคิดในการออกแบบสร้างสรรค์ผลงาน การนำเสนอแนวความคิดเบื้องต้นเป็นจุดเริ่มต้นในการนำไปสู่การสร้างสรรค์ตามแนวความคิดที่ตั้งไว้ โดยนำเสนอโครงร่างแนวความคิดภาพรวมแล้วจึงสรุป

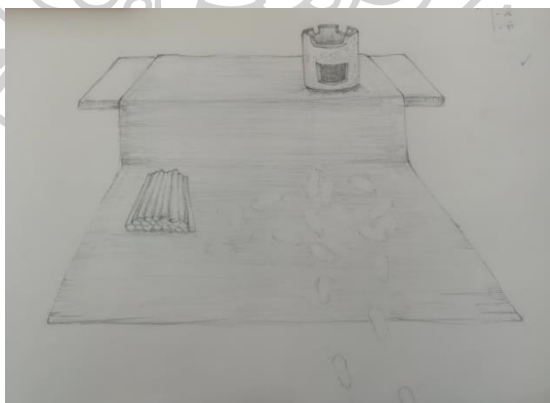
แนวความคิดรายละเอียดค่อยเพื่อนำไปสู่ชิ้นงานที่จะเตรียมในการสร้างสรรค์ กำหนดโครงร่างที่ชัดเจนตอบสนองแนวความคิดและจุดประสงค์ที่ต้องการให้ผู้ชม ผลงานรับรู้ความรู้สึกและแนวความคิดโดยคำนึงถึงการจัดการพื้นที่เพื่อนำเสนอ ผลงานอย่างสมบูรณ์

ดังนั้น การออกแบบโครงร่างผลงานสร้างสรรค์ทุกชุดผลงานเป็นจุดเริ่มต้น ของการสร้างสรรค์ผลงานเพื่อนำไปสู่วัตถุประสงค์เพื่อถ่ายทอดแนวความคิดและ แรงบันดาลใจที่ต้องการสื่อสารให้ผู้ชมผลงานรับรู้และนำไปสู่การพัฒนาผลงานการ สร้างสรรค์ของผู้สร้างสรรค์

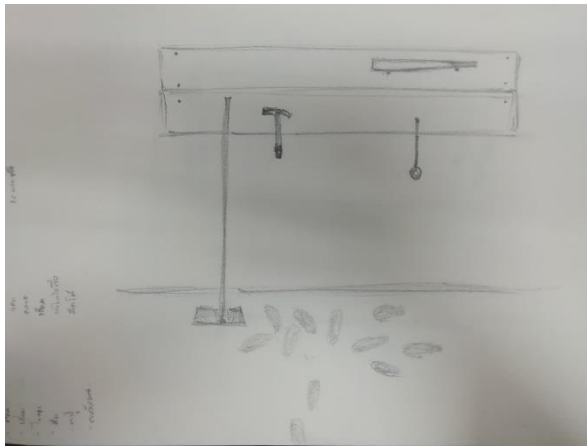
ภาพที่ 30 แบบร่างผลงาน(sketch)แผนผังการดำเนินชีวิตของพ่อและ

ทีมา : ถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์, สิงหาคม 2562

ภาพที่ 31 แบบร่างผลงาน(sketch)ผลงานชุดที่ 1 “หัวใจของบ้าน

ทีมา : ถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์, สิงหาคม 2562

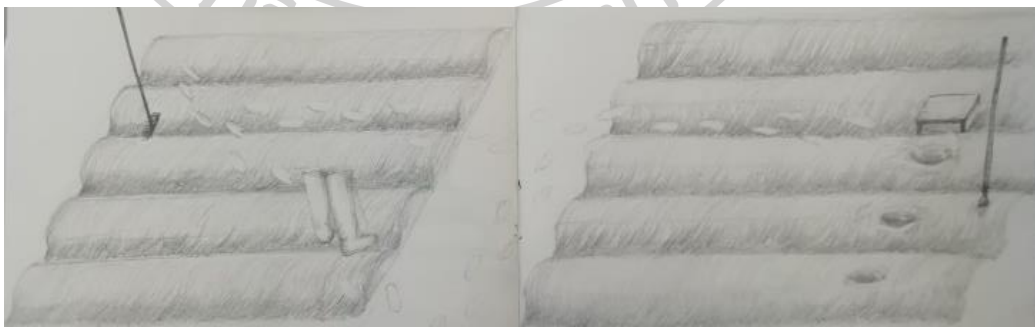
ภาพที่ 32 แบบร่างผลงาน(sketch) ผลงานชุดที่ 2 “แดดร่ม ลมตก”

ที่มา : ถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์, ตุลาคม 2562

ภาพที่ 33 แบบร่างผลงาน(sketch) ผลงานชุดที่ 3 “ช่วงเวลาของครอบครัว”

ที่มา : ถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์, พฤศจิกายน 2562

ภาพที่ 34 แบบร่างผลงาน(sketch) ผลงานชุดที่ 4

ที่มา : ถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์, พฤศจิกายน 2562

3.1.5 การสร้างสรรค์ผลงาน

การสร้างสรรค์ผลงานเพื่อนำไปสู่ผลงานทัศนศิลป์ที่สมบูรณ์ จากแบบโครงร่างที่สมบูรณ์นั้นมียุทธศาสตร์การสร้างผลงาน ดังนี้

1.) จัดเตรียม ทดลองจัดวางวัตถุดิบของ

จัดเตรียมวัตถุดิบของตามแบบโครงร่างพร้อมกับถ่ายภาพเพื่อตรวจสอบแบบโครงร่างอีกครั้งและเพื่อความชัดเจนในการจัดวางตามแบบโครงร่าง ทดลองจัดวางให้เหมาะสม ให้เห็นถึงภาพรวมของชุดผลงาน โดยตรวจสอบและคำนึงถึงแนวความคิด วัตถุประสงค์ องค์ประกอบของผลงานรวมถึงการจัดวางจัดสรรพื้นที่อันส่งผลกระทบต่อความรู้สึกของผู้ชมผลงาน หากพบว่า จัดวางวัตถุดิบตามแบบโครงร่างแล้วแต่ผลงานยังไม่สมบูรณ์สามารถปรับการจัดวางเพื่อความเหมาะสมและสมบูรณ์สูงสุด

2.) การประกอบสร้าง

การประกอบ ประสมวัตถุเพื่อสร้างสรรค์ผลงานจะต้องผ่านการออกแบบรายละเอียดของชิ้นงาน การหล่อ การกดประทับร่องรอยของวัตถุ รอยมือและรอยเท้าตามแบบร่างซึ่งในกระบวนการทำงานที่เกิดจากการทดลองการสร้างสรรคจนเกิดความชำนาญตามการสร้างสรรค์วัตถุชิ้นงานแต่ละชิ้นมีความแตกต่างตามวัตถุประสงค์

ขั้นตอนสุดท้ายของการประกอบสร้างเป็นการเคลือบวัตถุดิบของด้วยพาราฟินตามแบบโครงร่างที่กำหนดไว้ เพื่อให้มองเห็นภาพรวมของผลงาน

3.1.6 การแสดงผลงาน

การจัดวางการแสดงผลงานถือว่าเป็นสิ่งสำคัญในการสื่อสารกับผู้ชมผลงานเพื่อนำไปสู่วัตถุประสงค์ที่ต้องการ การจัดวางองค์ประกอบและการจัดสรรพื้นที่ในสถานที่แสดงผลงานโดยคำนึงถึงโครงร่างผลงานเป็นหลัก การจัดแสงไฟ การเดินชมผลงาน รวมถึงการสัมผัสในด้านต่างๆ เช่น การมองเห็น การมีส่วนร่วมในพื้นที่ผลงานของผู้ชมผลงานรวมถึงการสัมผัสทางการได้กลิ่นล้วนเป็นสิ่งสำคัญในการแสดงผลงาน

3.3 พัฒนาการในการสร้างสรรค์ผลงาน

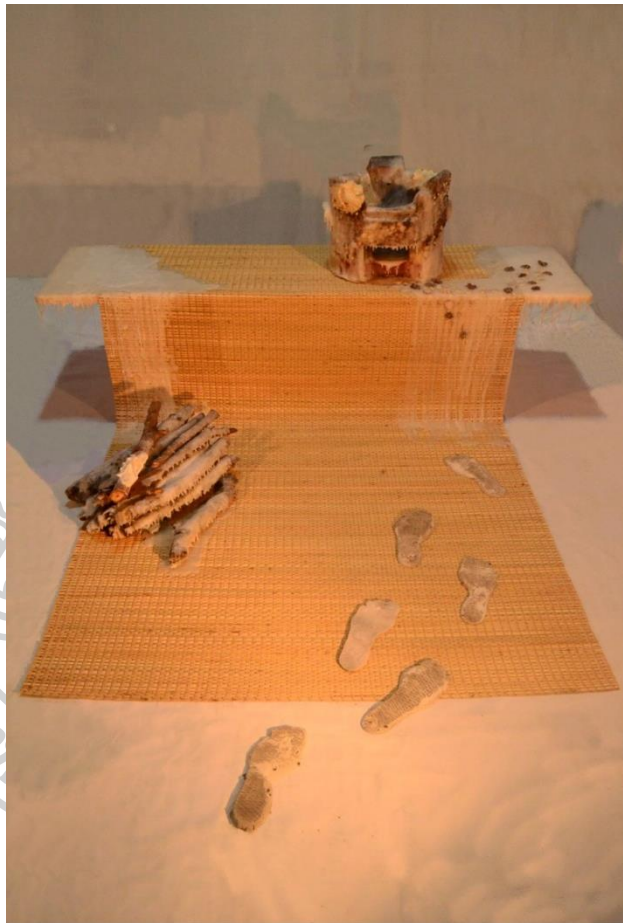
การสร้างสรรค์ผลงานจากแรงบันดาลใจและแนวความคิดในการสร้างสรรค์ผลงานมีการใช้วัตถุดิบของแทนสัญลักษณ์ของความรัก ความผูกพัน ความทรงจำที่มีต่อพ่อและแม่แสดงออกความรู้สึกที่สื่อสารถึงผู้ชมผลงานผ่านกระบวนการสร้างสรรค์และการพัฒนาผลงาน สามารถอธิบายได้โดยละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 4 ลักษณะทางกายภาพการพัฒนาการในการสร้างสรรค์ผลงาน

<p style="text-align: center;">ช่วงที่</p> <p style="text-align: center;">พัฒนาการ</p>	<p style="text-align: center;">พัฒนาการช่วงที่ 1</p> <p>ผลงานที่ 1 ถึงเก็บผัก</p> <p>ผลงานที่ 2 หมวกของแม่</p> <p>ผลงานที่ 3 ชามข้าว</p>	<p style="text-align: center;">พัฒนาการช่วงที่ 2</p> <p>ชุดผลงานที่ 1 ซักผ้า</p> <p>ชุดผลงานที่ 2 หลัง</p> <p>อาหารกลางวัน</p>	<p style="text-align: center;">พัฒนาการช่วงที่ 3</p> <p>ผลงานวิทยานิพนธ์</p> <p>ชุดผลงานที่ 1 หัวใจของบ้าน</p> <p>ชุดผลงานที่ 2 แดดร่มลมตก</p> <p>ชุดผลงานที่ 3 ช่วงเวลาของครอบครัว</p>
<p>ลักษณะทางกายภาพการพัฒนาสร้างสรรค์ผลงาน</p>	<p>ประกอบกับวัสดุเป็นสิ่งของเครื่องใช้หรือเป็นวัตถุที่ต้องการและกดประทับร่องรอยร่างกายบนชิ้นงานที่ประกอบสร้างขึ้น แสดงออกจากการจำลองวัตถุจากวัสดุกับการจัดวาง อย่างตรงไปตรงมา ตามประสบการณ์</p>	<p>ประกอบวัตถุร่วมกันจัดวางตามประสบการณ์โดยคำนึงถึงการจัดวางตามกิจกรรมองค์ประกอบและพื้นที่ในการจัดวางผลงาน นำวัสดุสิ่งซึ่งเกิดจากการประกอบ ประสมวัสดุ นำเสนอด้วยรูปแบบการจัดวางกับพื้นที่ ยังไม่คำนึงถึงแสงเงา</p>	<p>ประกอบวัตถุ เป็นชุดผลงานจากกิจกรรมมีการจัดวางผลงานโดยคำนึงถึงพื้นที่ จากตำแหน่งของการจัดวางสร้างสถานการณ์และบรรยากาศเสมือนบ้าน มีศูนย์กลางของบ้านเป็นจุดเชื่อมต่อและพื้นที่ส่วนรวม จัดวางผลงานเสมือนบ้าน ใช้พาราฟินเคลือบเป็นส่วนบ่งบอกการเก็บรักษาช่วงเวลาและการหยุดเวลาและความทรงจำ</p>

การพัฒนาผลงานสร้างสรรค์ทั้ง 3 ช่วง มีการเปลี่ยนแปลงพัฒนาทางด้านกายภาพที่เห็นได้
อย่างชัดเจนในเรื่องของวัสดุไปสู่วัตถุที่มีสัญลักษณ์ทางความหมาย มีการเลือกใช้วัสดุสิ่งของที่
สอดคล้องกับแนวความคิดนำไปสู่ชุดผลงานเป็นกิจกรรมต่างๆของครอบครัว

ชุดที่ 1 “หัวใจของบ้าน”(The family center)

ภาพที่ 35 ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 1 “หัวใจของบ้าน”
ที่มา : ถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์, กุมภาพันธ์ 2563

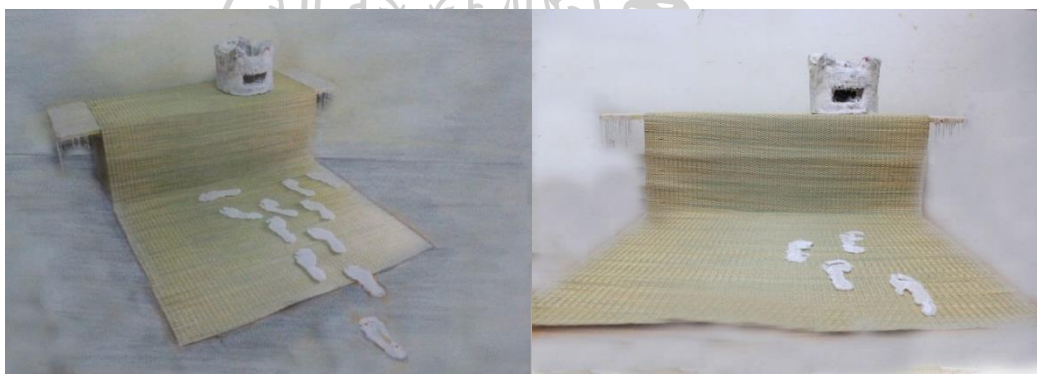
1.) แรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงาน

กิจกรรมของแม่เป็นพื้นที่แห่งความสุขในการประกอบอาหารให้แก่ลูกและสามีซึ่งเป็นพื้นที่ของแม่ในตลอดทั้งวันจะใช้เวลาอยู่ในพื้นที่นี้ค่อนข้างมากกับการรังสรรค์อาหารเพื่อบุคคลในครอบครัวที่ท่านรัก และยังเป็นศูนย์รวมของคนในครอบครัว

2.) กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานและการพัฒนา

ขั้นตอนที่ 1 จัดเตรียม ทดลองจัดวางวัสดุสิ่งของ

จัดเตรียมวัสดุสิ่งของที่ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานชุด หัวใจของบ้าน(The family center) โดยนำวัสดุสิ่งของเครื่องใช้ชิ้นหลักสำคัญ ได้แก่ เตาถ่าน เสื้อ โต๊ะ ฝืน มาทดลองจัดวางตามแบบโครงร่าง จากนั้นถ่ายภาพและเพิ่มเติมในส่วนที่เป็นพาราฟินสีขาวบนภาพถ่ายด้วยดินสอสีขาวตามตำแหน่งที่กำหนดไว้เพื่อตรวจสอบองค์ประกอบภาพรวมและความพอดีเหมาะสมของผลงานทั้งหมด

ภาพที่ 36 ขั้นตอนที่ 1 การจัดวางตามแบบร่างผลงานชุดที่ 1 “หัวใจของบ้าน”

ที่มา : ถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์, กุมภาพันธ์ 2563

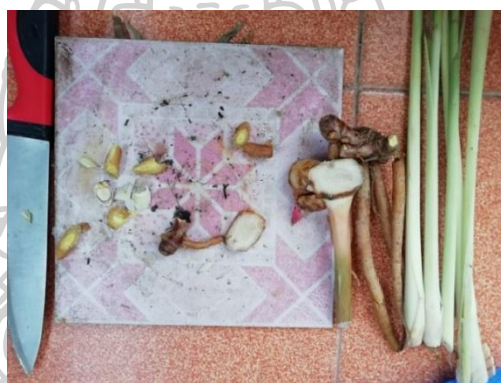

ภาพที่ 37 ขั้นตอนที่ 1 จัดเตรียมวัสดุสิ่งของของ เตาถ่าน, เสื้อ

ที่มา : ถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์, กุมภาพันธ์ 2563

ภาพที่ 38 ขั้นตอนที่ 1 จัดเตรียมวัตถุดิบของ ผ้าถุงของแม่
ที่มา : ถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์, กุมภาพันธุ์ 2563

ภาพที่ 39 ขั้นตอนที่ 1 จัดเตรียมวัตถุดิบของ เครื่องครัว
ที่มา : ถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์, กุมภาพันธุ์ 2563

ภาพที่ 40 ขั้นตอนที่ 1 จัดเตรียมวัตถุดิบของ เครื่องครัวเคลือบด้วยพาราฟิน
ที่มา : ถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์, กุมภาพันธุ์ 2563

ขั้นตอนที่ 2 ประกอบสร้างชิ้นงาน

นำเตาถ่าน ฟืน เสื่อ เครื่องครัว มาประกอบ ประทับรอยมือ ตามตำแหน่งของจังหวัด การจับสิ่งของเครื่องใช้ ประสม ปะติด เครื่องครัวลงบนเตาถ่านพร้อมกับเคลือบพาราฟินลงบนวัตถุ สิ่งของบนเสื่อ บนโต๊ะตามแบบโครงร่าง เมื่อได้ผลงานแต่ละชิ้นแล้วนำมาวางตามแบบโครงร่าง ภาพถ่าย พร้อมกับทดลองเคลือบพาราฟินในส่วนที่เป็นรอยต่อของวัตถุโดยกำหนดและควบคุมการ ไหลและการแข็งตัวของพาราฟิน เมื่อได้ทดลองจัดวางผลงานตามที่ต้องการตามแบบโครงร่างแล้ว ถ่ายภาพและวางแผนการนำผลงานไปจัดแสดงนิทรรศการ

ภาพที่ 41 ขั้นตอนที่ 2 เครื่องครัวปะติดลงบนเตาถ่าน

ที่มา : ถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์, กุมภาพันธ์ 2563

ภาพที่ 42 ขั้นตอนที่ 2 รอยกดประทับจังหวัดหามือบนเตาถ่าน

ที่มา : ถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์, กุมภาพันธ์ 2563

ภาพที่ 43 ขั้นตอนที่ 2 เสื่อผ้าและเครื่องครัวปะติดบนเตาถ่าน

ที่มา : ถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์, กุมภาพันธ์ 2563

ภาพที่ 44 ชั้นตอนที่ 2 ภาพรวมเตาถ่านที่เสร็จสมบูรณ์

ที่มา : ถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์, มีนาคม 2563

ภาพที่ 45 ชั้นตอนที่ 2 ฟินผ่านกระบวนการเคลือบพาราฟิน ประทับรอยมือ

ที่มา : ถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์, มีนาคม 2563

ภาพที่ 46 ชั้นตอนที่ 2 รอยเท้า ประกอบ ดิน

ที่มา : ถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์, มีนาคม 2563

ทั้งนี้ กระบวนการจัดการกับวัสดุอุปกรณ์ในการสร้างสรรค์ผลงานมีการใช้วัสดุสิ่งของสำเร็จรูป รวมทั้งสิ่งของที่ใช้อยู่จริงในชีวิตประจำวันซึ่งมีลักษณะเฉพาะตัวจึงต้องมีการจัดการกับวัสดุอุปกรณ์เพื่อให้ได้คุณสมบัติที่เป็นไปตามความต้องการในกระบวนการสร้างสรรค์

เตาถ่าน นำเตาถ่านที่มีอยู่จริงมาใช้ในการสร้างสรรค์ ซึ่งเตาถ่านที่ผ่านการใช้งานจะมีลักษณะที่ควบคุมลักษณะภายนอกได้ยาก เมื่อผ่านการติดเครื่องครัวและเคลือบด้วยพาราฟินบางส่วนแล้ว ทำให้ชิ้นงานมีเอกภาพมากขึ้น

เครื่องครัว ประกอบด้วย ชิง, ข่า, ตะไคร้, ข้าวสาร, เมล็ดโป๊ยกั๊ก เป็นพืชพรรณธรรมชาติซึ่งมีน้ำประกอบด้วยน้ำ ย่อมมีความชื้นและมีลักษณะรูปแบบเฉพาะ สีสีนที่แตกต่างกันตามประเภท ดังนั้นจึงต้องผ่านกระบวนการชุบพาราฟินร้อน 3 ครั้ง และจึงนำมาติดบนเตาถ่านแล้วเคลือบทับด้วยพาราฟินอีกครั้งให้ติดกับเตาถ่าน โดยเห็นสีของเครื่องครัวบางส่วนเพื่อให้ชิ้นงานสมบูรณ์ รวมถึงเครื่องครัวที่ถูกจัดวางข้างเตาถ่านบนเสื่อถูกจัดวางอย่างมีระยะและเคลือบเพื่อควบคุมความโดดเด่นของสีสีน

ตารางที่ 5 วัตถุ ผลงานชุดที่ 1 หัวใจของบ้าน

ชื่อผลงาน	เทคนิค	ขนาด	วัตถุ
<p>“หัวใจของบ้าน”</p> 	<p>ประติมากรรมสื่อผสม รูปแบบ ศิลปะการจัดวาง (Installation Art)</p>	<p>150 x 200 x 50 ซม.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. โต๊ะไม้ 2. เสื่อ 3. เตาถ่าน 4. พาราฟิน 5. ขี้เถ้า/ถ่าน 6. ฟืน 7. เสื่อผ้า 8. เครื่องครัว (ชิง/ ข่า/ตะไคร้/ ข้าวสาร/เมล็ด ถั่ว/โป๊ยกั๊ก)

รายละเอียดวัตถุเฉพาะในการสร้างสรรค์ผลงานชุด “หัวใจของบ้าน”

เตาถ่าน คือ วัตถุชิ้นสำคัญในการประกอบอาหาร ซึ่งครอบครัวของศิลปินใช้เตาถ่านในการประกอบอาหาร เตาที่นำมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานนั้นเป็นของที่ใช้อยู่จริง

เสือกก เป็นวัตถุพื้นบ้านทำจากกกระรอนชาติ สำหรับรอกทั้งคนและ
สิ่งของ

พิน คือ วัตถุที่ใช้เผาไหม้เพื่อประกอบอาหาร

ชุดที่ 2 “แดดร่ม ลมตก”(Before sunset)

ภาพที่ 47 ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 2 แดดร่ม ลมตก

ที่มา : ถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์, มีนาคม 2563

1.) แรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงาน

อาชีพของพ่อ คือ เกษตรกร ซึ่งกิจกรรมประจำวันของพ่อ คือ การทำนา การทำสวน และการทำไร่ ในทุกวัน เช้ามีดและช่วงเวลาบ่ายจนถึงเย็น พ่อจะออกไปทำงานดังกล่าว ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ท่านมีความสุขเป็นอาชีพที่เลี้ยงครอบครัวจนถึงปัจจุบันและนั่นทำให้

พ่อจะมีมุมนุโพรตเป็นที่เก็บอุปกรณ์การเกษตรรวมถึงอุปกรณ์ช่างเป็นสิ่งผูกพันกับชีวิตมาตลอดจนถึงปัจจุบัน มุมนุโพรตซึ่งมีการเก็บวางอุปกรณ์ต่าง ๆ นั้นมีรอยเท้าที่ย่ำไปมาแสดงถึงปริมาณการใช้งาน พื้นที่ของพ่อและมุมนุเอง คือ มุมนุที่ผู้สร้างสรรค์คิดถึงอยู่บ่อยครั้งเมื่อคิดถึงพ่อ

2.) กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานและการพัฒนา

ขั้นตอนที่ 1 จัดเตรียม ทดลองจัดวางวัสดุสิ่งของ

จัดเตรียมวัสดุและวัสดุสิ่งของที่ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานชุด แดดร่ม ลมตก (Before sunset) ได้แก่ แผ่นไม้ คราด ตลับเมตร เลื่อย กระจับปี่ อุปกรณ์ตัดลวด มาทดลองจัดวางตามแบบโครงร่าง จากนั้นถ่ายภาพและเพิ่มเติมในส่วนที่เป็นพาราฟินสีขาวย่นภาพถ่ายด้วยดินสอสีขาวตามตำแหน่งที่กำหนดไว้เพื่อตรวจสอบองค์ประกอบภาพรวมและความพอดีเหมาะสมของผลงานทั้งหมด

ภาพที่ 48 ขั้นตอนที่ 1 การจัดวางตามแบบร่างผลงานชุดที่ 2 แดดร่ม ลมตก

ที่มา : ถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์ , มีนาคม 2563

ภาพที่ 49 ขั้นตอนที่ 1 จัดเตรียมแผ่นไม้ติดฝาผนัง
ที่มา : ถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์ , มีนาคม 2563

ภาพที่ 50 ขั้นตอนที่ 1 ทดลองหล่อรอยเท้าและทดลองการจัดวาง
ที่มา : ถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์ , มีนาคม 2563

ขั้นตอนที่ 2 ประกอบสร้างชิ้นงาน

จากการออกแบบโครงร่างที่สมบูรณ์และการทดลองการจัดวางรวมทั้งการปรับเปลี่ยนตำแหน่งของการจัดวางวัตถุบางส่วนเมื่อจัดวางตามการจัดองค์ประกอบสมบูรณ์แล้ว จัดการกับวัสดุและวัตถุแต่ละชิ้น โดยเริ่มจากการประทับรอยมือบนอุปกรณ์เครื่องมือเคลือบและควบคุมการไหลการแข็งตัว ความหนาบางของพาราฟินบนวัตถุ พร้อมทั้งสร้างสรรค์ประทับรอยเท้าด้วยดินและพาราฟินเพื่อนำไปจัดวางบนพื้นโดยการควบคุมความหนาและสีสันของพาราฟิน เมื่อสิ่งของครบตามแบบโครงร่างแล้วจัดวาง เคลือบและราดพาราฟินตามรอยต่อของวัตถุเพื่อสร้างการไหลและแข็งตัวของพาราฟินคล้ายการละลายไหลลงสู่พื้น พร้อมทั้งตรวจสอบความสมบูรณ์ของผลงานในโครงสร้างภาพรวม

ภาพที่ 51 ชั้นตอนที่ 2 หล่อรอยเท้าด้วยพาราฟินผสมดิน

ที่มา : ถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์ , มีนาคม 2563

ภาพที่ 52 ชั้นตอนที่ 2 กดประทับรอยเท้าบนแป้งข้าวเจ้า

ที่มา : ถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์ , มีนาคม 2563

ทั้งนี้ กระบวนการจัดการกับวัสดุอุปกรณ์ในการสร้างสรรค์ผลงานมีการใช้วัสดุ
 สิ่งของสำเร็จรูปและวัตถุ วัสดุที่นำมาประกอบสร้าง รวมทั้งสิ่งของที่ใช้อยู่จริงใน
 ชีวิตประจำวันซึ่งมีลักษณะเฉพาะตัวจึงต้องมีการจัดการกับวัสดุอุปกรณ์เพื่อให้ได้คุณสมบัติที่
 เป็นไปตามความต้องการในกระบวนการสร้างสรรค์

ดิน นำดินจากพื้นสวนของพ่อมาผสมกับพาราฟินในการสร้างรอยทำให้เกิดการ
ประทับร่องรอย

อุปกรณ์การทำงาน เนื่องจากวัสดุและวัตถุต่างๆมีลักษณะทางกายภาพเฉพาะตัว ทั้ง
รูปร่าง สี สีน นำมาสร้าง ประทับรอยมือด้วยปูนปลาสเตอร์และเคลือบด้วยพาราฟินบางส่วน

ตารางที่ 6 ผลงานชุดที่ 2 แตร่ม ลมตก

ชื่อผลงาน	เทคนิค	ขนาด	วัสดุ
<p>“แตร่ม ลมตก”</p> 	<p>ประติมากรรมสื่อผสม รูปแบบ ศิลปะการจัดวาง (Installation Art)</p>	<p>130 x 80 x180 ซม.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. แผ่นไม้ 2. อุปกรณ์การทำงาน (คราด / ตลับเมตร / เลื่อย/ อุปกรณ์ตัดลวด/ กระบวย) 3. ดิน 4. พาราฟิน

รายละเอียดวัตถุเฉพาะในการสร้างสรรค์ผลงานชุด “แตร่ม ลมตก”

ดิน คือ วัตถุซึ่งนำมาจากพื้นสวนของพ่อ

อุปกรณ์การทำงาน คือ เครื่องมือ เครื่องใช้ในการประกอบอาชีพ

ชุดที่ 3 “ช่วงเวลาของครอบครัว”(Family moment)

ภาพที่ 53 ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 3 ช่วงเวลาของครอบครัว,
ที่มา : ถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์, เมษายน 2563

1.) แรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงาน

การรับประทานอาหารร่วมกันในครอบครัวถือเป็นกิจกรรมที่ทำให้ทุกคนในครอบครัวได้อยู่ร่วมกัน พูดคุยถามไถ่ในเรื่องต่างๆทั้งเรื่องที่ผ่านมาแล้วและเรื่องที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคตอันใกล้ตั้งแต่จำความได้ ในครอบครัวจะรับประทานอาหารพร้อมกันทุกวันซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่ประทับใจในความทรงจำเสมอมาเมื่อถึงช่วงชีวิตที่ต้องไกลบ้านแล้วนั้นการกลับบ้านเพื่อไปหาพ่อและแม่ นั้น การรอคอยที่ได้รับประทานอาหาร

ร่วมกันยังคงเกิดขึ้นในความรู้สึกของทุกคนในครอบครัวจนถึงปัจจุบัน ซึ่งผลงานชิ้นนี้เป็นผลงานพัฒนาต่อเนื่องจากผลงานชุด กลับบ้าน แสดงถึงความคิดถึงประสบการณ์ที่เมื่อทุกครั้งทีกลับบ้านสิ่งที่พ่อแม่เตรียมไว้เพื่อการรอคอย คือ อาหาร

2.) กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานและการพัฒนา

ขั้นตอนที่ 1 จัดเตรียม ทดลองจัดวางวัสดุสิ่งของ

จัดเตรียมวัสดุและวัสดุสิ่งของที่ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานชุด “ช่วงเวลาของครอบครัว”(Family moment) ได้แก่ กระดาษกลม 2 แผ่น ไม้เท้า เสื้อผ้าของพ่อและแม่ ซ้อน ถ้วยขามดินและปูนปลาสเตอร์ โดยมีความจำเป็นต้องประกอบไม้เท้าทั้ง 3 ชิ้นให้มีลักษณะคล้ายขาโต๊ะเพื่อเตรียมทดลองการจัดวางวัสดุสิ่งของ นำมาทดลองจัดวางตามแบบโครงร่าง จากนั้นถ่ายภาพและเพิ่มเติมในส่วนที่เป็นพาราฟินสีขาวบนภาพถ่ายด้วยดินสอสีขาวตามตำแหน่งที่กำหนดไว้เพื่อตรวจสอบองค์ประกอบภาพรวมและความพอดีเหมาะสมของผลงานทั้งหมด

ภาพที่ 54 ขั้นตอนที่ 1 จัดเตรียมตัดเสื้อผ้าสำหรับติดกระจก(แม่)

ที่มา : ถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์ , มีนาคม 2563

ภาพที่ 55 ขั้นตอนที่ 1 ทดลองจัดวางเสื้อผ้าตามตำแหน่ง
ที่มา : ถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์ , มีนาคม 2563

ภาพที่ 56 ขั้นตอนที่ 1 ทดลองจัดวางตำแหน่งร่องรอยมือและข้อ
ที่มา : ถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์ , มีนาคม 2563

ขั้นตอนที่ 2 ประกอบสร้างชิ้นงาน

จากการร่างแบบโครงร่างและทดลองการจัดวางวัสดุสิ่งของที่สมบูรณ์เรียบร้อยแล้ว เข้าสู่กระบวนการประกอบสร้างชิ้นงานโดยเริ่มจากการจัดวางปะติดเสื้อผ้าลงบนด้านหลังกระเจ๊กงาตามการจัดวางรูปแบบที่เหมาะสมและหล่อด้วยขามซึ่งพร้อมกับการประทับรอยมือโดยจับจิ้งหะลิลาของมือลงบนดิน เมื่อได้วัสดุสิ่งของครบแล้ว นำมาจัดวางตามแบบโครงร่างพร้อมทั้งตรวจสอบความสมบูรณ์ของผลงานในภาพรวมทั้งหมดของผลงาน

ภาพที่ 57 ขั้นตอนที่ 2 ประทับรอยมือและจิ้งหะการจับซ้อน

ที่มา : ถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์ , มีนาคม 2563

ภาพที่ 58 ขั้นตอนที่ 2 เตรียมนำดินเข้าเตาเผา

ที่มา : ถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์ , มีนาคม 2563

ภาพที่ 59 ชั้นตอนที่ 2 ปะติดเสื้อผ้าลงบนกระຈก

ที่มา : ถ่ายโดยผู้สร้างสรรค , มีนาคม 2563

ภาพที่ 60 ชั้นตอนที่ 2 ติดแต่งเสื้อผ้าชายขอบกระຈก

ที่มา : ถ่ายโดยผู้สร้างสรรค , มีนาคม 2563

ทั้งนี้ กระบวนการจัดการกับวัสดุอุปกรณ์ในการสร้างสรรค์ผลงานมีการใช้วัสดุสิ่งของสำเร็จรูปรวมทั้งสิ่งของที่ใช้อยู่จริงในชีวิตประจำวันซึ่งมีลักษณะเฉพาะตัวจึงต้องมีการจัดการกับวัสดุอุปกรณ์เพื่อให้ได้คุณสมบัติที่เป็นไปตามความต้องการในกระบวนการสร้างสรรค์

ไม้เท้า ทั้ง 3 ชิ้น ถูกประกอบขึ้นลักษณะคล้ายขาโต๊ะ

เสื่อผ้า เครื่องแต่งกายของพ่อและแม่ ถูกนำมาตัดแต่งอย่างเหมาะสมเพื่อติดประกอบลงบนพื้นด้านหลังของกระจกทำให้ผลงานมีความสมบูรณ์มากขึ้น

ถ้วย เกิดการการหลอมรวม ประกอบสร้างจาก ดินเผา ปูนพลาสติก อยู่ด้านบนเพื่อเป็นวัสดุรองรับการกดประทับร่องรอยมือ ร่องรอยการใช้งานจากมือของพ่อ แม่ และผู้สร้างสรรค์ ด้านล่างเกิดจากการหลอมละลาย เครื่องครัว เช่น ฟริกไทย ข่า ข้าวสาร ตะไคร้ ขิง

ตารางที่ 7 ผลงานชุดที่ 3 ช่วงเวลาของครอบครัว

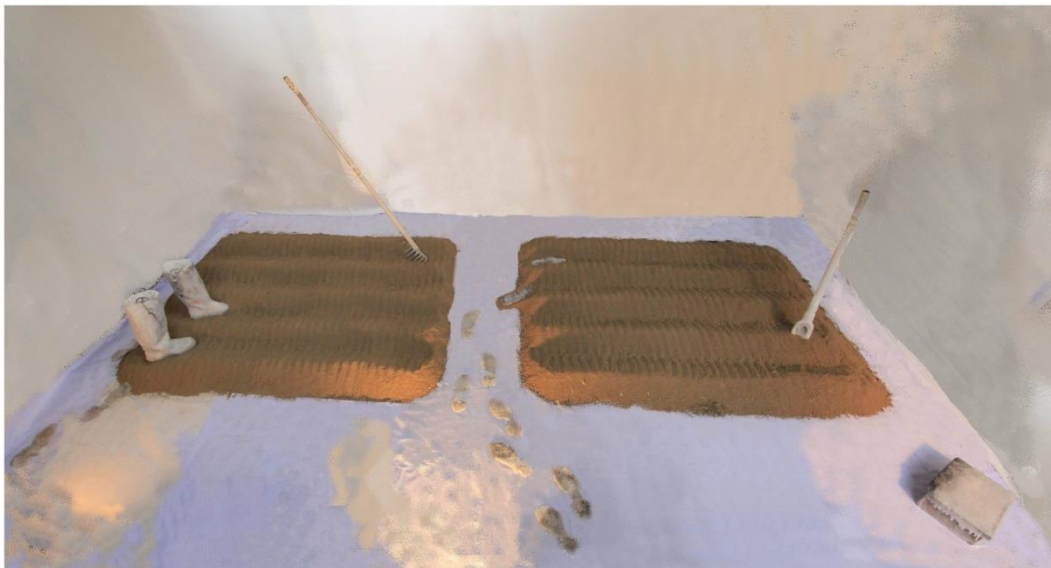
ชื่อผลงาน	เทคนิค	ขนาด	วัสดุ
<p>“ช่วงเวลาของครอบครัว”</p> 	<p>ประติมากรรมสื่อผสม รูปแบบ ศิลปะการจัดวาง (Installation Art)</p>	<p>130 x 130 x 70 ซม.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. กระจก 2. ไม้เท้า 3. เสื่อผ้าของพ่อแม่ 4. พาราฟิน 5. ปูนพลาสติก 6. ดินเหนียว 7. ช้อน 8. เครื่องครัว (ขิง/ ข่า/ตะไคร้/ ข้าวสาร/ ฟริกไทย)

รายละเอียดวัสดุเฉพาะในการสร้างสรรค์ผลงานชุด “ช่วงเวลาของครอบครัว”

ไม้เท้า คือ อุปกรณ์ที่ใช้พยุงร่างกายของคนป่วย

เสื่อผ้า เป็นเครื่องแต่งกายของพ่อและแม่ซึ่งทั้งหมดผ่านการใช้งานแล้วทั้งของพ่อและแม่

ชุดที่ 4 “สวน ชีวิต”

ภาพที่ 61 ผลงานชุดที่ 4 สวน ชีวิต

ที่มา : ถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์, เมษายน 2563

1.) แรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงาน

กิจกรรมที่พ่อและแม่ทำร่วมกันตลอดเป็นอาชีพหนึ่งที่ทั้งพ่อและแม่เป็นอยู่ นั่นคือ การทำสวน การทำสวนตั้งแต่ระยะแรกคือ เพาะปลูกจนถึงระยะเก็บเกี่ยวเป็นกิจกรรมที่พ่อและแม่ทำร่วมกันมากที่สุดในชีวิตประจำวัน แปลงผักถูกแบ่งเป็นสองแปลงนั่นคือ ส่วนของพ่อและแม่ แต่มีส่วนที่เชื่อมต่อกันคือ รอยเท้า ซึ่งเกิดจากการทำงานการเดินในพื้นที่ของทั้งสองท่าน วัตถุประสงค์ แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าเป็นส่วนของพ่อและแม่ที่แตกต่างกันซึ่งทั้งหมดเป็นการแสดงออกถึงการทำงาน กิจกรรมที่อยู่ร่วมกันช่วยเหลือกันตลอดชีวิตที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน

ขั้นตอนที่ 1 จัดเตรียม ทดลองจัดวางวัสดุสิ่งของ

จัดเตรียมวัสดุสิ่งของที่ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานชุด “สวน ชีวิต” ได้แก่ ดินจากพื้นสวนของพ่อแม่ ทราย เสียม แก้ว ร่องเท้าบุท โดยการเตรียมดินนั้นต้องนำดินเข้าเครื่องปั่นดินให้ละเอียดพอดี เพื่อให้ได้เนื้อดินที่เป็นไปตามต้องการ จากนั้นนำมาทดลองจัดวางตามแบบโครงร่าง ถ่ายภาพและเพิ่มเติมในส่วนที่เป็นพาราฟินสีขาวบนภาพถ่ายด้วยดินสอสีขาวตาม

ตำแหน่งที่กำหนดไว้เพื่อตรวจสอบองค์ประกอบภาพรวมและความพอดีเหมาะสมของผลงานทั้งหมด

ภาพที่ 62 ขั้นตอนที่ 1 จัดเตรียมดินที่ได้จากสวนของพ่อ

ที่มา : ถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์, เมษายน 2563

ขั้นตอนที่ 2 ประกอบสร้างชิ้นงาน

เมื่อได้แบบร่างผลงานแล้วนั้น ประทับรอยเท้าด้วยการผสมดินกับพาราฟิน จัดการกับวัสดุสิ่งของโดยการเคลือบและควบคุมการไหลความหนาของพาราฟินตามต้องการทุกชิ้น ทำการทดลองเตรียมหน้าดินบนพื้นที่ที่กำหนด ประทับรอยเท้าลงบนพื้นดินและจัดวางรอยเท้าให้เป็นไปตามแบบโครงร่าง พร้อมทั้งปรับเปลี่ยนตำแหน่งของวัตถุบางชิ้นเมื่อเข้าสู่การจัดวางในสถานที่เสมือนจริง

ภาพที่ 63 ขั้นตอนที่ 2 หล่อรอยเท้าด้วยพาราฟินบนดิน

ที่มา : ถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์, เมษายน 2563

ภาพที่ 64 ขั้นตอนที่ 2 ประกอบสร้างคราด(พ่อ)
ที่มา : ถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์ ,เมษายน 2563

ตารางที่ 8 ผลงานชุดที่ 4 สวน ชีวิต

ชื่อผลงาน	เทคนิค	ขนาด	วัตถุประสงค์
“สวน ชีวิต” 	ประติมากรรมสื่อผสม รูปแบบ ศิลปะการจัดวาง (Installation Art)	150 x 500 x150 ซม.	1. ดิน 2. เครื่องมือ (คลาด, เสียม, รองเท้าบูท, แก้ว, พาราฟิน)

รายละเอียดวัตถุประสงค์เฉพาะในการสร้างสรรค์ผลงานชุด “สวน ชีวิต”

ดิน เป็นดินที่นำมาจากพื้นสวนที่บ้าน พ่อและผู้เขียนชุดมาด้วนตนเอง เครื่องมือ ประกอบด้วย คราด, เสียม, รองเท้าบูท, เก้าอี้ เป็นเครื่องมือที่ผ่านการใช้งานจากพ่อและแม่

ทั้งนี้ ผลการคัดเลือกผลงานวิทยานิพนธ์จากผู้ทรงคุณวุฒิ คณะกรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อจัดแสดงนิทรรศการ จากผลงานทั้งหมด 4 ชุด คณะกรรมการได้ทำการคัดเลือก 3 ชุด ได้แก่

ผลงานชุดที่ 1 หัวใจของบ้าน

ผลงานชุดที่ 2 แดคร่ม ลมตก

ผลงานชุดที่ 3 ช่วงเวลาของครอบครัว

3.2 สรุปวิเคราะห์ผลงานวิทยานิพนธ์

การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์หัวข้อ รุปรอยความทรงจำ พ่อแม่ เป็นการศึกษาค้นคว้า การสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์เทคนิคสื่อผสมสามมิติโดยการสร้างรูปขึ้นใหม่ด้วยวัตถุที่เสมือนจริงและใช้สัญลักษณ์เป็นตัวแทนของพ่อและแม่ ได้แก่ สิ่งของเครื่องใช้ในกิจกรรมของครอบครัวนำมาหล่อ พาราฟินเพื่อให้ผลงานแสดงออกถึงความรู้สึกคิดถึง ความรัก ความผูกพันระหว่างกันของคนใน ครอบครัว ศึกษาการจัดวางผลงานและการจัดสรรพื้นที่เพื่อให้เกิดความสอดคล้องสัมพันธ์กับเนื้อหาของงานที่ต้องการนำเสนอ โดยสามารถแบ่งพัฒนาการสร้างสรรค์ผลงานได้ทั้งหมด 3 ช่วง ได้แก่

ช่วงที่ 1 ช่วงการศึกษาค้นคว้าทดลองการประกอบวัสดุและวัตถุเป็นสิ่งของเครื่องใช้ ผ่าน ผลงานชื่อ ถึงเก็บผัก, หมวกของแม่และถ้วยชาม รวมถึงผลงานที่มีการประทับรอยมือเป็นการจับ จังหวะของวิถีชีวิตผ่านผลงานชามข้าว โดยเนื้อหาแสดงออกทางความคิดในด้านลบ คือ ความทุกข์ ของแม่

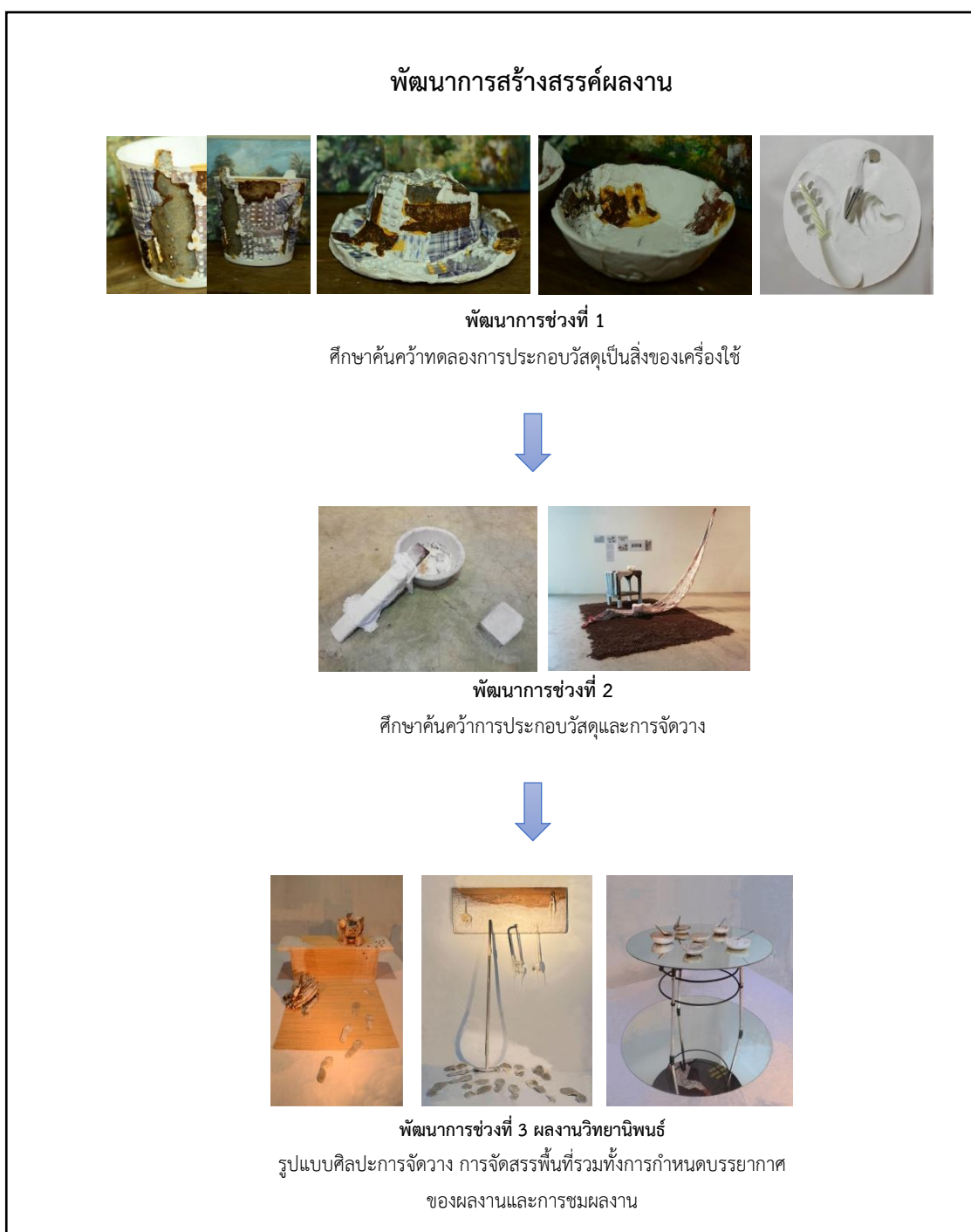
ช่วงที่ 2 ศึกษาค้นคว้าการประกอบวัสดุและวัตถุร่วมกับการจัดวางผลงานตามประสบการณ์ โดยคำนึงถึงการจัดวางตามกิจกรรมและพื้นที่ในการจัดวางผลงานแต่ยังไม่คำนึงถึงแสงเงา โดย สร้างสรรค์ผลงานผ่านชุด ชักผ้า และผลงานชุด หลังอาหารกลางวัน นำเสนอเนื้อหาความคิด ความรู้สึกในด้านบวกเชิงความสุข

ช่วงที่ 3 สร้างสรรค์ผลงานศิลปะหัวข้อ รุปรอยความทรงจำ พ่อแม่ เป็นการสร้างสรรค์ผลงาน ทัศนศิลป์เทคนิคสื่อผสมสามมิติ รูปแบบศิลปะการจัดวางการประกอบวัตถุเป็นชุดกิจกรรม จัดวาง ผลงานโดยคำนึงถึงตำแหน่งที่มีความเชื่อมโยงโดยการสร้างสถานการณ์และบรรยากาศเสมือนบ้านซึ่ง

มีศูนย์กลางคือ ผลงานชุด “ช่วงเวลาของครอบครัว” เป็นกิจกรรมในพื้นที่ส่วนรวมและเชื่อมโยงกับกิจกรรมของพ่อและแม่ในชุดผลงาน “หัวใจของบ้าน” และผลงานชุด “แดดร่ม ลมตก”

ทั้งนี้ ผลงานทั้งหมดตลอดการพัฒนาการสร้างสรรค์เป็นองค์ประกอบสำคัญที่นำไปสู่การสร้างสรรคผลงานวิทยานิพนธ์หัวข้อ รูปรอยความทรงจำ พ่อแม่ ซึ่งประกอบด้วยผลงานทั้งหมด 3 ชุด คือ ชุดที่ 1 หัวใจของบ้าน ชุดที่ 2 แดดร่ม ลมตก และชุดที่ 3 ช่วงเวลาของครอบครัว

ภาพที่ 65 แผนภาพแสดงพัฒนาการสร้างสรรค์ผลงาน

4. ระยะเวลาในการดำเนินงาน

ตารางที่ 9 รายละเอียดของระยะเวลาในการดำเนินงาน

รายละเอียดในการดำเนินงาน	เดือน/2562				
	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
เสนอแบบร่างครั้งที่ 1					
ส่งงานครั้งที่ 1					
เสนอแบบร่างครั้งที่ 2					
ส่งงานครั้งที่ 2					
เสนอแบบร่างครั้งที่ 3					
ส่งงานครั้งที่ 3					
สรุปการทดลองสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ					
ประมวลองค์ความรู้เพื่อนำเข้าสู่วิทยานิพนธ์					

ตารางที่ 10 รายละเอียดของระยะเวลาในการดำเนินงาน(ต่อ)

รายละเอียดในการดำเนินงาน	เดือน/2563				
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.
เสนอหัวข้อสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ แนวคิดและแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานต่อคณะกรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษา					
เสนอแบบร่างชุดที่ 1 ต่อคณะกรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษา และปฏิบัติงานชุดที่ 1					
เสนอแบบร่างชุดที่ 2,3 ต่อคณะกรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษา และปฏิบัติงานชุดที่ 2,3					
เสนอแบบร่างชุดที่ 4 ต่อคณะกรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษา และปฏิบัติงานชุดที่ 3,4					
คณะกรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษา คัดเลือกผลงานที่ใช้ในการแสดงผลงานนิทรรศการ					
แสดงผลงานนิทรรศการเชื่อมต่อบบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ (Online)ของนักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาทัศนศิลป์ศึกษา รุ่นที่ 10					
สอบวิทยานิพนธ์โดยคณะกรรมการ อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก					
ปรับปรุงรูปเล่มวิทยานิพนธ์					

5. วัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงาน

วัสดุอุปกรณ์ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานชุดนี้ ได้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนของการบันทึกข้อมูล และส่วนของการสร้างสรรค์ผลงาน โดยรายละเอียดดังนี้

สำหรับบันทึกข้อมูล

วัสดุ

1. ดินสอ
2. ดินสอสี
3. ยางลบ
4. สมุดบันทึกสมุดวาดภาพ

อุปกรณ์

1. กล้องถ่ายภาพ
2. ขาตั้งกล้อง
3. เครื่องคอมพิวเตอร์
4. อุปกรณ์สำหรับเก็บข้อมูล

สำหรับใช้ในกระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน

อุปกรณ์

1. เต้าไฟฟ้า
2. กัดมันน้ำ
3. เครื่องเป่าลมร้อน
4. แผ่นพลาสติก
5. มีด
6. กรรไกร
7. กระจกป้องกันพลาสติก

6.งบประมาณในการสร้างสรรค์

180,000 บาท

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์สร้างสรรค์

วิทยานิพนธ์หัวข้อ “รูปรอยความทรงจำ พ่อแม่” เป็นผลงานที่แสดงออกถึงความทรงจำ ความรัก ความผูกพันที่มีต่อคนในครอบครัว โดยมีที่มาจากความคิดถึงพ่อและแม่ที่อยู่ห่างไกล นำแรงบันดาลใจ แนวความคิด สู่การศึกษาข้อมูลต่างๆ วิเคราะห์ ทดลองสร้างสรรค์ผลงานด้วยวัสดุ วัสดุสิ่งของผ่านการสร้างสถานการณ์และบรรยากาศที่เคยมีความผูกพันผ่านกิจกรรมต่างๆของครอบครัว

พัฒนาการในการสร้างสรรค์ผลงานครั้งนี้เริ่มจากแรงบันดาลใจสู่การสร้างสรรค์ผลงานโดยผ่านกระบวนการคิด วิเคราะห์ ทดลองทั้งด้านแนวความคิด ขั้นตอนกระบวนการสร้างสรรค์ รูปแบบ และทักษะการแสดงออกและเทคนิควิธีในการใช้วัสดุอุปกรณ์ รวมไปถึงการแสดงออกสื่อสารเนื้อหาความต้องการผ่านผลงาน โดยแบ่งพัฒนาการในการสร้างสรรค์ผลงานเป็น 3 ช่วง ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 11 ตารางการวิเคราะห์ผลงาน

ช่วงที่	พัฒนาการช่วงที่ 1	พัฒนาการช่วงที่ 2	พัฒนาการช่วงที่ 3
พัฒนาการ แนวความคิดแรง บันดาลใจ	ความคิดถึงบ้าน ผู้คน บรรยากาศในอดีต ประสบการณ์ เหตุการณ์ที่ เคยเกิดขึ้นตลอดระยะเวลา ที่อาศัยอยู่บ้าน	คิดถึงประสบการณ์ เหตุการณ์ แห่งความสุขที่อยู่ร่วมกับ ครอบครัว กิจกรรมของ ครอบครัว พ่อและแม่รวมถึง ประสบการณ์ที่มีร่วมกันของ คนในครอบครัว เกิดเป็น กิจกรรมต่างๆของบุคคลใน ครอบครัว	คิดถึงช่วงเวลาแห่งความสุข ภาพความทรงจำ ประสบการณ์ของครอบครัว ที่เคยมีร่วมกัน เกิดกิจกรรม จากวิถีชีวิตของบุคคลใน ครอบครัวบนพื้นที่แห่ง ความสุข

ตารางที่ 12 ตารางการวิเคราะห์ผลงาน(ต่อ)

ช่วงที่	พัฒนาการช่วงที่ 1	พัฒนาการช่วงที่ 2	พัฒนาการช่วงที่ 3
พัฒนาการ ลักษณะทาง กายภาพของ ผลงาน	ประกอบกับวัสดุเป็นสิ่งของ เครื่องใช้หรือเป็นวัตถุที่ ต้องการและกดประทับ ร่องรอยร่างกายบนชิ้นงานที่ ประกอบสร้างขึ้น	ประกอบวัสดุและวัตถุ ร่วมกัน จัดวางตาม ประสบการณ์โดยคำนึงถึง การจัดวางตามกิจกรรม องค์ประกอบและพื้นที่ใน การจัดวางผลงาน	ประกอบวัตถุเป็นชุดผลงาน จากกิจกรรม มีการจัดวาง ผลงานโดยคำนึงถึงพื้นที่ จาก ตำแหน่งของการจัดวาง สร้างสถานการณ์และ บรรยากาศเสมือนบ้าน มีศูนย์กลางของบ้านเป็นจุด เชื่อมต่อและพื้นที่ส่วนรวม
การแสดงออก	แสดงออกจากการจำลองวัตถุ จากวัสดุกับการจัดวาง อย่าง ตรงไปตรงมา ตาม ประสบการณ์	นำวัสดุสิ่งซึ่งเกิดจากการ ประกอบ ประสมวัสดุ นำเสนอด้วยรูปแบบการจัด วางกับพื้นที่ ยังไม่คำนึงถึง แสงเงา	จัดวางผลงานเสมือนบ้าน ใช้ พาราฟินเคลือบเป็นส่วนบ่ง บอกการเก็บรักษาช่วงเวลา และการหยุดเวลาและความ ทรงจำ

1. พัฒนาการผลงานช่วงที่ 1

การพัฒนาการสร้างสรรค์ผลงานในช่วงที่ 1 เป็นช่วงเริ่มต้นของการสร้างสรรค์ผลงาน
ซึ่งจะเป็นผลงานช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ซึ่งอยู่ในระยะเริ่มต้น ประกอบด้วย การทดลองสร้างสรรค์ตาม
แรงบันดาลใจและแนวความคิด ดังนี้

1.1 วิเคราะห์ พัฒนาการด้านแนวความคิดและแรงบันดาลใจ

แรงบันดาลใจเกิดขึ้นจากความคิดถึงบ้าน ผู้คน บรรยากาศในอดีต ประสบการณ์
เหตุการณ์ที่เคยเกิดขึ้นตลอดระยะเวลาที่อาศัยอยู่บ้าน เนื่องจากผู้เขียนมีความจำเป็นต้องห่างไกล
บ้าน

1.2 วิเคราะห์ พัฒนาการลักษณะทางกายภาพของผลงาน

ประกอบสร้างวัสดุขึ้นเพื่อเป็นสิ่งของเครื่องใช้หรือเป็นวัตถุที่ต้องการและกดประทับ
ร่องรอยร่างกายบนชิ้นงานที่ประกอบสร้างขึ้น เช่น ผลงานอุปกรณ์เครื่องใช้เป็นการประกอบสร้าง
วัสดุร่วมกับวัสดุให้เกิดวัตถุสิ่งของที่ต้องการ เช่น หมวก, ถังเก็บผัก อุปกรณ์ของแม่ซึ่งประกอบวัสดุ

จากแผงยา สังกะสี เสื้อผ้า, ผลงานถ้วยชาม ซึ่งเป็นการผสมปูนปลาสเตอร์กับซีเมนต์ และมีการกด
ประทับรอยมือจิ้งหะการรับประทานอาหาร

1.3 วิเคราะห์ พัฒนาการด้านการแสดงออก

แสดงออกจากการจำลองวัตถุจากวัสดุกับการจัดวางอย่างตรงไปตรงมาตาม
ประสบการณ์ แสดงออกทั้งความคิดด้านลบ ความทุกข์ของแม่และด้านบวกซึ่งเป็นการคิดถึง
ผลงานถ้วยชาม มีการแสดงออกถึงการเคลื่อนไหวจากจิ้งหะร่องรอยของการกดประทับรอยมือการ
กินข้าว

ภาพที่ 66 แบบร่างผลงาน ถังเก็บผัก และผลงานหมวกของแม่
ที่มา : ถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์ ,สิงหาคม 2562

ภาพที่ 67 พัฒนาการช่วงที่ 1 ผลงานชื่อ ถังเก็บผัก
ที่มา : ถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์ ,กันยายน 2562

ภาพที่ 68 พัฒนาการช่วงที่ 1 ผลงาน ชื่อ หมวกของแม่

ที่มา : ถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์ ,เมษายน 2562

ภาพที่ 69 พัฒนาการช่วงที่ 1 ผลงานชื่อกีตาร์

ที่มา : ถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์ ,เมษายน 2562

ภาพที่ 70 ผลงานพัฒนาการช่วงที่ 1 ผลงานชื่อ ชามข้าว

ที่มา : ถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์, กันยายน 2562

สรุป ผลงานช่วงการพัฒนาช่วงที่ 1

เป็นช่วงที่ต้องการหาแนวความคิดที่ชัดเจน การค้นหาเทคนิควิธีในการรองรับแนวความคิด สิ่งที่ต้องการแสดงออกหรือนำเสนอจากการนำวัสดุมาประกอบ ประสมกับวัสดุเอง เพื่อสร้างวัตถุสิ่งของตามต้องการ วัสดุที่นำมาใช้นั้นมีสัญลักษณ์แทนแม่และพ่อ โดยการเลือกวัสดุที่มีความสัมพันธ์หรือผูกพันกับพ่อและแม่ การใช้แงงยาซึ่งเกิดจากอาการป่วยของแม่ ซึ่งต้องการให้แทนความเป็นแม่ ประกอบ ประสมขึ้นเป็นวัตถุสิ่งของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน

2. พัฒนาการผลงานช่วงที่ 2

การสร้างสรรค์ผลงานในช่วงที่ 2 เป็นการพัฒนาที่มีความชัดเจนขึ้น ทั้งด้านแนวความคิด การสร้างสรรค์ผลงานและการแสดงออก ส่งผลให้ผลงานมีรูปแบบที่เป็นลักษณะเฉพาะซึ่งผ่านกระบวนการคิดการทดลองสร้างสรรค์ผลงาน ดังนี้

2.1 วิเคราะห์ พัฒนาการด้านแนวความคิดและแรงบันดาลใจ

คิดถึงประสบการณ์ เหตุการณ์แห่งความสุขที่อยู่ร่วมกับครอบครัว กิจกรรมของครอบครัว พ่อและแม่รวมถึงประสบการณ์ที่มีร่วมกันของคนในครอบครัว เกิดเป็นกิจกรรมต่างๆของบุคคลในครอบครัว

2.2 วิเคราะห์ พัฒนาการลักษณะทางกายภาพของผลงาน

ประกอบวัสดุและวัตถุร่วมกัน จัดวางตามประสบการณ์โดยคำนึงถึงการจัดวางตามกิจกรรมองค์ประกอบและพื้นที่ในการจัดวางผลงาน

2.3 วิเคราะห์ พัฒนาการด้านการแสดงออก
 นำวัสดุสิ่งซึ่งเกิดจากการประกอบ ประสมวัสดุ นำเสนอด้วยรูปแบบการจัดวางกับพื้นที่
 ยังไม่คำนึงถึงแสงเงา

ภาพที่ 71 พัฒนาการช่วงที่ 2 ผลงานชุด ชักผ้า
 ที่มา : ถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์, พฤศจิกายน 2562

ชื่อผลงาน : ชักผ้า

เทคนิค : ประติมากรรมสื่อผสม

ขนาด : แปรผันตามพื้นที่

ภาพที่ 72 พัฒนาการช่วงที่ 2 ผลงานชุด หลังอาหารกลางวัน

ที่มา : ถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์, พฤศจิกายน 2562

ชื่อผลงาน : หลังอาหารกลางวัน

เทคนิค : ประติมากรรมสื่อผสม

ขนาด : แปรผันตามพื้นที่

วิเคราะห์ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ชุดที่ หลังอาหารกลางวัน

ผลงานชุด “หลังอาหารกลางวัน” เป็นเรื่องของการพักผ่อนหลังจากออกทำงานช่วงเช้าจนสาย เมื่อรับประทานอาหารเช้าเที่ยง พ่อ จะอยู่ในพื้นที่แห่งนี้ กิจกรรมการพักผ่อนที่เป็นกิจวัตรประจำวัน เลือกลงใช้เปลที่ผ่านการใช้งานจริงของพ่อ โต๊ะไม้สำหรับวางของของพ่อ นำมาจัดการสร้างสรรค์โดยใช้เสื้อผ้าของพ่อเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของเปล การจัดวางใหม่มีลักษณะแปลกตากการวางของเปลแสดงถึงการพักผ่อนทั้งตัวลงนอนของพ่อ ดินที่นำมาใช้เป็นดินจากผืนสวนที่บ้าน หล่อขึ้นด้วยพาราฟินและเคลือบวัตถุส่วนใหญ่ด้วยพาราฟินเพื่อแสดงถึงเรื่องเวลา การเก็บรักษาความทรงจำของผู้เขียน

สรุป พัฒนาการช่วงที่ 2

การสร้างสรรค์ผลงานงานช่วงที่ 2 เป็นผลของการสร้างสรรค์ผลงานในช่วงที่ 1 ซึ่งเป็นเพียงการนำวัสดุมาประกอบประสมกับวัสดุ เพื่อได้วัตถุสิ่งของที่ต้องการ ในพัฒนาการช่วงที่ 2 ผลงานมีลักษณะการจัดวางเป็นชุดกิจกรรมซึ่งได้จากแรงบันดาลใจและแนวความคิดที่เป็นด้านบวกและมีความสุขมากขึ้น นำเสนอลักษณะประติมากรรมสื่อผสมสามมิติ มีการจัดวางองค์ประกอบของผลงานทั้งในแนวระนาบกับพื้น แนวตั้ง มีการติดตั้งแบบแขวนซึ่งทำให้ผลงานมีความน่าสนใจมากขึ้นและคำนึงถึงผู้ชมที่เข้าชมผลงานได้มีการสัมผัสใกล้ชิดผลงานโดยรอบ นำดินซึ่งเป็นดินจากผืนสวนที่บ้านมาใช้เป็นส่วนประกอบของผลงานโดยการปั้น เพื่อสร้างพื้นที่ นำศิลปะการจัดวาง(Installation art) มาใช้ในการนำเสนอผลงาน รวมถึงนำพาราฟิน ซึ่งมีคุณสมบัติในการแข็งตัวและหลอมละลายด้วยความร้อน เป็นสื่อสัญญาณถึงการเก็บรักษาและการหยุดเวลา ผ่านพาราฟินที่ห่อหุ้มวัตถุสิ่งของ

3. พัฒนาการผลงานช่วงที่ 3

การสร้างสรรค์ผลงานในช่วงที่ 3 เป็นการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ จากแนวคิดแรงบันดาลใจที่มีความชัดเจน ลักษณะรูปแบบของผลงานเป็นประติมากรรมสื่อผสมซึ่งแสดงออกความคิดถึง ความทรงจำ ความรักและความผูกพันผ่านกิจกรรมต่างๆของคนในครอบครัวรวมถึงการจัดการกับพื้นที่ เพื่อผู้ชมผลงานได้รับรู้และเข้าชมผลงาน โดยมีผลงานจำนวน 3 ชุด ซึ่งผลงานทั้ง 3 ชุด มีลักษณะเฉพาะทั้งด้านเนื้อหา กายภาพและการแสดงออก ซึ่งแต่ละชุดประกอบด้วยชิ้นงาน จำนวน 3-6 ชิ้น ได้แก่ ผลงานชุดที่ 1. หัวใจของบ้าน ผลงานชุดที่ 2. แดดร่ม ลมตก 3. ช่วงเวลาของครอบครัว ดังนี้

3.1 วิเคราะห์ พัฒนาการด้านแนวความคิดและแรงบันดาลใจ

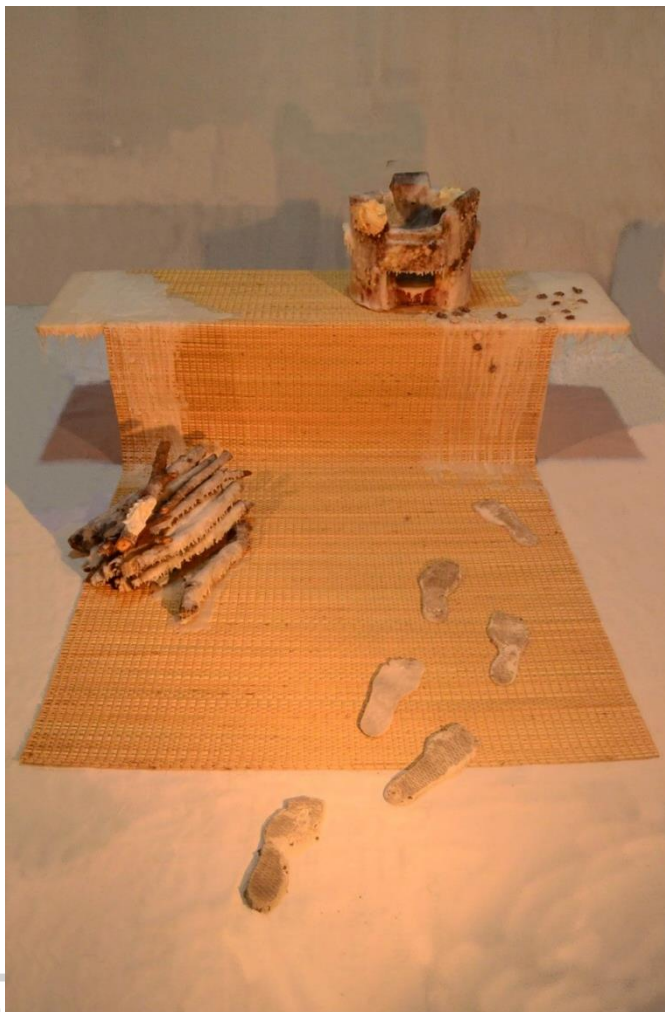
คิดถึงช่วงเวลาแห่งความสุขภาพความทรงจำประสบการณ์ของครอบครัวที่เคยมีร่วมกัน เกิดกิจกรรมจากวิถีชีวิตของบุคคลในครอบครัวบนพื้นที่แห่งความสุข

3.2 วิเคราะห์ พัฒนาการลักษณะทางกายภาพของผลงาน

ประกอบ ประสมวัสดุ วัตถุ เป็นชุดผลงานจากกิจกรรม มีการจัดวางผลงานโดยคำนึงถึงพื้นที่ จากตำแหน่งของการจัดวางสร้างสถานการณ์และบรรยากาศเสมือนบ้าน มีศูนย์กลางของบ้านเป็นจุดเชื่อมต่อและพื้นที่ส่วนรวม

3.3 วิเคราะห์ พัฒนาการด้านการแสดงออก

จัดวางผลงานเสมือนบ้าน ใช้พาราฟินเคลือบเป็นส่วนบ่งบอกการเก็บรักษาช่วงเวลาและการหยุดเวลาและความทรงจำจัดวางผลงานเสมือนบ้าน

ภาพที่ 73 ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 1 ชื่อชุด หัวใจของบ้าน

ที่มา : ถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์, พฤษภาคม 2563

ชื่อผลงาน : หัวใจของบ้าน (The family center)

เทคนิค : ประติมากรรมสื่อผสม

ขนาด : แปรผันตามพื้นที่

วิเคราะห์ผลงานวิทยานิพนธ์ ชุดที่ 1 หัวใจของบ้าน

ผลงานชุดที่ 1 ชื่อ “หัวใจของบ้าน” จากพื้นที่แห่งความสุขของแม่ซึ่งเป็นสถานที่ก่อเกิดอาหารที่ดูแลคนในบ้าน คือ ห้องครัว จัดเป็นศูนย์กลางของคนในครอบครัว แสดงออกถึงความรัก

ความอบอุ่นการดูแลเอาใจใส่ลูกและสามี ผลงานลักษณะประติมากรรมสื่อผสม รูปแบบศิลปะการจัดวาง เลือกใช้วัตถุที่มีความหมายสัญลักษณ์แสดงถึงความรักความอบอุ่น จัดวางองค์ประกอบสิ่งของโดยภาพรวมคล้ายห้องครัว มีกลิ่นเครื่องครัวอันเกิดจาก ชিং ข่า ตะไคร้และอื่นๆ ทำให้ผู้ชมผลงานสามารถรับรู้ความรู้สึกถึงอาหาร ห้องครัว

การให้สัญลักษณ์แทนความหมาย

การจัดวางวัตถุร่วมกันโดยนำเสื่อวางพาดลงบนโต๊ะที่พ่อเป็นคนประกอบสร้างขึ้น การวางเสื่อพาดลงบนโต๊ะขัดกับชีวิตจริงแต่แสดงออกถึงการเป็นห้องครัวที่รองรับเสื่อซึ่งเป็นเสมือนบุคคลในครอบครัว สีธรรมชาติของเสื่อให้ความรู้สึกอบอุ่น ห้องครัวเป็นพื้นที่ที่ก่อเกิดอาการซึ่งเลี้ยงดูคนในครอบครัว ได้รับการดูแลจากแม่ ผู้เป็นเจ้าของพื้นที่เป็นผู้ประกอบสร้างอาหารและความรักให้กับคนในครอบครัว นั่นคือหัวใจของบ้าน หัวใจของครอบครัว

ตารางที่ 13 ตารางแสดงสัญลักษณ์และวัสดุที่เลือกใช้ในงานชุด หัวใจของบ้าน

สัญลักษณ์	คุณค่าในทางนามธรรม
1. โต๊ะไม้	1. พ่อ ซึ่งเป็นโครงสร้างหลักของครอบครัว
1. เสื่อ	1. ความอบอุ่น คนในครอบครัว
1. เต้าไฟ	1. แหล่งเกิดข้าวปลาอาหาร
1. ซื้ถ้า / ถ่าน 2. ฟืน	1,2 กลิ่นไอ ความเป็นชนบท
1. เครื่องครัว(ชিং/ข่า/ตะไคร้/ข้าวสาร/เมล็ดถั่ว/โป๊ยกั๊ก)	1. ข้าวปลาอาหาร
1. พาราฟิน	1. การเก็บรักษา เวลา

การเปรียบเทียบผลงานศิลปกรรมของศิลปินและผลงาน ชุด หัวใจของบ้าน

จากการศึกษาผลงานศิลปกรรมของศิลปินได้ผ่านการวิเคราะห์ทั้งด้านกายภาพ เทคนิค วิธี รูปแบบ การนำเสนอและแรงบันดาลใจ พบว่ามีลักษณะสอดคล้องกับผลงานชุด หัวใจของบ้าน กับ ศาสตราจารย์เกียรติคุณชูลูด นิ่มเสมอ เรื่องการเลือกใช้วัตถุพื้นบ้านและการนำเสนอผลงาน Louise Joséphine มีความสอดคล้องเรื่องแรงบันดาลใจและแนวความคิด

ตารางที่ 14 ตารางเปรียบเทียบผลงานของศิลปิน ศาสตราจารย์เกียรติคุณชูลูด นิ่มเสมอและผลงานชุด หัวใจของบ้าน

<p>ผลงานของ ศาสตราจารย์เกียรติคุณชูลูด นิ่มเสมอ ผลงานชุด ประติมากรรมชนบท</p>	<p>ผลงานหัวข้อ รูปรอยความทรงจำ พ่อแม่ ชุด หัวใจของบ้าน</p>
	
	

ตารางที่ 15 ตารางเปรียบเทียบผลงานของศิลปิน Louise Joséphine Bourgeois และผลงานชุด หัวใจของบ้าน

<p>ผลงานของ Louise Joséphine Bourgeois ผลงาน “มามอง” (Maman)</p>	<p>ผลงานหัวข้อ รูปรอยความทรงจำ พ่อแม่ ชุด หัวใจของบ้าน</p>
	

ภาพที่ 74 ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 2 ชื่อชุด แดดร่ม ลมตก

ที่มา : ถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์, มีนาคม 2563

ชื่อผลงาน : แดดร่ม ลมตก(Before sunset)

เทคนิค : ประติมากรรมสื่อผสม

ขนาด : แปรผันตามพื้นที่

วิเคราะห์ผลงานวิทยานิพนธ์ ชุดที่ 2 แดดร่ม ลมตก

ผลงานชุดที่ 2 ชื่อ “แดดร่ม ลมตก” อาชีพของพ่อเป็นเกษตรกร ดังนั้นจะมีกิจกรรมการทำงานและมีพื้นที่ส่วนตัวสำหรับเก็บวางอุปกรณ์ทางการเกษตร ซึ่งเป็นพื้นที่เฉพาะ มีการใช้งานตลอดทั้งวัน แสดงออกด้วยการจัดวางวัตถุและสร้างพื้นที่ที่มีการใช้งานด้วยร่องรอย รอยเท้าที่เกิดการเหยียบย่ำเข้าไปมาปริมาณมาก แสดงถึงการใช้งานในพื้นที่นี้จัดวางวัตถุในแนวตั้งกับผนังให้ดูคล้ายกับผนังบ้าน วางวัตถุสิ่งของ ห้อย แขนวน ให้เกิดความน่าสนใจ

การให้สัญลักษณ์แทนความหมาย

การจัดวางรอยเท้าซึ่งมีดินที่นำมาจากพื้นสวนที่บ้านและมีพาราฟินเคลือบอยู่ ที่มีจำนวนมาก ย่ำไปมา เป็นสิ่งที่แสดงถึงปริมาณในการใช้พื้นที่ในการทำงาน แผ่นไม้เป็นส่วนติดตั้งวัตถุอุปกรณ์ เปรียบเสมือนบ้าน มุมโปรดซึ่งเป็นพื้นที่ประจำของพ่อ พาราฟินซึ่งมีคุณสมบัติเหมือนเทียน คือ ละลายเมื่อโดนความร้อน แทนความหมายเรื่องช่วงเวลา พาราฟินเคลือบวัตถุสิ่งของ เคลือบดินบนรอยเท้า แสดงถึงการห่อหุ้มเก็บรักษา ประสบการณ์ที่เคยเกิดขึ้น ที่คิดถึงไว้

ตารางที่ 16 ตารางแสดงสัญลักษณ์และวัสดุที่เลือกใช้ในผลงานชุด แดดร่ม ลมตก

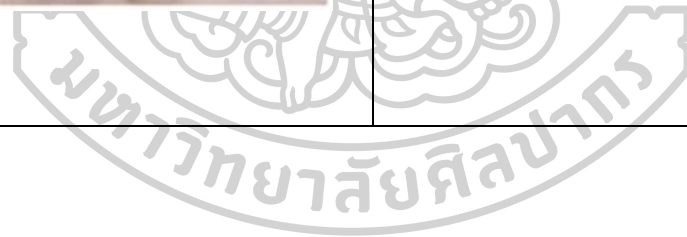
สัญลักษณ์หลัก	คุณค่าในทางนามธรรม
1. แผ่นไม้	1. บ้าน
1. อุปกรณ์การทำงาน (คลาด/ตลับเมตร/ เลื่อย/อุปกรณ์ตัดลวด/กระบวย)	1. อาชีพ และกิจกรรมของพ่อ
1. ดิน	1. ชาติพื้นฐาน บ้าน
1. พาราฟิน	1. การเก็บรักษา เวลา

การเปรียบเทียบผลงานศิลปกรรมของศิลปินและผลงาน ชุด แดดร่ม ลมตก

จากการศึกษาผลงานศิลปกรรมของศิลปินได้ผ่านการวิเคราะห์ทั้งด้านกายภาพ เทคนิค วิธี รูปแบบ การนำเสนอและแรงบันดาลใจ พบว่ามีลักษณะสอดคล้องกับผลงานชุด แดดร่ม ลมตก กับศาสตราจารย์เกียรติคุณชูลูด นิยมเสมอ ผลงานชุด ประติมากรรมชนบท ซึ่งสอดคล้องในเรื่องวัตถุที่นำมาใช้

ตารางที่ 17 ตารางเปรียบเทียบผลงานของศิลปิน ศาสตราจารย์เกียรติคุณชูลูด นิ่มเสมอ และผลงาน
ชูด แดดร่ม ลมตก

ผลงานของ ศาสตราจารย์เกียรติคุณชูลูด นิ่ม เสมอ ผลงานชูด ประติมากรรมชนบท	ผลงานหัวข้อ รูปรอยความทรงจำ พ่อแม่ ชูด แดดร่ม ลมตก
	

ภาพที่ 75 ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 3 ชื่อชุด ช่วงเวลาของครอบครัว

ที่มา : ถ่ายโดยผู้สร้างสรรค์, เมษายน 2563

ชื่อผลงาน : ช่วงเวลาของครอบครัว(Family moment)

เทคนิค : ประติมากรรมสื่อผสม

ขนาด : แปรผันตามพื้นที่

วิเคราะห์ผลงานวิทยานิพนธ์ ชุดที่ 3 ช่วงเวลาของครอบครัว

ผลงานชุดที่ 3 ชื่อ “ช่วงเวลาของครอบครัว” กิจกรรมที่ทุกคนในครอบครัวอยู่ร่วมกันคือ การล้อมวงรับประทานอาหาร ผลงานชิ้นนี้จึงเป็นจุดศูนย์รวมของคนในครอบครัว ประกอบสร้างผลงานคล้ายโต๊ะอาหาร วงกลม ด้วยไม้เท้า กระจก เสื้อผ้า ทูอย่างล้วนเป็นสัญลักษณ์ สื่อแทนความหมายทั้งหมด นอกจากนั้น ผู้ชมผลงานยังสามารถเป็นส่วนหนึ่งของผลงานได้ ซึ่งเมื่อเข้าไปใกล้ผลงานจะเห็นตนเองสะท้อนอยู่ในกระจก ผู้ชมจะเสมือนเข้าไปอยู่ในผลงานชุดนี้ด้วย

การให้สัญลักษณ์แทนความหมาย

การประกอบชิ้นงานเป็นรูปโต๊ะวงกลม ประกอบด้วยกระจกซึ่งเป็นวัตถุที่ใช้ในการสะท้อนส่องให้เห็นตนเองที่อยู่ในผลงานสร้างสรรค์ชิ้นนี้ ได้หวนย้อนคิดถึงเหตุการณ์กิจกรรมในอดีตที่มีตนเองอยู่ในช่วงเวลาประทับใจในความทรงจำนั้น อีกทั้งยังส่งผลให้รู้สึกคิดถึงช่วงเวลาแห่งความสุขความผูกพันได้รู้ปัจจุบันขณะที่ชมผลงานจนสะท้อนนึกถึงประสบการณ์ของตนเอง การกดประทับรอยมือเกิดร่องรอย

ตารางที่ 18 ตารางแสดงสัญลักษณ์และวัสดุที่เลือกใช้ในผลงานชุด ช่วงเวลาของครอบครัว

สัญลักษณ์	คุณค่าในทางนามธรรม
1. กระจก	1. สื่อสะท้อนความรู้สึก จิตใจ เรื่องราวประสบการณ์ที่เคยเกิดขึ้น
1. ไม้เท้า	1. แม่ เป็นฐานโครงสร้างของโต๊ะ ซึ่งเป็นผู้ประกอบอาหาร
1. เสื้อผ้าของพ่อและแม่	1. พ่อและแม่เป็นบุคคลที่คิดถึง
1. ช้อน 2. เครื่องครัว	1. ส่วนประกอบของอาหาร
1. ดินเหนียว	1. ชาติพื้นฐาน เป็นตัวแทนของบ้านชนบท
1. พาราฟิน	1. การเก็บรักษา /เวลา

การเปรียบเทียบผลงานศิลปกรรมของศิลปินและผลงาน ชุต ช่วงเวลาของครอบครัว

จากการศึกษาผลงานศิลปกรรมของศิลปินได้ผ่านการวิเคราะห์ทั้งด้านกายภาพ เทคนิค วิธี รูปแบบ การนำเสนอและแรงบันดาลใจ พบว่ามีลักษณะสอดคล้องกับผลงานชุต ช่วงเวลาของครอบครัว กับมณฑิเยร บุญมา ผลงานชุต Temple of the Mind ในเรื่องการเลือกใช้วัตถุที่มีความหมายในเชิงสัญลักษณ์ที่มีความผูกพันและสำคัญกับศิลปิน และการนำเสนอที่มีความหมายเชิงสัญลักษณ์

ตารางที่ 19 ตารางเปรียบเทียบผลงานของศิลปิน มณฑิเยร บุญมา และผลงานชุต ช่วงเวลาของครอบครัว

ผลงานของ มณฑิเยร บุญมา ผลงานชุต Temple of the Mind	ผลงานหัวข้อ รุปรอยความทรงจำ พ่อแม่ ชุต ช่วงเวลาของครอบครัว
	
	

ตารางที่ 20 ตารางการวิเคราะห์ผลงาน พัฒนาการช่วงที่ 3 (วิทยานิพนธ์)

<p>การวิเคราะห์ ผลงาน</p>			
<p>รูปทรง (Form)</p>	<p>โครงสร้างภาพรวมจากลักษณะของห้องคร้ว</p>	<p>โครงสร้างภาพรวมของผลงานมีลักษณะของผนังบ้านสี่เหลี่ยม</p>	<p>ใช้รูปทรงของโต๊ะอาหารเป็นต้นแบบ, พื้นโต๊ะลักษณะวงกลม</p>
<p>พื้นผิว (Texture)</p>	<p>พื้นผิวของวัตถุและวัสดุจริงเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นพื้นผิวของผลงานจะมีลักษณะเฉพาะของแต่ละวัตถุ และเคลือบด้วยพื้นผิวด้วยพาราฟิน สีขาวละเอียด</p>	<p>พื้นผิวของวัตถุแต่ละชนิดมีลักษณะเฉพาะ และถูกเคลือบด้วยพาราฟินโดยส่วยใหญ่ของงาน</p>	<p>พื้นผิว 90% เป็นของวัตถุจริง เช่น กระจก ผ้า ไม้เท้า จึงมีลักษณะเฉพาะของวัตถุนั้น ส่วนที่กระทบสัมผัสได้มากที่สุดคือ ผิวเรียบสะท้อน ของกระจก</p>
<p>สี (Color)</p>	<p>สีธรรมชาติของเปลือกก เต่าถ่าน ฟิน ซึ่งเป็นสีของวัตถุ และสีขาวของพาราฟิน เป็นสีที่ให้ความรู้สึกอบอุ่น</p>	<p>เนื่องจากงานส่วนใหญ่ถูกเคลือบด้วยพาราฟิน ภาพรวมผลงานจึงเป็นสีขาว ดูสะอาดตา</p>	<p>สีเป็นไปตามเนื้อวัตถุ ซึ่งกระจกเป็นส่วนสะท้อนและเป็นพื้นที่ใหญ่ที่สุดของผลงาน คุณสมบัติของการสะท้อน ทำให้สีของผลงานเป็นไปตามสภาพแวดล้อมด้วย เจตนาของผู้สร้างสรรค์ต้องการให้ผลงานอยู่ในขอบเขตของสีขาวและอบอุ่นด้วยแสงไปสีส้มอ่อน</p>

ตารางที่ 21 ตารางการวิเคราะห์ผลงาน พัฒนาการช่วงที่ 3 (วิทยานิพนธ์ ต่อ)

การวิเคราะห์ ผลงาน			
การนำเสนอ	แสดงออกถึงความทรงจำ ความรักความอบอุ่น ระลึกถึง กิจกรรมของแม่ ซึ่งห้องครัว เปรียบเสมือนหัวใจของบ้าน	นำเสนอเรื่องราวความทรงจำ เกี่ยวกับกิจกรรมของพ่อ ซึ่ง พื้นที่ของพ่อเป็นพื้นที่ใช้เก็บ วัสดุอุปกรณ์ทางการเกษตร และร่องรอยการใช้งานในพื้นที่แห่งนี้	นำเสนอเรื่องราวความทรงจำ ในพื้นที่ที่มีกิจกรรม ร่วมกันของคนในครอบครัว คือ โต๊ะอาหาร เป็นศูนย์รวมของคนในบ้านที่ รับประทานอาหารอย่าง พร้อมหน้าพร้อมตา ในการ จัดวาง ต้องการให้ผลงานชุด นั้นอยู่ตรงกลางเพื่อเป็นจุด ศูนย์
จุดเด่น	การจัดวางที่แปลกตา และสีผิวของวัตถุที่เลือกใช้ คือ สี	จังหวะรอยเท้าที่สร้างความ ดึงดูดสายตา ลักษณะสีขาวของ พาราฟิน	ความสะท้อนของกระจกที่ ดึงดูดอีกทั้งยังเป็นส่วน ร่วมกับผู้ชมงาน
จุดด้อย	ความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นใน ระหว่างขนย้าย และความอ่อนตัวของพาราฟินเมื่อถูกความร้อน	ความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นใน ระหว่างขนย้าย และความอ่อนตัวของพาราฟินเมื่อถูกความร้อน	ความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น จากกระจกซึ่งมีความบอบบาง
แนวทางการพัฒนา	สร้างความคงทนให้วัตถุก่อน เคลือบพาราฟิน	สร้างโครงสร้างภายในเพื่อความ คงทนให้วัตถุก่อนเคลือบ พาราฟิน	ใช้วัสดุ วัตถุที่มีความ แข็งแรงทนทานมากขึ้น

สรุป พัฒนาการช่วงที่ 3

ผลงานสร้างสรรค์ในพัฒนาการช่วงที่ 3 ซึ่งเป็นผลงานวิทยานิพนธ์ แนวความคิดและแรงบันดาลใจมีความชัดเจนขึ้น นำเสนอผลงานผ่านกิจกรรมของครอบครัวตามช่วงเวลาในแต่ละวัน กิจกรรมที่บุคคลในครอบครัวทำเป็นประจำ มีทั้งชุดกิจกรรมที่เป็นของพ่อ แม่ และส่วนรวมของ

ครอบครัว ใช้เทคนิคประติมากรรมสื่อผสมสามมิติที่พัฒนามาจากผลงานสร้างสรรค์ในช่วงที่ 1 และ 2 ด้วยการนำวัสดุสิ่งของเครื่องใช้มาเป็นส่วนร่วมในงานมากขึ้น มีการประกอบ ประสมวัสดุในบางชิ้นงาน จัดวางตามรูปแบบกิจกรรมที่ที่มีความผูกพัน ลักษณะการจัดวางและจัดสรรพื้นที่คำนึงถึงบรรยากาศและสร้างสถานการณ์ประกอบการนำเสนอ การจัดวางผลงานเหมือนบรรยากาศของบ้าน ซึ่งมีความอบอุ่น มีพื้นที่ศูนย์รวมของบ้านคือ ผลงานชุด ช่วงเวลาของครอบครัว รวมถึงการแทรกสัญลักษณ์ผ่านการเลือกใช้วัสดุสิ่งของ ซึ่งเป็นตัวแทนของความรัก ความอบอุ่น ความคิดถึง ที่มีต่อคนในครอบครัว

บทที่ 5

สรุปอภิปรายและข้อเสนอแนะในการสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์

สรุปการสร้างสรรควิทยานิพนธ์

ผลงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ในหัวข้อ “รูปรอยความทรงจำ พ่อแม่” จากความคิดถึงความทรงจำ ความรักที่มีต่อพ่อแม่ที่อยู่ห่างไกล ได้ศึกษาค้นคว้าเทคนิค รูปแบบทางศิลปะและงานศิลปกรรม นำไปสู่การสร้างสรรคผลงานเทคนิคประติมากรรมสื่อผสมสามมิติ นำเสนอรูปแบบศิลปะการจัดวาง โดยการประกอบสร้างรูปขึ้นใหม่ ใช้สัญลักษณ์เป็นตัวแทนของพ่อและแม่เพื่อแสดงออกถึงความรู้สึกคิดถึงความรักความผูกพันระหว่างกันในครอบครัวและการจัดสรรพื้นที่เพื่อให้เกิดความสอดคล้องสัมพันธ์กับเนื้อหาและแนวความคิดที่ต้องการนำเสนอ

ผลงานสร้างสรรค์ทั้งหมด 3 ชุด เป็นกิจกรรมของคนในครอบครัว ซึ่งนำเสนอประสบการณ์ในอดีตในความทรงจำผ่านกิจกรรมต่างๆ ของคนในครอบครัว กตประทับใจรอยรอยของการดำเนินชีวิตลงบนวัตถุสิ่งของเครื่องใช้บนพื้นที่ สร้างบรรยากาศและสถานการณ์ที่คุ้นเคยเหมือนบ้านโดยการจัดองค์ประกอบของผลงานจัดวางชุดผลงานตามตำแหน่งที่ต้องการบนพื้นที่เหมือนบ้านแสดงบรรยากาศความอบอุ่นของความทรงจำเพื่อแสดงออกถึงความคิดถึง ความรัก ความผูกพันของคนที่อยู่ห่างไกลเห็นคุณค่าของช่วงเวลาที่มีต่อพ่อแม่

ในการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ “รูปรอยความทรงจำ พ่อแม่” เริ่มจากแรงบันดาลใจ จากความรู้สึกและศึกษาข้อมูลด้านต่างๆ ทั้งเอกสารและการลงพื้นที่ภาคสนามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลศึกษางานศิลปกรรมและทดลองการสร้างสรรคผลงานประติมากรรมสื่อผสมและการจัดวางพื้นที่ซึ่งตอบสนองแนวคิดแรงบันดาลใจรวมถึงการศึกษาสัญลักษณ์ในการแทนความหมายและนำมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานเพื่อสื่อความหมายรายละเอียดอย่างและเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว

วิเคราะห์และอภิปรายผล

ผลงานการสร้างสรรคในหัวข้อ รูปรอยความทรงจำ พ่อแม่ สร้างสรรคลักษณะผลงานประติมากรรมสื่อผสมสามมิติ โดยนำวัตถุสิ่งของเครื่องใช้ ประกอบ ประสม เป็นวัตถุเหมือนจริง รวมถึงใช้วัสดุ วัตถุที่เป็นสัญลักษณ์ตัวแทนพ่อและแม่ ความคิดถึงความผูกพันระหว่างคนในครอบครัว

เคลือบด้วยพาราฟิน โดยจัดวางจัดสรรพื้นที่ตามประสบการณ์ของผู้สร้างสรรค์และนำเสนอรูปแบบศิลปะการจัดวาง สร้างสรรค์ผลงานจำนวน 3 ชุด

จากการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค์จากแรงบันดาลใจ ความรู้สึก แนวความคิด การศึกษาข้อมูลด้านเอกสารทฤษฎีผลงานศิลปกรรม เทคนิควิธีการสร้างสรรค์ รูปแบบการนำเสนอผลงานและการลงพื้นที่ภาคสนาม นำมาวิเคราะห์ผสมผสานเพื่อทดลองสร้างสรรค์ผลงาน เพื่อให้สามารถสื่อสารให้ผู้ชมผลงานได้รับรู้ความรู้สึกกลิ่นไอความรัก ความทรงจำ ความอบอุ่น การพัฒนาผลงานช่วงที่ 1 เป็นการทดลองสร้างสรรค์ผลงานโดยใช้วัสดุมาประกอบเพื่อให้เกิดวัตถุที่ต้องการ การพัฒนาผลงานช่วงที่ 2 ได้พัฒนาผลงานจากช่วงที่ 1 โดยนำวัสดุและวัตถุมารประกอบ ประสมสร้างสรรค์เป็นชุดผลงานซึ่งเกิดจากแรงบันดาลใจเป็นการถ่ายทอดความสุขของความคิดถึง การพัฒนาผลงานช่วงที่ 3 ผลงานวิทยานิพนธ์ จากการศึกษาด้านศิลปะและศึกษาภาคสนามรวมถึงแนวความคิดในการสร้างสรรค์ผลงานเป็นการนำกิจกรรมแห่งความสุขของคนในครอบครัวจากความคิดถึงช่วงเวลาแห่งความทรงจำมาสร้างสรรค์ผลงานด้วยเทคนิคประติมากรรมสื่อผสมสามมิติและนำเสนอรูปแบบศิลปะการจัดวางโดยคำนึงถึงพื้นที่และบรรยากาศในการสร้างสรรค์ผลงาน ใช้พาราฟินเคลือบเป็นส่วนบ่งบอกถึงการเก็บรักษา การหยุดช่วงเวลาแห่งความสุขและความทรงจำไว้ ผลงานการสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชุดนี้มีความลงตัวในด้านกายภาพ เนื้อหาแนวความคิดและรูปแบบการนำเสนอ รวมถึงการเลือกใช้วัตถุเพื่อเป็นสัญลักษณ์

ผลจากการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ ข้าพเจ้าได้ทดลองเทคนิคและการใช้วัตถุเพื่อให้สามารถเชื่อมโยงและจัดสรรพื้นที่ตามเนื้อหา ในการสร้างสรรค์ผลงานทุกชุด พร้อมกับการทดลองเนื่องจากวัตถุที่นำมาใช้รวมถึงการจัดวางเปลี่ยนแปลงไปตามเนื้อหาวัตถุประสงค์ จึงมีการทดลองและแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าอยู่เสมอ เพื่อการสร้างสรรค์ผลงานให้ตรงตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค์ด้วยพัฒนาการ 3 ช่วง ดังกล่าวข้างต้น

โดยแต่ละชุดสามารถได้รับการวิเคราะห์และอภิปรายผลงานสร้างสรรค์ได้ดังนี้

1. ผลงานชุด “หัวใจของบ้าน”

ผลงานสร้างสรรค์ชุดนี้นำเสนอกิจกรรมที่เป็นหัวใจของบ้านในส่วนกิจกรรมของแม่คือห้องครัว จากแรงบันดาลใจและกิจกรรมของแม่ มุมหนึ่งของบ้านที่แม่เป็นผู้รังสรรค์อาหารมื้อโปรดเพื่อคนในครอบครัวเป็นการดูแลเอาใจใส่คนในครอบครัวที่ท่านรักซึ่งอยู่ในความทรงจำของผู้

สร้างสรรค์ นำวัตถุสิ่งของเครื่องใช้ที่ผ่านการใช้งานและมีอยู่จริงในบ้าน เช่น เตาด่าน ฟืน นำวัตถุสิ่งของเครื่องใช้มาจัดวางตามประสบการณ์ร่วมกับแนวความคิดที่ต้องการนำเสนอ คือ ความรัก ความอบอุ่น การเอาใจใส่ของแม่ที่มีต่อบุคคลในครอบครัว

สร้างสรรค์ผลงานผ่านวัตถุสิ่งของที่มีอยู่จริง คือ เตาด่าน(ของจริงที่ผ่านการใช้งานของครอบครัว) ฟืน(ที่มีอยู่จริง) เสื่อ เครื่องครัว ได้แก่ ชิง ข่า ตะไคร้ เมล็ดพืช ข้าวสาร รอยเท้าซึ่งเกิดจากพาราฟินผสมขี้เถ้านำมาจากเตาด่านซึ่งวัตถุสิ่งของเหล่านี้มีกลิ่นไอของชาวบ้านชนบททำให้หววนคิดถึงความทรงจำของครอบครัว สีของวัตถุที่เป็นสีธรรมชาติให้ความอบอุ่นถึงห้องครัว

จากการศึกษาเรียนรู้การจัดวางดังกล่าวตามแนวคิดและประสบการณ์ที่มีความแปลกตาน่าสนใจโดยนำเสื่อวางพาดลงบนโต๊ะมีรอยเท้า นำสายตาเข้าสู่ผลงานการจัดวางทำให้ผู้ชมสามารถเข้าถึงผลงานได้รอบด้านและได้รับกลิ่นของเครื่องครัวซึ่งเกิดจาก ชิง ข่า ตะไคร้ พริกไทย และอื่นๆ

การสร้างสรรคผลงานชุด “หัวใจของบ้าน” มีความสอดคล้องกับผลงานศิลปกรรมของศิลปิน ดังนี้

ผลงานของศาสตราจารย์เกียรติคุณชูลุด นิมเสมอ ชุด “ประติมากรรมชนบท” ถูกนำเสนอผ่านประสบการณ์แบบวิถีชนบท วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมโดยนำวัตถุสิ่งของที่พบเห็นในวิถีชีวิตชนบทประจำวันมาสร้างสรรค์เป็นรูปแบบผลงานใหม่ด้วยลีลาจังหวะและเอกลักษณ์ของการดำเนินชีวิต

จากผลงานชุด ประติมากรรมจากชนบท จะเห็นได้ว่า ศาสตราจารย์เกียรติคุณชูลุด นิมเสมอ เลือกใช้วัตถุสิ่งของที่มีอยู่จริงในชีวิตชนบท นำมาประกอบสร้างจัดวางตามจังหวะลีลาของวิถีการดำเนินชีวิตของผู้คนชนบทเช่นเดียวกับผู้สร้างสรรค์และจัดวางตามประสบการณ์โดยมีลีลาและจังหวะตามวิถีชนบท จากการวิเคราะห์ผลงานของศาสตราจารย์เกียรติคุณชูลุด นิมเสมอ ทำให้ผู้สร้างสรรค์พบว่าศาสตราจารย์เกียรติคุณชูลุด นิมเสมอ เป็นแบบอย่างของการสร้างสรรค์ผลงานโดยการประกอบสร้างและการเลือกใช้วัตถุสิ่งของผ่านประสบการณ์และการเลือกใช้สัญลักษณ์ในการสร้างสรรค์

ผลงานศิลปกรรมของ Louise Joséphine Bourgeois ชื่อผลงาน “مامอง” (Maman) มีแรงบันดาลใจจากแม่ซึ่งเป็นผู้ดูแล ปกป้องคุ้มครองและให้ความรักความอบอุ่นแก่ลูก เทคนิคประติมากรรม รูปแมงมุมขนาดใหญ่ โดยให้ความหมายของแมงมุมไว้ว่าแมงมุมก็คือแม่ เพราะแมงมุมเป็นผู้ถักทอ (ใยแมงมุม) สร้าง (บ้าน) และปกป้อง (ลูก) มาใช้สื่อความหมายและเป็นตัวแทนของแม่

เช่นเดียวกับผู้สร้างสรรค์ชุด หัวใจของบ้าน ซึ่งได้เลือกใช้วัสดุสิ่งของเพื่อเป็นสัญลักษณ์ในการสื่อความหมายถึงแม่ผู้เป็นที่รัก

ปัญหาที่พบระหว่างการสร้างสรรค์ผลงานชุดที่ 1 ขนาดของผลงานในภาพรวมมีขนาดใหญ่ และวัสดุแต่ละชิ้นมีน้ำหนักค่อนข้างมาก ซึ่งยากแก่การประกอบสร้างและการเคลื่อนย้าย รวมถึงกระบวนการในการเคลือบพาราฟินซึ่งเป็นของเหลวและมีอุณหภูมิสูงจึงเป็นอุปสรรคแก่การสร้างสรรค์ การควบคุมการไหลของพาราฟินในขณะหลอมเหลวในวัสดุที่มีขนาดใหญ่และหนักย่อมเป็นไปด้วยความยาก เครื่องครัวซึ่งเป็นของสดมีน้ำเป็นส่วนประกอบอยู่มาก เช่น ชิง ข่า ตะไคร้ ทำให้เกิดเชื้อราได้ง่ายจึงต้องมีการเคลือบด้วยพาราฟินก่อนเพื่อกันเชื้อราแล้วจึงนำไปปะติดบนวัสดุ การควบคุมพาราฟินบนวัสดุที่มีความอ่อนเคลื่อนขยับง่ายโดยธรรมชาติ เช่น เสื้อ เป็นผลเสียต่อการเคลื่อนย้าย

การแก้ปัญหาด้วยการวางแผนจัดลำดับในการสร้างสรรค์ผลงานจากขนาดเล็กแล้วจึงเพิ่มขนาดที่ใหญ่ขึ้น รวมถึงการเคลือบพาราฟินโดยสังเกตระยะเวลาของการหลอมเหลวและการแข็งตัว เพื่อสามารถกำหนดการไหลและการแข็งตัวของพาราฟินตามความต้องการและเครื่องครัวที่เป็นของสดต้องเคลือบด้วยพาราฟินที่มีความร้อนเคลือบก่อนจำนวน 3 ครั้ง

2. ผลงานชุด “แดดร่ม ลมตก”

ผลงานสร้างสรรค์ชุดนี้นำเสนอกิจกรรมของพ่อ ซึ่งเป็นมุมโปรดของพ่อจากกิจกรรมในวิถีชีวิตประจำวันจากการประกอบอาชีพ เป็นสิ่งที่ผู้สร้างสรรค์คิดถึงมุมเก็บอุปกรณ์ของพ่อทุกครั้งที่คิดถึงพ่อ นั่นคือแรงบันดาลใจ

สร้างสรรค์โดยนำวัสดุสิ่งของเครื่องใช้ เครื่องมือในการประกอบอาชีพของพ่อ เช่น กระจวย เลื่อย คีมตัดลวด คราด ตลับเมตร มาประกอบสร้างร่องรอยมือ รอยจับ รอยย่ำของเท้าบนพื้นที่ซ้ำๆ ถูกเคลือบด้วยพาราฟินบางส่วนและจัดวางแบบห้อยแขวนกับผนัง พิงผนังรวมถึงรอยย่ำของเท้าที่อยู่บนพื้น จัดวางตามประสบการณ์ร่วมกับแนวความคิดความรู้สึกคิดถึง

จากการศึกษาเรียนรู้การสร้างสรรค์และจัดวางผลงาน สามารถสร้างจุดรวมสายตาของผู้ชม โดยผลงานส่วนใหญ่อยู่บนผนังในระดับสายตาของผู้ชม อีกทั้งสีขาวสะอาดของพาราฟินและการสร้างรอยย่ำของเท้าบนพื้นที่วางซ้ำๆเป็นจำนวนมาก สามารถสร้างความสนใจให้กับผู้ชมได้มากพอสมควร

การสร้างสรรค์ผลงานชุด “แดดร่ม ลมตก” มีความสอดคล้องกับศิลปิน ดังนี้

ผลงานศิลปกรรมของศาสตราจารย์เกียรติคุณชูลุด นิมเสมอ ชุต บันทึกประจำวัน ซึ่งสร้างสรรค์ด้วยการนำวัตถุสำเร็จรูปต่างๆมาติดแขวนรวมกันเป็นรูปทรงใหม่ ใช้การผูกห้อยเกี่ยวกับแผ่นทองเหลืองรูปกลมเป็นการเก็บเหตุการณ์บันทึกประจำวันไว้เริ่มจากมือของแขวนไม้ก็ขึ้นแต่เมื่อเวลาผ่านไปสิ่งของต่างๆจึงเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งสิ่งของที่ไม่จำเป็นจะถูกปลดออกเมื่อหมดความสำคัญ จึงเป็นรูปทรงที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาตามเหตุการณ์ประจำวัน

จากการวิเคราะห์ผลงานของผลงานของ ศาสตราจารย์เกียรติคุณชูลุด นิมเสมอ ผลงานชุด ประติมากรรมชนบท มีความสอดคล้องกับผลงานชุด แดดร่ม ลมตก ทั้งด้านกายภาพและด้าน แนวความคิด โดยด้านกายภาพเลือกใช้วัตถุสิ่งของสำเร็จรูปมาจัดวางจนเกิดเป็นรูปแบบใหม่ตาม ประสบการณ์ รูปแบบศิลปะการจัดวางและใช้การจัดสรรพื้นที่ ด้านแนวความคิดผู้สร้างสรรค์เคลือบ พาราฟินโดยต้องการสื่อสารถึงการหยุดเวลาและการเก็บรักษาความทรงจำ

ปัญหาที่พบในการสร้างสรรค์ผลงานชุดที่ 2 เนื่องจากผู้สร้างสรรค์ต้องการให้มีการไหลของ พาราฟินที่ห้อยย้อยลงจากวัตถุ ซึ่งจะทำให้ส่วนที่เป็นพาราฟินห้อยง่าย ละลายเมื่อโดนอุณหภูมิที่ไม่สูง มาก เช่น แสงแดดทำให้ผลงานเกิดความเสียหายยากต่อการเก็บรักษาและขนย้าย

การแก้ไขปัญหาโดยเลือกใช้วิธีการจัดเก็บรักษาผลงานที่มีความมั่นคงและแข็งแรง ด้วยการ นำผลงานใส่กล่องที่มีความแข็งแรงและยึดผลงานติดกับฐานหรือแผ่นไม้เพื่อไม่ให้เคลื่อนที่ขณะขนย้าย และจัดเก็บไว้ในที่อุณหภูมิห้อง ไม้โดนแสงแดดและความร้อน

3. ผลงานชุด “ช่วงเวลาของครอบครัว”

ผลงานชุด “ช่วงเวลาของครอบครัว” เป็นกิจกรรมร่วมกันครบทั้งสามคนในครอบครัว คือ การรับประทานอาหารเช้าที่เกิดจากทุกครั้งที่ผู้สร้างสรรค์กลับบ้าน แม่และพ่อมีคำถามทุกครั้งว่า “อยากกินอะไร” คือ สิ่งที่น่าสนใจ และคิดถึงความทรงจำในอดีตครั้งที่เคยอยู่บ้าน คือ การรับประทาน อาหารครอบครัวทุกคนพร้อมหน้ากันมาเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงาน

นำวัตถุมาประกอบสร้างเป็นวัตถุสิ่งของเสมือนโต๊ะกินข้าว และวัตถุที่เป็นสัญลักษณ์แทน ความหมายต่างๆ เช่น กระจกทั้ง 2 ชั้น เป็นสื่อสะท้อนเป็นมองเห็นตนเองเมื่อครั้งอดีตที่เสมือนว่า ตนเองอยู่ในเหตุการณ์นั้นในวัตถุนั้น เสื้อผ้าของพ่อแม่ เป็นสัญลักษณ์ตัวแทนของพ่อและแม่ ไม่เท่าที่ ทำเป็นขาโต๊ะ โครงสร้างหลักสำคัญ แสดงถึงแม่ ผู้ประกอบอาหารแต่ละมือให้เกิดขึ้น รอยกดประทับ ของมือของคนในครอบครัว ซ้อน เป็นร่องรอยที่เคยเกิดขึ้นในความทรงจำในอดีตและเครื่องครัวที่อยู่ กันถ้วยชาม ไม้ก่อกินของเครื่องครัว แสดงถึงอาหาร

จากการศึกษาการสร้างสรรคและการจัดวาง ผู้ชมสามารถเดินชมได้รอบด้านของผลงาน เข้าไปมีส่วนร่วม เมื่อก้มดูผลงานแล้วจะเห็นตัวเองและผู้ชมได้รับกลิ่นหอมของเครื่องครัวทำให้มีความรู้สึกถึงอาหารตามประสบการณ์และความรู้สึกของผู้ชม

การสร้างสรรคผลงานชุด “ช่วงเวลาของครอบครัว” มีความสอดคล้องกับผลงานศิลปกรรมของศิลปิน ดังนี้

ผลงานศิลปกรรมของมณฑิร บุญมา ชุด “ผลงานชุด Temple of the Mind” สร้างสรรคโดยใช้สมุนไพรและนำโครงสร้างของสถาปมาใช้ในการสร้างสรรคโดยได้รับแรงบันดาลใจจากอาการป่วยของภรรยา เนื้อหาแสดงถึงความหวัง โดยมีกลิ่นอายของการแสดงออกถึงความเป็นไทย จุดประสงค์เพื่อให้ผู้ชมสัมผัสกับกลิ่นสมุนไพรภายในประติมากรรม

จากผลงานชุด “Temple of the Mind” จะเห็นว่ามณฑิร บุญมา ได้เลือกใช้สมุนไพรซึ่งเป็นกลิ่นอายของพื้นบ้านชนบทของไทยเพื่อให้ผู้ชมได้รับกลิ่นสมุนไพรและทางกายภาพของผลงานมีการใช้สัญลักษณ์จากลักษณะของปอด แสดงถึงอาการป่วยของภรรยา โครงสร้างของประติมากรรมมาจากสถาปัตยกรรมสถาปมา ดังเช่นผลงาน “ช่วงเวลาของครอบครัว” เลื่อนำเครื่องครัวซึ่งมีกลิ่นหอมทำให้ผู้ชมผลงานรู้สึกถึงกลิ่นอายของครัว อาหารในชนบทและนำสัญลักษณ์ของแม่ คือ เสื้อผ้า ไม้เท้า ซึ่งแม่ใช้เป็นประจำ นำมาประกอบสร้างเป็นโต๊ะอาหาร ซึ่งผ่านการดูแลเอาใจใส่จากแม่ให้กับทุกคนในครอบครัว

ปัญหาในการสร้างสรรคผลงานชุดที่ 3 เนื่องจากร่องรอยข้าวสารบนดินเผาและบนปูนเมื่ออยู่ในอุณหภูมิห้องหรือมีความชื้นมักเกิดเชื้อรา การเผาดินเผาส่วนบนของถ้วยเกิดความเสียหายหลายชิ้นจากการทดลองเนื่องจากเป็นดินเผาที่พ่อเป็นผู้เผาเองจึงทำให้การควบคุมอุณหภูมิเป็นไปได้ยาก

การแก้ไขปัญหาเมื่อเผาดินที่มีการกดประทับเมล็ดข้าวแล้วรีบทำความสะอาดร่องรอยให้สะอาดซึ่งเกิดจากการกดประทับให้สะอาดและเคลือบด้วยพาราฟินที่มีความร้อนสูงลักษณะหลอมละลาย รวมถึงสังเกตการวางตำแหน่งของวัตถุในเตาเผาควบคุมอุณหภูมิและระยะเวลาในการเผาให้พอเหมาะเพื่อลดการแตกหักของผลงาน

ข้อเสนอแนะ

1. นำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับความคิดถึง ความผูกพัน ความทรงจำที่มีต่อครอบครัว ดังนั้นควรศึกษาข้อมูลด้านทฤษฎีความผูกพันและควรศึกษาข้อมูลจากสถานที่จริง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการเรียนรู้และดำเนินการสร้างสรรคผลงานเพื่อสื่อสารผลงานตามความต้องการ

2. การศึกษารูปแบบผลงานศิลปกรรมของศิลปินควรมีการศึกษาด้านเนื้อหา เทคนิค รูปแบบ ผลงานของศิลปกรรมของศิลปินไทยและศิลปินต่างชาติเพิ่มเติมเพื่อมุมมองและแง่คิดที่กว้างไกล
3. ศึกษาทดลองการสร้างสรรคศิลปะสื่อผสมและรูปแบบศิลปะการจัดวาง ทั้งการเลือกใช้วัสดุ และอุปกรณ์เพิ่มเติมเพื่อความเข้าใจและนำมาเป็นแนวทางในการคิดสร้างสรรค์ผลงานเพื่อความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

รายการอ้างอิง

- Brian Anthony Curtin, สัจศาสตร์ กับ ภาพแทนความ, ผู้แปล เถกิง พัฒโนภาษ, วารสารวิชาการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2551:35
- กาญจนา แก้วเทพ. สื่อสารมวลชน: ทฤษฎีและแนวทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ภาพ พิมพ์ ,2543.
- กาญจนา แก้วเทพ. การวิเคราะห์สื่อแนวคิดและเทคนิค . กรุงเทพมหานคร: คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552.
- ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. ภาษากับการเมือง/ความเป็นการเมือง. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2551, 127-128.
- Daniel Marzona, คอนเซ็ปชวลอาร์ต, แปลจาก CONCEPTUAL ART, แปลโดย อภิมมา ทักษิณทร์ (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์TASCHEN, 2552), 60.
- ไพโรจน์ ชูมนี, สูจิบัตรการแสดงศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ 56 , เข้าถึงเมื่อ 1 พฤษภาคม 2563, 56 เข้าถึงได้จาก https://issuu.com/artcentre/docs/_a0459842b70a70
- ภาณุ บุญพัฒนาพงศ์, 2017, Conceptual Art ศิลปะของนักคิดเข้าใจยากหรือมั่งง่าย วันที่ค้นข้อมูล 15 เมษายน 2563 เข้าถึงได้จาก <https://minimore.com/b/art-is-art/3>
- วิทย์ เทียงบุญธรรม, มโนทัศน์ศิลป์, 2541:175
- วิโชค มุกดามณี, สื่อประสมและศิลปะแนวจัดวางในประเทศไทย, (กรุงเทพฯ: หอศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร , 15, 2545)
- Sukun padungted, Sukun padungted 058, เข้าถึงเมื่อ 1 พฤษภาคม 2563, เข้าถึงได้จาก <http://scademics.satitpatumwan.sc.th>
- สมพร บุณยรอด, บทความสูจิบัตรศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ 37, เข้าถึงเมื่อ 1 พฤษภาคม 2563, เข้าถึงได้จาก <https://issuu.com/artcentre/docs/cff2045517cd57>
- อารี สุทธิพันธุ์, ศิลปะนิยม, (กรุงเทพฯ : พริ้นติ้ง เฮ้าส์.เอส., 4, 2535)
- สมพร บุณยรอด, บทความสูจิบัตรศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ 54, เข้าถึงเมื่อ 1 พฤษภาคม 2563, เข้าถึงได้จาก <https://issuu.com/artcentre/docs/95a3fb8be0368b>
- กำจร สุนพงษ์ศรี, สุนทรียศาสตร์ หลักปรัชญาศิลปะ ทฤษฎีทัศนศิลป์ ศิลปวิจารณ์, (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)
- มณฑิยา บุญมา, “ตายก่อนดับ” มณฑิยา บุญมา, เข้าถึงเมื่อ 15 เมษายน 2563, เข้าถึงได้จาก <https://www.youtube.com/watch?v=2wDdLHsxQjc&t=649s>

สัตตะ, ศิลปะช่วยและความรักกับความจำเสื่อม, เข้าถึงเมื่อ 15 เมษายน 2563, เข้าถึงได้จาก

<https://www.youtube.com/watch?v=2wDdlHsxQjc&t=649s>

กัญญ์ชลา นาวานุเคราะห์, หลุยส์ บูซัวร์...มาสเตอร์พีซในวันแปดสิบ, เข้าถึงเมื่อ 15 เมษายน 2563,

เข้าถึงได้จาก <https://web.tcdc.or.th/th/Articles/Detail>

Moma, Louise Bourgeois, เข้าถึงเมื่อ 15 เมษายน 2563, เข้าถึงได้จาก

<https://www.moma.org/artists/710>

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	กุลนันท์ ทองน้อม
วัน เดือน ปี เกิด	3 กรกฎาคม 2534
สถานที่เกิด	ลพบุรี
วุฒิการศึกษา	2553 โรงเรียนวินิตศึกษาในพระราชูปถัมภ์ฯ 2558 การศึกษาระดับบัณฑิต สาขาการสอนศิลปะ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ที่อยู่ปัจจุบัน	2508 ม.1 ต.สัตหีบ อ.สัตหีบ จ.ชลบุรี
รางวัลที่ได้รับ	ร่วมแสดงผลงาน นิทรรศการสุนทรียภาพ ครั้งที่ 2 มหาวิทยาลัยบูรพา พ.ศ.2555 ร่วมแสดงผลงาน นิทรรศการสุนทรียภาพ ครั้งที่ 3 มหาวิทยาลัยบูรพา พ.ศ.2556 นิทรรศการศิลปนิพนธ์ รุ่นที่ 5 สาขาการสอนศิลปะ มหาวิทยาลัยบูรพา พ.ศ.2557

